

**STAN SANITARNY
POWIATU BOCHEŃSKIEGO
W 2022 ROKU**

Zdrowie na Bocheńszczyźnie

LUTY 2023

Szanowni Państwo,

mam przyjemność przedstawić Państwu raport dotyczący stanu sanitarno-epidemiologicznego powiatu bocheńskiego. Raport podsumowuje działania zrealizowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na Bocheńszczyźnie w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Rok 2022 stawiał przed Państwową Inspekcją Sanitarną szereg wyzwań. W pierwszym kwartale wciąż dynamicznie rozwijała się niekorzystna sytuacja epidemiologiczna wywołana rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 w Polsce. Działania pracowników w tym okresie skoncentrowane były w kierunku przerwania transmisji wirusa. W obliczu konfliktu zbrojnego na Ukrainie także Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bochni stanęła przed nowymi wyzwaniami, a szereg działań w tym czasie skupiony był na zabezpieczeniu stanu sanitarno-epidemiologicznego powiatu bocheńskiego.

Stawienie czoła tym wyzwaniom nie byłoby możliwe bez poświęcenia i zaangażowania pracowników naszej Inspekcji. Standardem w ostatnim roku była praca w trybie przez 7 dni w tygodniu zapewniając bieżącą obsługę zgłoszeń napływających do Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej, prowadzony był stały 24-godzinny dyżur dający możliwość podejmowania działań w sytuacjach kryzysowych, aby zapewnić bezpieczeństwo epidemiologiczne i sanitarno-higieniczne mieszkańców.

Niezależnie od wzmożonych działań przeciwepidemicznych Inspekcja prowadziła regularną działalność, mającą na celu ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, profilaktyki chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. W minionym roku, poza działaniami przeciwepidemicznymi, prowadziliśmy na terenie powiatu bocheńskiego systematyczny monitoring jakości wody do spożycia, żywności, żywienia i przedmiotów użytku, a także nadzór nad higieną nauczania, wychowania, rekreacji i wypoczynku, nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w obiektach użyteczności publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów, w których udzielane są

świadczenia medyczne. Ważnym elementem naszej działalności jest działalność edukacyjna dotycząca profilaktyki zdrowia.

W ramach identyfikacji różnorodnych zagrożeń zdrowotnych dla społeczności lokalnej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni jest włączony do funkcjonujących centralnych systemów monitorowania sytuacji epidemiologicznej w skali krajowej i unijnej, które są realizowane poprzez prowadzenie:

- Monitoringu jakości wody do spożycia,
- Monitoringu jakości wody w kąpieliskach, miejscach wykorzystywanych do kąpielii w pływalniach,
- Systemu rejestracji chorób zakaźnych i zakażeń,
- Elektronicznego Systemu Nadzoru Nad Dystrybucją Szczepionek (EDNDS),
- Systemu Rejestracji Wywiadów Elektronicznych (SRWE),
- Rejestracji Ognisk Epidemiologicznych (ROE),
- Udostępniania zasobów Ogólnopolskiego Systemu Nadzoru Epidemiologicznego i Środowiskowego nad Bezpieczeństwem Ludności (EpiBaza),
- Ewidencji Wjazdu Pojazdów (EWP),
- Systemu Monitorowania Zagrożeń (SMZ),
- Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPI),
- Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF),
- Systemu Informowania o Kosmetykach i Substancjach Chemicznych (RAPEX),
- Systemu Monitorowania i Ostrzegania o Dopalaczach (SMIOD).

Dziękuję moim współpracownikom za oddaną służbę na rzecz zdrowia mieszkańców Bocheńszczyzny.

Mam nadzieję, że lektura raportu dostarczy Państwu ciekawych informacji o sytuacji sanitarnej i epidemiologicznej oraz pozwoli przybliżyć zakres działań i realizowanych przez nas obowiązków na rzecz utrzymania bezpieczeństwa mieszkańców w obszarze zdrowia publicznego. Zoptymalizowana struktura organizacyjna Stacji oraz fachowa, stale podnosząca swoje kwalifikacje kadra pozwalają na obiektywną ocenę stanu sanitarnego powiatu.

Zapraszam Państwa do zapoznania się z raportem o stanie sanitarno-epidemiologicznym naszego powiatu za rok 2022, który uwzględni zarówno istniejące, jak i mogące się pojawić zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Zapraszam równocześnie do śledzenia na bieżąco aktualności dotyczących działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Bochni na naszej stronie internetowej www.gov.pl/web/psse-bochnia oraz w mediach społecznościowych (Facebook - www.facebook.com/PSSEBochnia, Twitter - @BochniaPsse).

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Bochni
mgr inż. Halina Bielec

Wstęp	2
I. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zakażeń	9
1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe	13
1.1. Samonellozy i Szigelozą	13
1.2. Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe	14
1.3. Wirusowe zapalenie wątroby	15
1.4. Zakażenia wirusowe wywołane przez rotawirusy i norowirusy	16
2. Choroby odzwierzęce	17
2.1. Borelioza z Lyme	18
2.2. Styczność i narażenie na wściekliznę	20
3. Choroby zakaźne, którym zapobiega się poprzez szczepienia	21
3.1. Ospa wietrzna	21
3.2. Krztusiec	23
3.3. Świnka	24
4. Choroby zakaźne objęte przez WHO programem eradykacji i eliminacji	24
4.1. Odra	25
4.2. Różyczka	26
4.3. Poliomyelitis	26
5. Gruźlica	28
6. Ostre infekcje dróg oddechowych, w tym grypa i infekcje grypopochodne	29
7. Zakażenia SARS-CoV-2/ zachorowania na COVID-19	30
8. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi	32
9. Działalność lecznicza	36
Podsumowanie.....	38
II. Ocena stanu sanitarnego w obszarze higieny komunalnej	40
1. Woda przeznaczona do spożycia	40
1.1. Podział urządzeń zbiorowego zaopatrzenia ze względu na dobową wielkość produkcji wody do spożycia	41

1.2. Informacja o wielkości produkcji wody dostarczonej od poszczególnych producentów i sposobu jej uzdatniania, liczbie ludności zaopatrywanej w wodę, jakości wody, sposobie jej uzdatniania i dezynfekcji, jeśli jest stosowana, przekroczeniach wartości dopuszczalnych parametrów wody	42
1.3. Liczba wydanych decyzji dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia	46
1.4. Ocena i ryzyko zdrowotne związane z nieodpowiednią jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	47
1.5. Awaryjne zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia	48
1.6. Kąpieliska i Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli	50
1.7. Pływalnie	50
1.8. Ciepła woda użytkowa - bakterie Legionella sp	50
2. Obiekty użyteczności publicznej	51
2.1. Domy Pomocy Społecznej i Inne Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej	52
2.2. Obiekty świadczące usługi hotelarskie (hotele, kempingi, schroniska młodzieżowe i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie)	53
2.3. Zakłady świadczące usługi w zakresie upiększania ciała (fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej, solaria i inne świadczące więcej niż jedną z tych usług)	54
2.4. Dworce, przystanki PKP, PKS i BUS	56
2.5. Cmentarz, zakłady pogrzebowe i przewóz zwłok	56
2.6. Inne obiekty (m.in. zakład karny, obiekty sportowe, baseny odkryte, targowisko, stacje paliw, studnie publiczne, firmy transportowe w zakresie transportu zbiorowego osób, pralnie...)	57
2.7. Domy kultury, kina i obiekty widowiskowe	57
2.8. Ustępy publiczne	58
3. Sygnały obywatelskie	58
Podsumowanie.....	58
III. Zagrożenie środowiska pracy z uwzględnieniem chorób zawodowych	60
1. Ocena środowiska pracy	60
2. Ocena narażenia zawodowego	62
3. Nadzór nad chemikaliami	64
4. Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne	65
5. Kosmetyki	65

6. Choroby zawodowe	66
Podsumowanie	67
IV. Warunki sanitarne w placówkach oświatowo-wychowawczych	68
1. Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych	69
2. Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży	70
3. Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do zasad ergonomii	72
4. Ocena obciążeń uczniów ciężarem tornistrów szkolnych	74
5. Badanie natężenia oświetlenia sztucznego	75
6. Profilaktyka zdrowotna nad uczniami	75
7. Higiena procesów nauczania (rozkłady zajęć)	76
8. Przygotowanie szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2022/2023	76
9. Żłobki i kluby dziecięce	80
10. Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży	81
Podsumowanie	84
V. Stan sanitarny obiektów obrotu żywności i żywienia i przedmiotów użytku	87
1. Ogólna ocena obiektów obrotu żywności, żywienia i przedmiotów użytku	87
2. Sygnały obywatelskie	91
3. Pobór próbek żywności	91
4. Współpraca z powiatowym Lekarzem Weterynarii	93
5. Współpraca z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcją Ochrony Środowiska	94
6. Graniczne kontrole sanitarne	94
7. System wczesnego ostrzegania o niebezpieczeństwie żywności i paszach – RASFF	95
8. Wzmózony nadzór nad obrotem grzybami	96
9. Działania w związku z ASF – Afrykańskim Pomorem Świń	96
10. Działania w związku z COVID-19	97
11. Wzmózony nadzór nad wypoczynkiem zimowym i letnim dzieci i młodzieży	97
12. Szpital Powiatowy w Bochni	98
13. Uchodźcy z Ukrainy	98
14. Działalność edukacyjna	98
Podsumowanie	99

VI. Działalność sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego PSSE w Bochni	100
1. Opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin	100
2. Wydawanie opinii w sprawie konieczności opracowania i zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięć mogących znacznie oddziaływać na środowisko	101
3. Uwzględnienie środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięć mogących znacząco wpływać na środowisko	102
4. Uzgodnienia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dokumentacji projektowej	102
5. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych	103
6. Współpraca z organami administracji państwowej i samorządowej	104
7. Działania o charakterze konsultacyjnym i prewencja sanitarna	104
Podsumowanie	105
VII. Stan sanitarny w pionie Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia	107
1. Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych	108
2. Profilaktyka nadwagi i otyłości	109
3. Profilaktyka palenia tytoniu	111
4. Profilaktyka zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego	113
5. Profilaktyka zakażeń wirusem HBV i HCV	113
6. Profilaktyka chorób nowotworowych	113
7. Profilaktyka HIV i AIDS	115
8. Profilaktyka chorób odkleszczowych	116
9. Światowy Dzień Zdrowia	117
10. Promocja higieny osobistej	117
11. Profilaktyka wad postawy	118
12. Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży podczas wypoczynku letniego	119
13. Plenerowe akcje edukacyjne	119
14. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach	121
15. Tydzień dla bezpieczeństwa	121
16. Działania na rzecz obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym	121
Podsumowanie.....	122
Ocena bezpieczeństwa powiatu	125

Prowadzenie działań zapobiegawczych i przeciwepidemicznych należy do jednych z najważniejszych zadań nadzoru epidemiologicznego prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bochni monitoruje sytuację sanitarno-epidemiologiczną powiatu bocheńskiego poprzez prowadzenie rejestru chorób zakaźnych, przeprowadzanie dochodzeń epidemiologicznych, sprawowanie nadzoru nad realizacją obowiązku szczepień ochronnych oraz kontrolę nad warunkami higieniczno-sanitarnymi podmiotów wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu. Rejestracja zachorowań/podejrzeń prowadzona była na podstawie otrzymanych zgłoszeń druków ZLK oraz ZLB od lekarzy oraz diagnostów laboratoryjnych, co uregulowane zostało w art. 27 oraz art. 29 Ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. 2022 poz. 1657 z późn. zm.). Klasyfikacja chorób zakaźnych odbywa się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez NIZP-PZH na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. Zgłoszenia dodatnich wyników w kierunku COVID-19 przekazywane były przez system EWP, który funkcjonuje od 2020r. Jednocześnie od tego samego roku Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny stopniowo wdrażał do stosowania przez Państwową Inspekcję Sanitarną aplikację EPIBAZA. Aplikacja ta pozwoliła na wprowadzenie danych z wywiadów epidemiologicznych w zakresie wszystkich podlegających rejestracji chorób zakaźnych. Dodatkowo system pozwala na przekazywanie druków ZLK oraz ZLB od podmiotów leczniczych oraz rejestrację Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych. Kolejną stosowaną przez PIS aplikacją jest SEPIS, która służy do przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych u osób zakażonych SARS-CoV-2. W aplikacji SEPIS rejestrowano także ogniska tzw. instytucjonalne COVID-19 oraz NOP po szczepieniach.

Szczegółowe dane dotyczące występowania chorób zakaźnych w powiecie bocheńskim przedstawiają tabele i opisy zawarte w niniejszym opracowaniu.

W roku 2022r. Inspekcja Sanitarna w Bochni w dalszym ciągu zmagала się z trwającą epidemią COVID-19, jednak w porównaniu z rokiem 2021 zachorowań było zdecydowanie mniej. Jednocześnie w związku z wybuchem wojny na Ukrainie pracownicy Stacji stanęli przed nowym wyzwaniem. Fala uchodźców z Ukrainy spowodowała, że działania PPIS w Bochni

skupione były na zabezpieczeniu sytuacji sanitarno-epidemiologicznej zarówno mieszkańców powiatu bocheńskiego, jak również obywateli Ukrainy. Przekazywane były do Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego raporty w zakresie liczby uchodźców z Ukrainy oraz ich miejsc czasowego pobytu, jak również dane dotyczące liczby zachorowań na choroby zakaźne oraz liczby dzieci zaszczepionych przeciwko chorobom zakaźnym – obywateli Ukrainy na terenie powiatu bocheńskiego. Napływ uchodźców z ogarniętej wojną Ukrainy może sprawić, że pojawią się przypadki chorób, o których praktycznie zapomnieliśmy. Ukraina to jeden z najsłabiej zaszczepionych krajów w Europie. W powiecie bocheńskim wśród obywateli Ukrainy nie odnotowano zachorowań na choroby wysoce zakaźne, które wymagałyby podjęcia natychmiastowych działań.

W związku z pojawieniem się w Polsce w 2022 roku pierwszego przypadku ospy małej Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bochni prowadzi nadzór nad tą jednostką chorobową. Jednak w roku 2022 nie odnotowano zgłoszenia podejrzenia lub rozpoznania ospy małej wśród mieszkańca powiatu bocheńskiego.

Ospa mała jest chorobą zakaźną, która w Europie przenosi się przez człowieka. Początkowe objawy to wysoka gorączka, uogólnione lub miejscowe powiększenie węzłów chłonnych, ból głowy, ból pleców oraz znaczne osłabienie. Po 1-3 dniach u pacjenta rozwija się wysypka. Na chwilę obecną nie ma leczenia celowanego, stosuje się jedynie leczenie objawowe. W Polsce wykonywane są szczepienia przedekspozycyjne i poekspozycyjne w grupie osób narażonych tj. u osób z bliskiego kontaktu, personelu medycznego i laboratorium. Diagnostyka ospy małej polega na identyfikacji materiału genetycznego z materiału pobranego od pacjenta testem PCR. We wcześniejszych latach ospa mała powodowała zachorowania u ludzi wyłącznie w krajach afrykańskich, w których występują przenoszące wirusa MPXV gryzonie afrykańskie. Poza Afryką były zawlekane pojedyncze przypadki, które nie stanowiły źródeł ognisk zachorowań.

W przypadku innych chorób zakaźnych podlegających zgłoszeniu sytuacja epidemiologiczna powiatu bocheńskiego nie budzi niepokoju i utrzymuje się ona na względnie stałym poziomie na przestrzeni kilku ostatnich lat.

Tabela nr 1 w szczegółowy sposób obrazuje sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych zgłoszonych do PSSE w Bochni w latach 2020 - 2022. Dane o zachorowaniach i zakażeniach opracowywane zostały w oparciu są o zgłoszenia chorób zakaźnych i zakażeń dokonywane przez lekarzy POZ oraz podmioty lecznicze, w tym medyczne laboratoria

diagnostyczne zgodnie z ich ustawowym obowiązkiem. Uzyskane informacje stanowią podstawę podejmowanych przez pracowników inspekcji sanitarnej działań przeciwepidemicznych, w tym ustalenie źródeł zakażenia, dróg ich przenoszenia, ustalenie osób narażonych na zakażenie lub zachorowanie, działania profilaktyczne i zapobiegawcze, mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się tych chorób.

W 2022 roku odnotowano zwiększoną w stosunku do poprzednich lat ilość zachorowań na zakażenia jelitowe wywołane **Clostridium Difficile** oraz **rotawirusem**. W przypadku zachorowań na salmonellozę dominującym serotypem była Salmonella Enteritidis. Na salmonellozę chorowały w znacznej części dzieci – 24 przypadki (z tego 15 z nich w wieku do 4 lat).

Dużą grupę zachorowań biegunkowych szczególnie u małych dzieci stanowią wirusowe zakażenia jelitowe. Nowym istotnym problemem zdrowotnym szczególnie u ludzi starszych są biegunki spowodowane przez kolonizację lub zakażenia wywołane przez laseczki Clostridium difficile. Niebezpieczne dla tej grupy wiekowej pacjentów są również kolonizacje lub zakażenia wywołane przez wielolekooporne drobnoustroje, szczególnie pałeczkę Klebsiella pneumoniae.

Tabela 1 Wybrane choroby zakaźne w powiecie bocheńskim w latach 2020-2022

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań		
	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Salmonelloza jelitowa	54	47	29
Salmonelloza pozajelitowa	3	2	5
Czerwonka bakteryjna (Szigelozą)	0	0	1
Zakażenia jelitowe wywołane przez Campylobacter	0	0	1
Zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridium difficile	16	21	37
Gardioza	0	0	1
Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	13	13	166
Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy	11	28	45
Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone i nieokreślone	15	12	50
Biegunka i zapalenia żołądkowo-jelitowe	275	384	395

Biegunki u dzieci do lat 2	86	101	85
Krztusiec	2	0	1
Płonica	36	13	72
Róża	23	11	26
Kiła ogółem	1	3	5
Rzeżączka	0	1	4
Chlamydia	0	0	2
Borelioza z Lyme	157	119	197
Neuroborelioza	0	1	2
Styczność i narażenie na wściekliznę	8	15	32
Kleszczowe zapalenie mózgu	1	2	4
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	1	2	3
WZW typu B	6	5	10
WZW typu C	3	4	8
Nowowykryte zakażenia HIV	0	1	2
Świnka	5	7	7
Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae	0	0	2
Zapalenie opon mózgowych	1	2	7
Zapalenie mózgu	0	0	1
Grypa	5	0	11
Zakażenia SARS-CoV-2	3946	6581	5528

W okresie sprawozdawczym zgłoszono: **7665** przypadków chorób zakaźnych i zakażeń które podlegały obowiązkowi zgłoszenia i rejestracji. Z powodu zgłoszonych chorób hospitalizacji wymagało **814** osób. Odnotowano **46** zgonów, których przyczyną na podstawie druku ZLK-5 przesłanego do stacji były choroby zakaźne.

Najczęstszymi przyczynami zgonów były:

- ostra niewydolność oddechowa
- zatrzymanie krążenia
- niewydolność serca
- zapalenie płuc

Znaczące zmiany w sytuacji epidemiologicznej niektórych chorób spowodowane były między innymi wzrostem liczby zachorowań na: wirusowe zakażenia jelitowe, inne bakteryjne

zakażenia jelitowe. Przyczyną trendu wzrostowego zachorowań na te jednostki chorobowe może być poprawa dostępu do lekarza POZ oraz szpitali w porównaniu do roku wcześniejszego, gdzie ze względu na trwającą pandemię dostępność do opieki medycznej była w znacznym stopniu utrudniona.

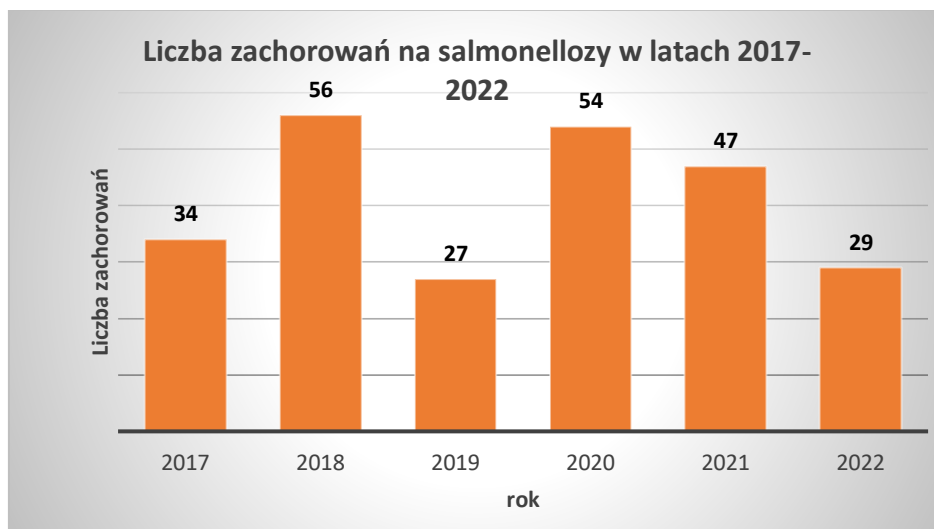
Sytuacja epidemiologiczna pozostałych chorób zakaźnych od wielu lat jest stabilna i nie budzi niepokoju, miała charakter sezonowy lub były kontynuacją trendów wieloletnich obserwowanych wcześniej. Pojedyncze zachorowania na choroby zakaźne tak jak w latach wcześniej nie były niebezpieczne dla ogółu mieszkańców naszego powiatu. W roku 2022r. zgłoszone zostało podejrzenie błonicy oraz dodatni wynik w kierunku legionellozy. Przypadek błonicy został odwołany z uwagi na potwierdzenie u pacjenta *Streptococcus pyogenes*. Przypadek legionellozy rozpoznany został w innym państwie. Natomiast w Polsce pacjent nie miał objawów, wykonał badania kontrole, które nie spełniały definicji przypadku, w związku z czym przypadek nie był wykazywany.

1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

1.1. Salmonellozy i Szigelozą

W Polsce wśród przyczyn zatruc pokarmowych nadal najczęstsze jest zakażenie wywołane odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi *Salmonella*. Bakterie te bytują zarówno u ludzi, jak i u zwierząt, i wywołują różne postacie kliniczne chorób. Salmonelle typu *Salmonella bongori* i niezliczone odmiany serologiczne pałeczek *Salmonella enterica* kolonizują przewód pokarmowy i są chorobotwórcze dla ludzi, u których wywołują zapalenie żołądka i jelit, czyli ostrą salmonellozę. W roku 2022 zarejestrowano 29 przypadki zakażenia przewodu pokarmowego wywołane pałeczkami *Salmonella*. Czynnikiem etiologicznym odpowiedzialnym za zakażenia przewodu pokarmowego była w większości przypadków pałeczka *Salmonella Enteritidis*.

Wykres 1. Liczba zachorowań na salmonellozy w powiecie bocheńskim w latach 2017-2022

W roku 2022 do PSSE w Bochni wpłynął pozytywny wynik w kierunku Shigella. Osoba zakażona przyjechała do Polski z Nepalu celem podjęcia pracy. Był to mężczyzna w wieku 24 lat. W trakcie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, iż u tej osoby po przyjeździe do Polski wystąpiły objawy tj. ból brzucha oraz biegunka, objęto nadzorem osoby z najbliższego otoczenia. Po przebadaniu w/w osób oraz osoby u której doszło do zachorowania nie wykryto u żadnej z nich Szigelozy.

Czerwonka bakteryjna, inaczej Szigelozą jest chorobą zakaźną wywołaną przez pałeczki Shigella. Choroba ta występuje najczęściej w krajach o niskim standardzie życia i złych warunkach sanitarno- higienicznych, natomiast w krajach rozwiniętych rzadko dochodzi do zachorowania. Źródłem zakażenia zawsze jest człowiek, który przenosi zakażenie drogą pokarmową.

1.2. Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe

W 2022 roku na terenie powiatu bocheńskiego zarejestrowano 395 przypadków, w tym 85 dotyczyło dzieci do lat 2 na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu. Ilość zachorowań utrzymywała się na podobnym poziomie w porównaniu z rokiem 2021r.

Wykres 2. Liczba zachorowań na biegunki i zapalenia żołądkowo- jelitowe w latach 2017-2022.

1.3. Wirusowe zapalenie wątroby

Wirusowe zapalenie wątroby typu A, nazywane także żółtaczką pokarmową, jest wirusową chorobą zakaźną. Do zakażenia WZW A dochodzi drogą pokarmową, płciową lub poprzez krew.

W 2022 roku na terenie powiatu bocheńskiego nie odnotowano przypadku wirusowego zapalenia wątroby typu A. Zgodnie z Komunikatem Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2022, szczepienie przeciwko WZW A jest zalecane szczególnie osobom wyjeżdżającym do krajów o wysokiej i pośredniej endemiczności zachorowań na WZW A, osobom zatrudnionym przy produkcji i dystrybucji żywności, usuwaniu odpadów komunalnych i płynnych nieczystości oraz przy konserwacji urządzeń służących temu celowi, a także dzieciom w wieku przedszkolnym, szkolnym oraz młodzieży, które nie chorowały na WZW A. Szczepionka jest skuteczna jeżeli zostanie podana w ciągu 14 dni od narażenia na zachorowani

ŻÓLTACZKA POKARMOWA
WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY TYPU A

ZAKAŻASZ SIĘ:

PRZEZ HESATOWIRUS A USZKADZAJĄCY TWOJĄ WĄTROBE

PRZEZ BRUD NA WŁASNYCH RĘKACH

PRZEZ SPOŻYWANIE SKAŻONEJ WODY/ŁODU

PRZEZ JEDZENIE PRODUKTÓW UMITYCH W SKAŻONEJ WODZIE

OBJAWY:

OBJAWY ZWIĄZANE Z GRYPPOPODOBNE I PROBLEMY UKŁADU POKARMOWEGO (NUŻNOŚĆ, WYMIOTY)

ZŻÓLKNIĘCIE SKÓRY I TWARDÓWEK OCZU

CHOROBA WYLEGA SIĘ W ORGANIZMIE OK. 30 DNI

DIAGNOZA PRZEZ BADAŃCIE PRZEZ KRWI CHOROGE

JAK SIĘ CHRONIĆ:

ZAWSZE MYJ RĘCE

PIJ WODĘ Z BUTELKI LUB PRZECIOTWARA

JEDZENIE MYJ W BEZPIECZNEJ WODZIE

WYKONAJ SZCZEPIENIE OCHRONNE

MYCIE RĄK TARCZĄ OCHRONNĄ PRZED ŻÓLTACZKĄ POKARMOWĄ

Wirusowe zapalenie wątroby typu B (WZW B) jest najpowszechniej występującą chorobą zakaźną na świecie i stanowi dziesiątą najczęstszą przyczynę zgonów. Zakażenie HBV bardzo często nie daje żadnych objawów lub są one niespecyficzne.

Wiele osób nie jest świadomych swojej choroby, a zdiagnozowanych zostaje przypadkowo. W 2022 r w powiecie bocheńskim odnotowano 10 nowych rozpoznanych przypadków wirusowego Zapalenia Wątroby typu B, natomiast WZW C wykryto 8 przypadków potwierdzonych.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C (wzw C) to choroba zakaźna wywołana przez wirusa HCV (Hepatitis C Virus). Wirus ten został odkryty w 1989 r. HCV jest bardziej wrażliwy na działanie temperatury oraz promieniowania UV niż HBV. Niemniej śladowa ilość krwi zawierająca cząsteczki HCV pozostająca na narzędziach w temperaturze pokojowej, pozostaje zakaźna nawet do 2 miesięcy. Do tej pory nie ma szczepionki przeciwko WZW C. Najlepszą metodą zapobiegania chorobie jest przeprowadzanie badania krwi i organów dawców (w Polsce są to procedury standardowe). Niebagatelne znaczenie ma przestrzeganie zasad właściwego przeprowadzania iniekcji w przychodniach i szpitalach, a także poddawanie krwi i produktów krwiopochodnych procesom inaktywującym wirusa.

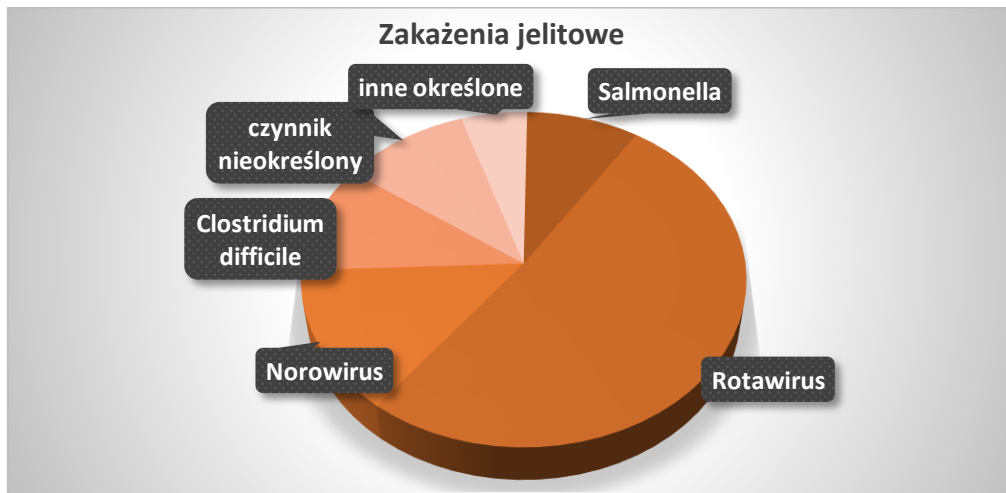
Zakażenie wirusowym zapaleniem wątroby typu C szerzy się pozajelitowo przez przetoczenie krwi i produktów krwiopochodnych, a także przez zabiegi medyczne przeprowadzone za pomocą niesterylnego sprzętu, połączone z naruszeniem ciągłości powłok ciała. Możliwe jest również zakażenie w wyniku kontaktów seksualnych, ale w znacznie mniejszym stopniu niż przy HBV. Dawniej do zakażenia dochodziło głównie podczas transfuzji krwi, ale obecnie w krajach rozwiniętych ta droga ma znaczenie minimalne, ponieważ dawcy krwi są badani na obecność wirusa.

1.4. Zakażenia wirusowe wywołane przez rotawirusy i norowirusy

W 2022 roku zarejestrowano 261 przypadków zakażeń wywołanych w/w wirusami. Najczęściej dotyczyło to zachorowań wywołanych rotawirusami. W porównaniu do roku wcześniejszego odnotowano znaczny wzrost zakażeń wirusowych. Do zakażeń takich dochodziło w obrębie gospodarstwa domowego. Organy władzy publicznej mają niewielki wpływ na zapobieganie zakażeniom i zatruciom pokarmowym w środowisku domowym. Na zapobieganie tym zakażeniom można wpływać poprzez edukację społeczeństwa oraz

zastosowanie u niemowląt przed ukończeniem 12 tygodnia życia szczepień ochronnych przeciw rotawirusom.

Wykres 3. Udział wybranych bakteryjnych i wirusowych czynników chorobotwórczych wywołujących zakażenia i zatrucia pokarmowe

2. Choroby odzwierzęce

Nadzór nad chorobami zwierzęcymi w Polsce realizuje Państwowa Inspekcja Sanitarna we współpracy z Inspekcją Weterynaryjną.

Od wielu lat przyczyną wystąpienia większości zoonoz jest spożycie pokarmów pochodzenia zwierzęcego, zanieczyszczonych chorobotwórczymi dla ludzi bakteriami odzwierzęcymi (salmonellozy odzwierzęce, kampylobakterioza, jersinioza, listerioza). Sytuację epidemiologiczną tych chorób opisano w punkcie poświęconym chorobom przenoszonym drogą pokarmową. Istotną grupę zagrożeń stanowią także choroby odzwierzęce przenoszone przez wektory (stawonogi) oraz choroby pasożytnicze (włośnica, bąblowica), czy zoonozy nabywane w wyniku bezpośredniego kontaktu z chorym zwierzęciem (np. wścieklizna). Na niektóre zoonozy (np. borelioza, kleszczowe zapalenie mózgu) narażone są statystycznie bardziej istotnie pewne grupy zawodowe, jak leśnicy i rolnicy. W Polsce, podobnie jak w pozostałej części Europy, z roku na rok obserwuje się rosnącą liczbę zachorowań na boreliozę.

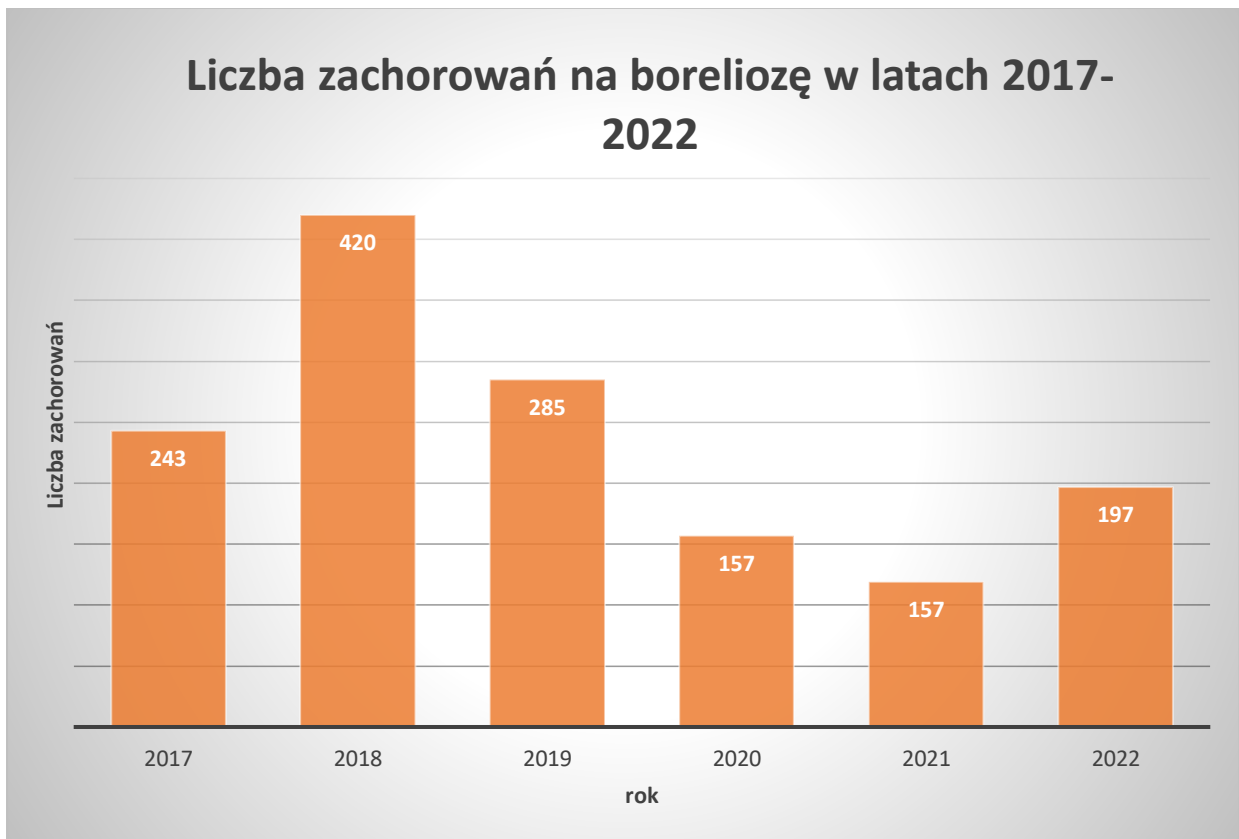
2.1. Borelioza z Lyme

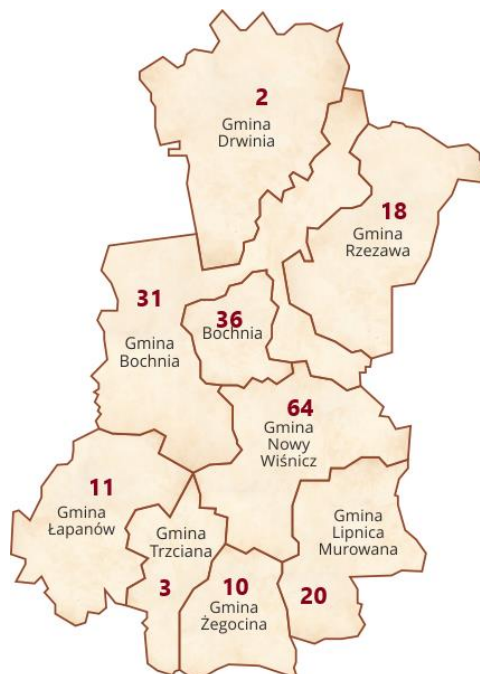
Borelioza jest chorobą zakaźną, wywoływaną przez krętki *Borrelia burgdorferi sensu lato*. Należy do grupy chorób wektorowych i jest przenoszona przez kleszcze. W czasie żerowania krętka gwałtownie namnażają się w jelicie kleszcza oraz przedostają do ślinianek, a stamtąd wraz ze śliną,

poprzez miejsce ukłucia, do organizmu człowieka. Ze względu na różne postacie jakie może przyjmować borelioza jej objawy są bardzo zróżnicowane. Przy postaci skórnej jednym z głównych objawów jest rumień wędrujący, pojawiający się od 7 do 10 dni od ukłucia. Rumień wędrujący to charakterystyczna zmiana skórna. Powstaje jako plamka, grudka, często z centralnym przejaśnieniem (*bull's eye*) i może osiągać różne rozmiary. Z kolei postać stawowa charakteryzuje się nawracającymi zapaleniami stawów wraz z obrzękiem i obejmuje najczęściej duże stawy: kolanowe, skokowe, biodrowe, łokciowe, nadgarstkowe. Neuroboreliozie towarzyszą objawy dotyczące różnych struktur centralnego i obwodowego układu nerwowego takie jak porażenie nerwów czaszkowych, limfocytarne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i/lub mózgu lub zapalenie korzeni nerwowych i nerwów. Dane epidemiologiczne wykazują stały wzrost liczby zachorowań na boreliozę w Polsce. W 2022 roku w powiecie bocheńskim odnotowano 197 zachorowań, w tym 9 przypadków prawdopodobnych i 188 przypadków potwierdzonych. Jest to wzrost w stosunku do 2021 roku o 76 przypadków. Wśród osób które zachorowały najczęściej występowały wczesne objawy, to jest rumień wędrujący – 169 przypadków oraz objawy ze strony układu kostno-stawowego – 28 przypadków. W dwóch przypadkach była to neuroborelioza. Zachorowania odnotowano u osób między 1 a 95 rokiem życia. Najwięcej zachorowań miało miejsce w miesiącach ciepłych od czerwca do września, pojedyncze przypadki zgłaszane były też w miesiącu grudniu. Zachorowania na boreliozę wiązały się z ukąszeniem przez kleszcze podczas pobytu w lasach powiatu bocheńskiego oraz ogrodach przydomowych. Nie zarejestrowano żadnego zachorowania, które byłoby związane z narażeniem zawodowym.

Wykres 4. Liczba zachorowań na boreliozę w powiecie bocheńskim w latach 2017-2022

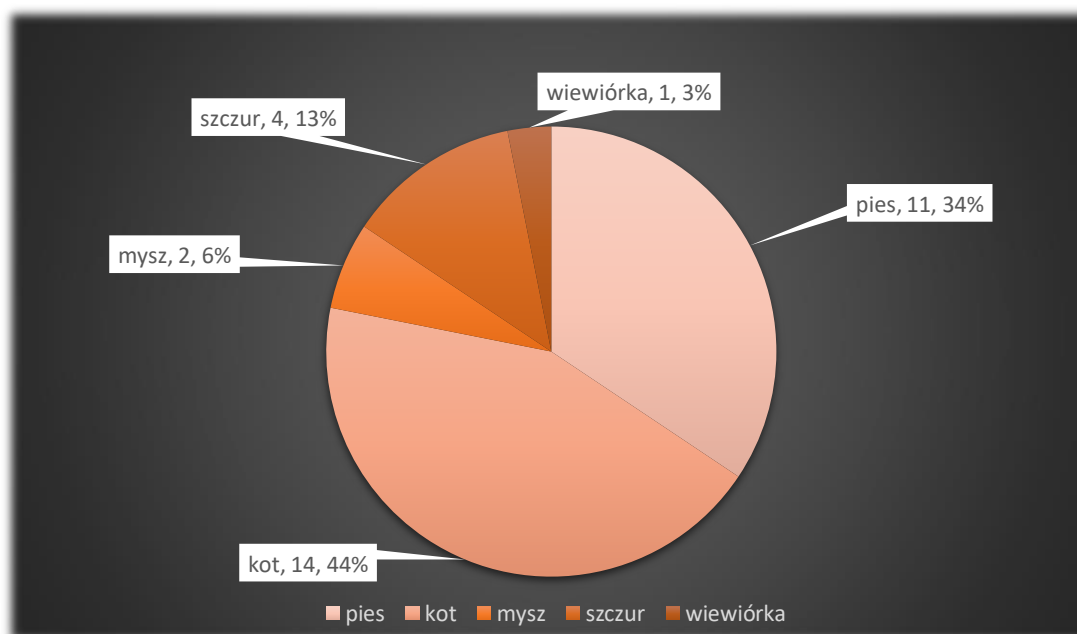
Mapa 1. Liczba zachorowań na boreliozę w poszczególnych gminach powiatu bocheńskiego w 2022 r.

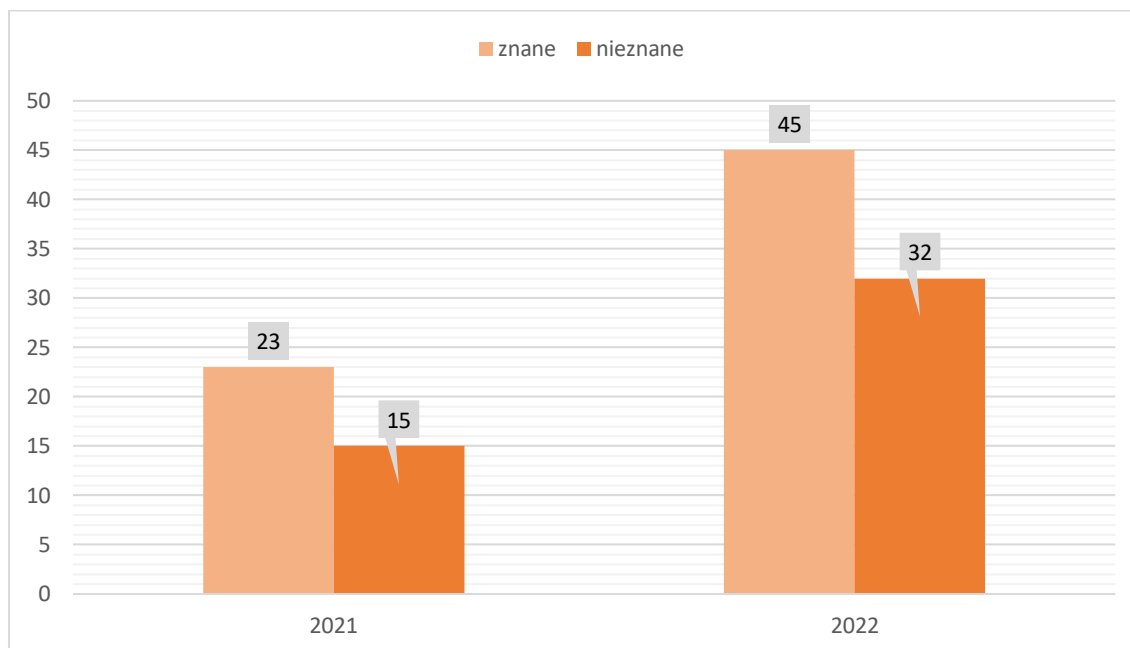
2.2. Styczność i narażenie na wściekliznę

W 2022 roku łącznie zgłoszono 77 przypadków styczności i narażenia na wściekliznę. W porównaniu do 2021 roku ich liczba wzrosła o ponad połowę. Pogryzień przez zwierzęta znane odnotowano 45 przypadków. Wśród nich przyczyną były wyłącznie pogryzienia przez psy – 35 przypadków i koty – 10 przypadków. O wszystkich przypadkach pogryzień poinformowano Powiatowego Lekarza Weterynarii w Bochni. Zwierzęta zostały poddane obserwacji lekarsko-weterynaryjnej. Wszystkie obserwacje zakończyły się wynikiem ujemnym, co oznaczało wykluczenie wścieklizny u tych zwierząt. Pogryzień przez zwierzęta nie znane odnotowano 32 przypadki w tym: 11 przez psy, 14 przez koty, 2 przez myszy, 4 przez szczury i 1 przez wiewiórkę. Osoby pokąsane przez zwierzęta nieznaną, zostały zakwalifikowane do szczepień przeciwko wściekliznie. Szczepienia zrealizowano w Poradniach Profilaktyki Wścieklizny na terenie Krakowa w Myślenicach i Dąbrowie Tarnowskiej. Ognisk wścieklizny nie odnotowano. W trakcie przeprowadzania dochodzeń epidemiologicznych kluczową rolę odgrywała współpraca z Inspekcją Weterynaryjną w Bochni.

Wykres 5. Dane dotyczące pokąsań przez zwierzęta nieznaną w powiecie bocheńskim w 2022 roku z podziałem na gatunki zwierząt

Wykres 6. Liczba osób pokąsanych przez zwierzęta znane i nieznanne w powiecie bocheńskim w latach 2021-2022

3. Choroby zakaźne, którym zapobiega się poprzez szczepienia

3.1. Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest najczęstszą chorobą zakaźną występującą u dzieci. Odnotowuje się skokowe zmiany zachorowania na ospę. Ospa wietrzna jest chorobą, której można zapobiegać poprzez szczepienia. W Polsce szczepienia są nadal szczepieniami zalecanymi z wyjątkiem dzieci z wybranych grup zagrożonych ciężkim przebiegiem choroby i znacznym ryzykiem wystąpienia powikłań. W 2022 roku odnotowano gwałtowny wzrost zachorowań w stosunku do roku 2021r. W 2022 roku zgłoszonych zostało 810 przypadków zachorowań, w roku 2021 196 przypadków, natomiast w roku 2020 odnotowano 240 przypadków. Z powyższych danych wynika iż w latach 2020 -2021 odnotowano znaczący spadek zachorowań na tę jednostkę chorobową w porównaniu do lat wcześniejszych i roku 2022. Było to spowodowane między innymi wprowadzeniem restrykcji i obostrzeń w związku z pandemią COVID-19. Szczególnie w okresie lockdownu wraz z ograniczeniem dostępu do opieki medycznej liczba zgłaszanych zachorowań znacząco spadła. W roku bieżącym wśród zachorowań na ospę odnotowano 438 przypadków wśród mężczyzn i 372 przypadki u kobiet. Najwięcej zachorowań odnotowano w

grupie wiekowej 1 - 4 r.ż. - 410 zachorowań i w grupie wiekowej 5 - 9 r.ż. - 301 zachorowań, czyli grupa przedszkolna i szkolna. Pozostałe grupy wiekowe: od 0-1 r.ż. – 28 zachorowań, 10 do 14 r.ż. - 40 zachorowań, od 15 do 19 r.ż. - 8 zachorowań, 20-24 r.ż – 4 zachorowania, 25-29 r.ż. – 3 zachorowania, >30 lat – 16 zachorowań.

Wykres 7. Liczba zachorowań na ospę wietrzną w powiecie bocheńskim wg. wieku w roku 2022

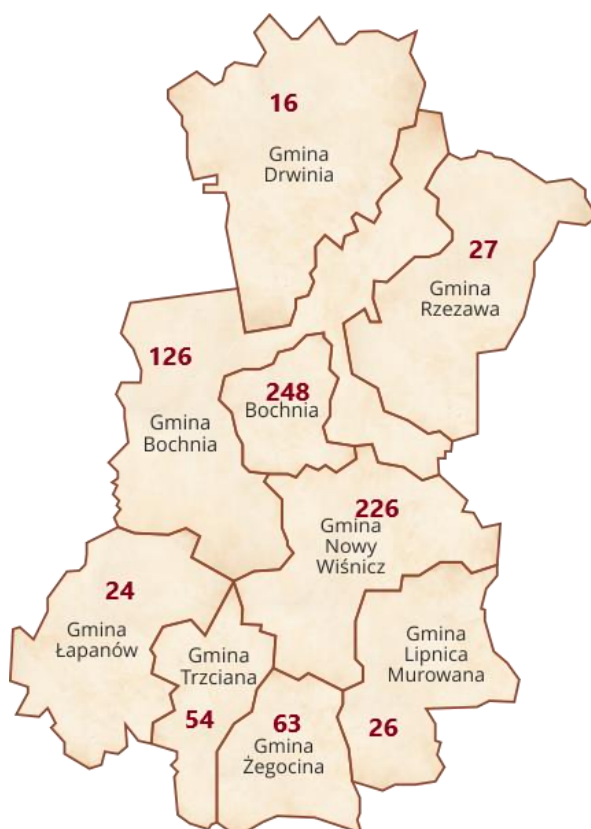

Wykres 8. Liczba zachorowań na ospę wietrzną w powiecie bocheńskim w latach 2018-2022

Powyższy wykres doskonale obrazuje rosnący trend zachorowań na ospę wietrzną, o której świadczyć może w dalszym ciągu mała świadomość rodziców w zakresie szczepień ochronnych i uodpornieniem dzieci na tą chorobę poprzez szczepienia.

Mapa 2. Liczba zachorowań na ospę w powiecie bocheńskim w 2022 roku z podziałem na gminy

3.2. Krztusiec

Krztusiec (koklusz), to ostra choroba zakaźna dróg oddechowych, bakteryjne zapalenie tchawicy i oskrzeli wywołane przez zakażenie pałeczką krztuśca (*Bordetella pertussis*). Najistotniejszym objawem krztuśca jest silny, napadowy, przewlekły kaszel, któremu zwykle towarzyszy duszność i świst wdechowy, który czasami może prowadzić do wymiotów. Najbardziej niebezpieczny jest on dla małych dzieci, szczególnie noworodków. Krztusiec jest chorobą trudną do rozpoznania, zwłaszcza u młodzieży i osób dorosłych, co przekłada się na niewłaściwe diagnozy oraz sposób leczenia. Dane o występowaniu krztuśca oparte o zgłoszenia lekarzy należy traktować jako niedoszacowane. Szczepienia ochronne przeciwko wystąpieniu krztuśca są obowiązkowe. Cykl rozpoczyna się w 2 miesiącu życia. W okresie od porodu do rozpoczęcia cyklu szczepień ochronnych, dziecko chroni się szczepiąc kobietę ciężarną dawką przypominającą. W 2022r. odnotowano 1 przypadek zachorowania na krztusiec, który dotyczył noworodka.

Wykres 9. Liczba zachorowań na krztusiec w powiecie bocheńskim w latach 2017-2022.

3.3. Świnka

W 2022 roku na terenie powiatu bocheńskiego odnotowano 7 zachorowań na świnkę. Obserwowana w ostatnich latach mała liczba zachorowań na świnkę jest wynikiem realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych.

4. Choroby zakaźne objęte przez WHO programem eradykacji i eliminacji

W odniesieniu do chorób zakaźnych, które nie mają rezerwuaru zwierzęcego (tzn. występują jedynie u człowieka), i dla których dostępne są szczepionki o wysokim stopniu skuteczności, możliwe jest osiągnięcie celu jakim jest eliminacja choroby na danym obszarze (rozumiana jako brak zakażeń na terenie kraju przy możliwych zawleczeniach z zagranicy), a następnie eradykacja choroby tzn. całkowite wyeliminowanie na świecie. Obecnie Polska uczestniczy w koordynowanych przez WHO globalnych programach eliminacji i eradykacji odry i różyczki oraz poliomyelitis (nagminnego porażenia dziecięcego). Wprowadzenie obowiązkowych szczepień przeciwko określonym chorobom zakaźnym wynika zarówno z uczestnictwa Polski w koordynowanych przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) międzynarodowych programach całkowitego wykorzenia (eradykacji) takich chorób zakaźnych, jak poliomyelitis, odra i różyczka, oraz krajowych programach zwalczania chorób zakaźnych, a także konieczności zapewnienia ochrony indywidualnej dzieci wobec chorób

o szczególnie ciężkim przebiegu i wysokiej śmiertelności. Warunkiem eradykacji polio jest potwierdzenie dzikiego szczepu wirusa wśród populacji. Jednym z kluczowych działań mających na celu wykluczenie zawleczenia wirusów polio na obszary wolne od tej choroby jest skuteczny nadzór nad ostrymi porażeniami wiotkimi (OPW). Obecna sytuacja związana z napływem do Polski uchodźców wojennych z Ukrainy uzasadnia wzmożenie nadzoru i czujności epidemiologicznej w odniesieniu do chorób objętych przez WHO programem eradykacji i eliminacji chorób zakaźnych.

4.1. Odra

Odra jest ostrą, wysoce zakaźną chorobą wirusową, zdolną do wywoływania epidemii. Zakaźność wirusa odry jest bliska 100% u osób podatnych. Indywidualne ryzyko zachorowania na odrę występuje u każdej osoby, która nie była szczepiona przeciw tej chorobie lub wcześniej na nią nie chorowała. Szczepienia ochronne radykalnie zmniejszyły zachorowalność na odrę w Europie, ale pomimo ogólnie wysokiego poziomu zaszczepienia, choroba ta nadal powoduje częste epidemie. W 2022r w powiecie bocheńskim nie odnotowano przypadków zachorowań. Odra jest chorobą zakaźną wywoływaną przez wirus odry, który przenoszony jest drogą kropelkową, powietrzną lub przez bezpośredni kontakt z chorą osobą. Odra rozpoczyna się wystąpieniem nietypowych objawów: wysoka temperatura, kaszel, katar, co zazwyczaj jest mylnie rozpoznawane jako przeziębienie. Po 2-3 dniach pojawia się wysypka na skórze twarzy i szyi, która stopniowo rozprzestrzenia się na tułów i kończyny. Wysypka ustępuje po 5-6 dniach w takiej kolejności, w jakiej się pojawiła.

Odra odpowiada cechom choroby możliwej do eliminacji i jej udokumentowania: rezerwuarem wirusa odry jest jedynie człowiek, po przebytych zakażeniu nie stwierdzono nosicielstwa wirusa, środowisko nie jest skażone tym patogenem oraz istnieje skuteczny środek zapobiegawczy w postaci bezpiecznej szczepionki przeciwko odrze.

Największą odporność zapewnia podanie dwóch dawek szczepionki przeciwko odrze. Po podaniu pierwszej dawki szczepionki osoba zaszczepiona uzyskuje odporność na poziomie 95%. Natomiast podanie drugiej dawki szczepionki pozwala osobie zaszczepionej osiągnąć odporność niemalże 100%. Powikłania w przebiegu odry występują w zakresie dróg oddechowych, ośrodkowego układu nerwowego oraz przewodu pokarmowego. Najczęstszym powikłaniem u małych dzieci jest zapalenie ucha środkowego. Dość często dochodzi do zapalenia płuc wymagającego leczenia szpitalnego, zwłaszcza u dorosłych. Do powikłań odry

ze strony przewodu pokarmowego należą: biegunki, zapalenie wątroby, zapalenie wyrostka robaczkowego, zapalenie jelita krętego i okrężnicy oraz zapalenie węzłów chłonnych krezki. Bardzo groźne są powikłania neurologiczne – zapalenie mózgu i/lub zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. Ryzyko powikłań neurologicznych wzrasta z wiekiem, powyżej 10 roku życia jest 2-3 krotnie większe. W Polsce najczęstszym źródłem zakażeń pozostają przypadki importowane z innych krajów. Od kilku lat rejestruje się w Polsce sporadyczne ogniska zachorowań na odrę występujące najczęściej w środowiskach osób nieszczepionych. W takich sytuacjach podejmowane są działania mające na celu zaszczepienie p/odrze nieszczepionych osób ze styczności z chorym lub podejrzanym o zachorowanie. Polska, podobnie jak 51 innych krajów Regionu Europejskiego od 1998 r. prowadzi program Eliminacji Odry koordynowany przez Europejskie Biuro Regionalne (WHO). W ramach tego programu wszystkie podejrzenia lub zachorowania na odrę są zgłaszane przez lekarza diagnozującego chorego do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. Od chorego pobiera się materiał do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia swoistych przeciwciał klasy IgM w surowicy (czas od wystąpienia wysypki do pobrania próbki krwi powinien mieścić się w przedziale od 7 do 45 dni, przy czym najwyższe miano obserwuje się w 8 dniu) oraz izolacji wirusa z próbek klinicznych. Badania są wykonywane bezpłatnie przez Narodowe Laboratorium ds. Diagnostyki Odry i Różyczki znajdujące się w Zakładzie Wirusologii NIZP-PZH.

Zgodnie ze strategią eliminacji odry konieczne jest utrzymywanie dobrego wykonawstwa szczepień oraz wzmożony nadzór nad podejrzeniami/ zachorowaniami na odrę oraz ścisłe monitorowanie przypadków wtórnych w ogniskach, zwłaszcza z wśród grup etnicznych o niskim stanie zaszczepienia (potencjalny rezerwuuar wirusa odry).

4.2. Różyczka

Wirusowa zakaźna choroba objawiająca się wystąpieniem wysypki. Wirus obecny jest praktycznie we wszystkich wydzielinach i wydalinach ludzkich. Między 7 dniem przed wystąpieniem wysypki a 14 po jej zniknięciu można uzyskać go z jamy nosowo-gardłowej. Choroba ta dotyczy głównie dzieci, jednak osoby dorosłe również mogą ją przechorować, co pod wieloma względami jest dużo bardziej dla nich niebezpieczne.

Pomimo spadku od kilku lat przypadków różyczki Polska uznawana jest za kraj, w którym różyczka występuje endemicznie. W Polsce prowadzone są powszechne szczepienia przeciw

różyczce w 13-14 miesiącu życia i 10 roku życia, w kolejnych latach spodziewany jest dalszy spadek liczby zachorowań.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bochni w roku 2022 nie odnotowała żadnego potwierdzonego zachorowania na różyczkę.

4.3. Poliomyelitis

Polska od lat wolna jest od wirusa poliomyelitis. Dzięki cyklowi szczepień ochronnych, którym poddaje się dzieci do 2 roku życia w Polsce występuje duże uodpornienie populacyjne. Poliomyelitis znana również jako polio lub Choroba Heinego-Medina to choroba zakaźna, którą wywołuje wirus polio (serotyp 1, 2 i 3). Do zakażenia dochodzi głównie drogą pokarmową. Przebieg choroby najczęściej jest bezobjawowy. Przebieg objawowy może mieć natomiast trzy postacie: poronna (gorączka, bóle gardła, wymioty), oponowa (gorączka, ból głowy, przeczulica, wymioty, sztywność karku) lub najcięższa postać - porażenna, związana z porażeniem wielu mięśni, w tym oddechowych, co stanowi bezpośrednie zagrożenie życia.

Poliomyelitis jest chorobą, której można skutecznie zapobiegać poprzez szczepienia. W Polsce szczepienie przeciwko poliomyelitis prowadzone są od połowy lat 50-tych. Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych wszystkim dzieciom podawane są cztery dawki szczepionki przeciwko poliomyelitis: 3 dawki szczepionki inaktywowanej (IPV) odpowiednio w 3-4 miesiącu życia, 5-6 miesiącu życia oraz w 16-18 miesiącu życia. Czwarta przypominająca dawka doustną szczepionką (OPV) podawana jest w 6 roku życia. W Polsce opracowany został w dniu 16 września 2019 roku „Krajowy plan działania na wypadek wystąpienia ogniska zachorowań lub zdarzenia z udziałem wirusa polio”.

Źródłem zakażenia jest chory bezobjawowo człowiek. Zakażenia utrzymują się głównie wśród dzieci. Zakażenie szerzy się drogą pokarmową i kropelkową poprzez bliski kontakt z zakażonym człowiekiem, a także przez przedmioty zanieczyszczone wydzieliną z gardła lub kałem. Pewną rolę w przenoszeniu wirusa może również odegrać np. woda pitna zanieczyszczona ściekami komunalnymi, w których może znajdować się wirus. Pomimo postępów w zwalczaniu wirusa polio na całym świecie, kraje wolne od polio pozostają zagrożone importowanymi przypadkami i wybuchami epidemii, a podróżnicy do niektórych krajów są narażeni na ryzyko zakażenia wirusem polio. Dlatego też wszyscy podróżujący do i z krajów lub obszarów raportujących występowanie wirusa polio powinni zostać odpowiednio zaszczepieni.

5. Gruźlica

Gruźlica jest chorobą zakaźną wywołaną przez bakterię- prątek gruźlicy. Przenosi się z człowieka chorego na zdrowego. Źródłem zakażenia jest zazwyczaj chory prątkujący, który podczas kaszlu, kichania, odkrztuszania, mówienia wydalą prątki wraz z kropelkami śluzu. Kropelki z zawartymi prątkami unoszą się w powietrzu, wysychają i opadają wraz z wdychanym powietrzem, mogą dostać się do płuc. Tam się "zagnieżdżają". Dochodzi do zakażenia prątkiem. Jest chorobom wielonarządową, najczęściej atakująca płuca, w większości przypadków przebiegająca przewlekle.

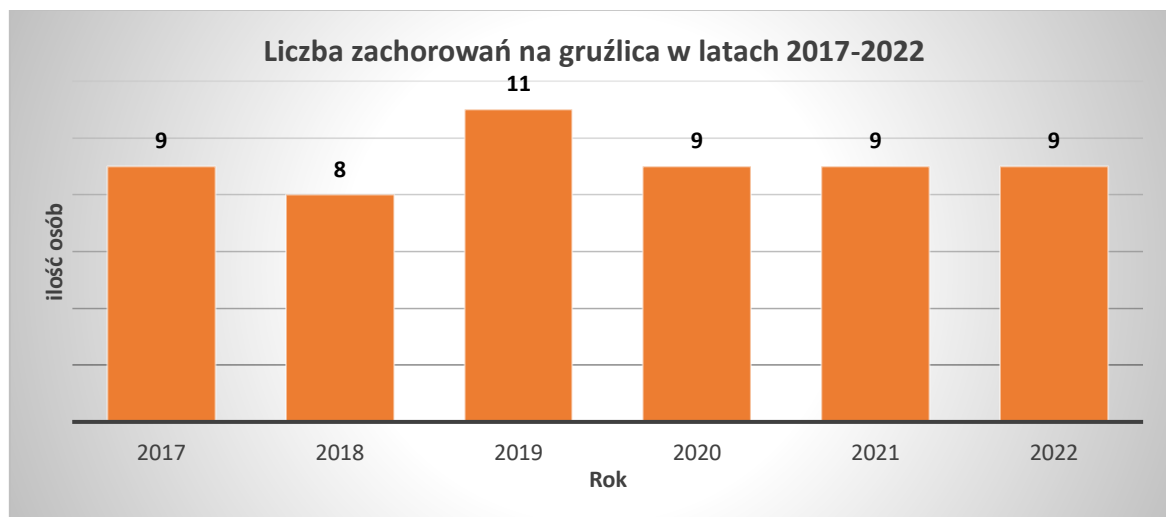

W roku 2022 na terenie powiatu bocheńskiego zarejestrowano 9 przypadków zachorowań na gruźlicę. Dwa przypadki to gruźlica narządów płciowych, która w latach wcześniejszych nie była wykazywana na terenie powiatu bocheńskiego. Liczba zachorowań na gruźlicę na przestrzeni lat 2017-2022 utrzymuje się na zbliżonym poziomie, co obrazuje wykres nr 10 W dochodzeniu epidemiologicznym z pacjenta ustalono osoby ze styczności, które objęto nadzorem. Nie wdrażano działań administracyjnych w związku z hospitalizacją, czy koniecznością leczenia. Wszystkie osoby chore znajdują się pod nadzorem specjalistycznym, a osoby ze styczności z chorym znajdują się pod nadzorem lekarza

Przepisy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nakładają na osoby chore na gruźlicę obowiązek leczenia gruźlicy oraz obowiązek leczenia szpitalnego osób w okresie wystąpienia prątków gruźliczych (prątkowania) lub z uzasadnionym podejrzeniem prątkowania. Poniższy wykres obrazuje utrzymujący się od kilku lat na stałym poziomie poziom zachorowań na gruźlicę.

Na terenie powiatu bocheńskiego nie odnotowano większego wzrostu zachorowań na gruźlicę w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie, ani też nie odnotowano zgłoszenie zachorowania na gruźlicę u obywatela Ukrainy.

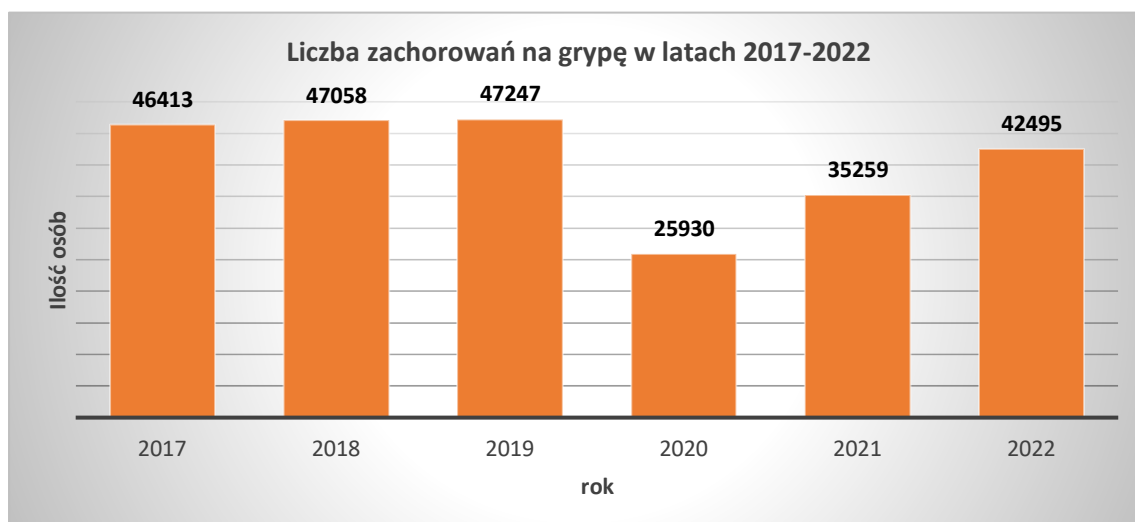
Wykres 10. Liczba zachorowań na gruźlicę w powiecie bocheńskim w latach 2017-2022.

6. Ostre infekcje dróg oddechowych, w tym grypa i infekcje grypopodobne

Wzorem lat ubiegłych kontynuowany jest ciągły monitoring grypy i zakażeń grypopochodnych. W 2022 r. w stosunku do roku wcześniejszego wzrosła liczba zakażeń do 42495. Pomimo, iż szczepienia przeciw grypie są jedyną i bezpieczną metodą profilaktyki przeciw tej chorobie oraz jej powikłaniom, nadal szczepi się zbyt mała liczba populacji. Zapobieganie grypie poprzez promowanie zdrowego stylu życia i szczepień ochronnych to jedno z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Wykres 11. Grypy i infekcje grypopodobne w powiecie bocheńskim w latach 2017-2022.

W roku 2022 Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bochni w współpracy z podmiotem leczniczym z powiatu bocheńskiego przystąpiła do programu Nadzór Nad Grypą Sentinel. System ten jest zintegrowanym systemem nadzoru wirusologicznego i epidemiologicznego nad grypą w Polsce. System ten opiera się na współpracy lekarzy podmiotów leczniczych, wojewódzkich stacji sanitarno-epidemiologicznej oraz Zakładu Badania Wirusów Grypy, Krajowy Ośrodek ds. Grypy w Narodowym Instytucie Zdrowia Publicznego - Państwowym Zakładzie Higieny, który pełni rolę koordynatora. Nadzór wirusologiczny obliguje lekarzy do pobierania wymazów z gardła i nosa od pacjentów, u których podejrzewa się grypę. Próbki przekazywane są do laboratorium odpowiedniej stacji wojewódzkiej, która metodą PCR wykonuje badanie mające na celu potwierdzenie lub wykluczenie infekcji spowodowanej wirusem grypy. Jednocześnie z wykonanego wymazu jest możliwość uzyskania wyniku w kierunku RSV oraz COVID-19. Pracownicy stacji sanitarno-epidemiologicznej przygotowują cotygodniowe raporty, które przekazywane są do systemu SENTINEL. W ramach części epidemiologicznej lekarze rodzinni zobligowani są w okresach tygodniowych do rejestracji na opracowanych formularzach liczby przypadków zachorowań na grypę w podziale na 7 grup pacjentów wg wieku. System SENTINEL jest programem dobrowolnym, udział w nim przynosi korzyści zarówno lekarzom, jak i pacjentom. Należą do nich bezpłatne badania laboratoryjne wykonane dla pacjenta, a tym samym włączenie właściwego i skutecznego leczenia pacjenta. Działania te mają na celu skrócenie czasu choroby.

Na terenie powiatu bocheńskiego współpraca z podmiotem leczniczym w ramach systemu SENTINEL rozpoczęła się 7 listopada 2022r. W ramach tego systemu pobrano 9 wymazów, z których u 4 osób uzyskano wynik dodatni w kierunku grypa A, natomiast u 3 osób dodatni wynik RSV.

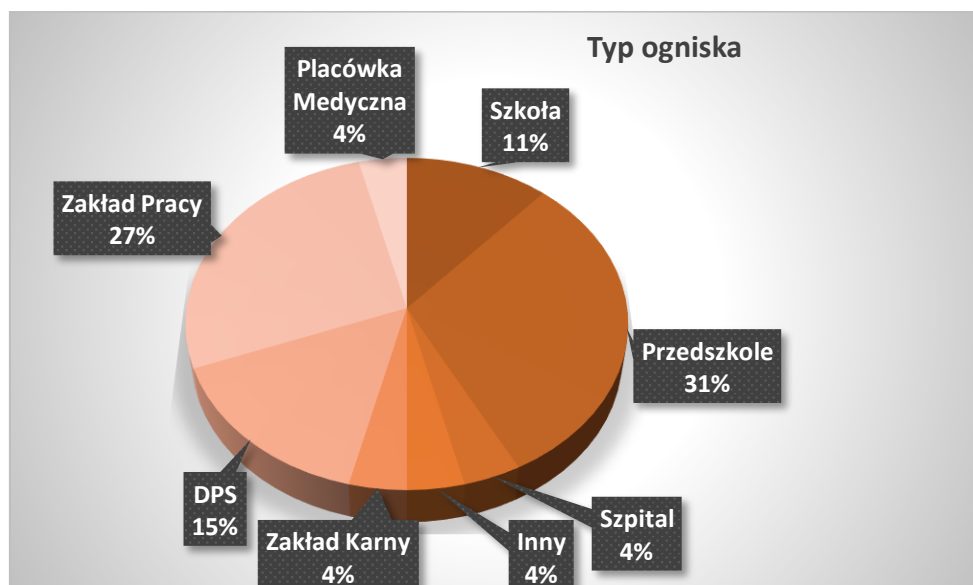
7. Zakażenia SARS-Cov-2/zachorowania na COVID-19

COVID-19 to choroba układu oddechowego, która może przebiegać w postaci zapalenia płuc, ostrego zapalenia oskrzeli oraz zakażenie dolnych dróg oddechowych. W ciężkich przypadkach zakażenia może wystąpić zespół ostrej niewydolności oddechowej (ARDS). Zgodnie z definicją przypadku na potrzeby nadzoru epidemiologii klinicznej kryteria zakażenia to: gorączka, kaszel, duszności, utrata węchu, utrata smaku.

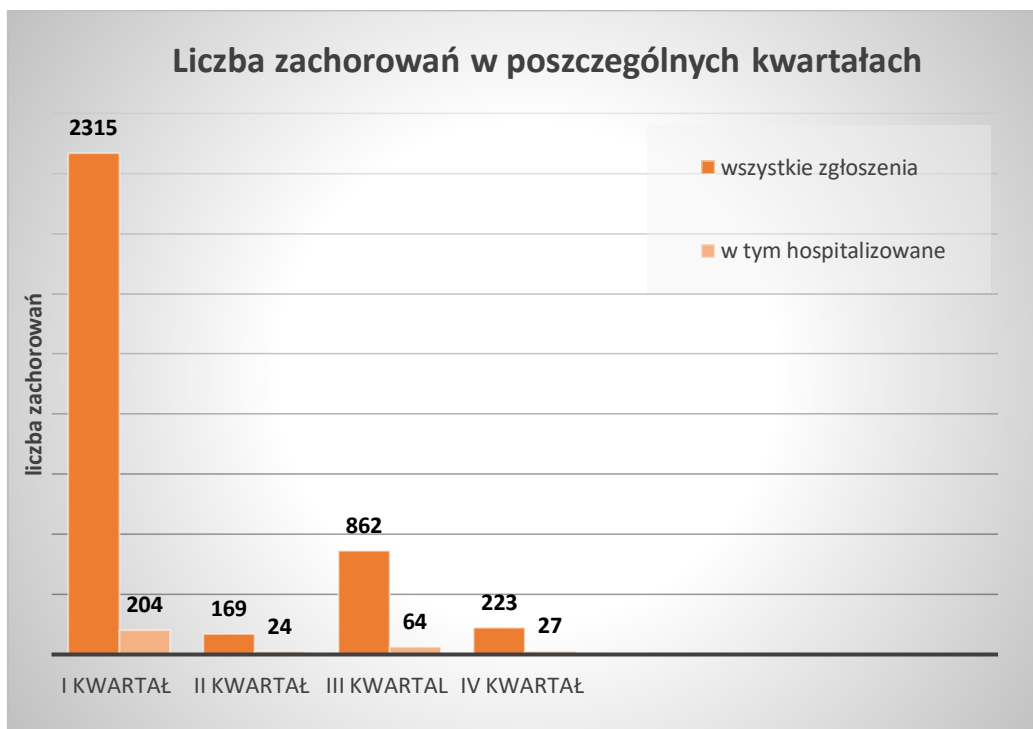
Inspekcja Sanitarna w Bochni odgrywała szczególnie ważną rolę w powiecie bocheńskim w czasach pandemii COVID-19. W 2022 roku PSSE w Bochni w dalszym ciągu zmagająca się z trwającą pandemią COVID-19, jednak w porównaniu do roku 2021 zachorowań tych było mniej. W 2022 roku zarejestrowano 5528 zachorowań na COVID-19, w porównaniu do roku 2021 było to o 1053 przypadki mniej. 5425 zachorowań wywołanych wirusem SARS CoV-2 wg definicji przypadku COVID-19 na potrzeby nadzoru epidemiologicznego były to przypadki potwierdzone, natomiast 103 przypadki możliwe, które lekarz zgłosił na podstawie objawów pacjenta i testy w kierunku SARS-CoV 2 wykonanego przez pacjenta w domu. Pacjentów hospitalizowany w 2022 roku z powodu COVID-19 było 319, z czego większość to pacjenci objawowi i/lub obciążeni chorobami współistniejącymi, u których istniało ryzyko ciężkiego przebiegu choroby. Na podstawie otrzymanych druków ZLK-5 odnotowano 46 zgonów z powodu COVID-19, z czego wszystkie osoby były w wieku powyżej 60 lat. W 2022 r. PSSE wprowadziła do systemu SEPIS 26 ognisk tzw. "instytucjonalnych" wywołanych SARS-CoV-2: szkoła- 3 , przedszkole- 8, szpital – 1, inny- 1, zakład pracy- 1, DPS- 4, Zakład Pracy- 7, Placówka Medyczna- 1 .

Poniższy wykres prezentuje procentowy podział ognisk ze względu na typ gdzie wystąpiło ognisko.

Wykres 12: Podział ognisk COVID-19 ze względu na typ ogniska

Wykres 13 : Liczba zachorowań na COVID-19 w poszczególnych kwartałach 2022r.

8. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi

Szczepienia ochronne uważane są za najskuteczniejsze narzędzie zwalczania chorób zakaźnych. Co roku na świecie podaje się około miliarda dawek szczepionek, które ratują przed śmiercią blisko 2,5 miliona osób. Według danych przekazywanych przez ekspertów około 122 milionów ludzi na świecie zawdzięcza życie szczepionkom przeciw chorobom wieku dziecięcego, takim jak błonica, krztusiec, odra, gruźlica, poliomyelitis czy pneumokokowe zapalenie płuc, bez których nie mieli by szans przeżyć nawet okresu dzieciństwa. Obowiązek poddawania się szczepieniom w Polsce ma

charakter powszechny i podlegają mu wszystkie osoby przebywające na jej terenie. Nie dotyczy on natomiast osób, które przebywają w Polsce krócej niż 3 miesiące. Szczepienia ochronne w Polsce realizowane są zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych (tzw. kalendarz szczepień), który co roku jest aktualizowany. Aktualną wersję

ogłasza w komunikacie Główny Inspektor Sanitarny. Inspekcja Sanitarna prowadzi nadzór nad realizacją szczepień ochronnych, dystrybucją szczepionek jak również nad zachowaniem ciągłości łańcucha chłodniczego.

Pod nadzorem PPIS w Bochni w 2022r. znajdowało się 31 punktów szczepień. Dwa spośród nich miały zawieszoną działalność. W ramach nadzoru nad realizacją szczepień ochronnych w 2022 r. przeprowadzono kontrole kompleksowe w 29 punktach szczepień w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego. Podczas inspekcji sprawdzane były m.in warunki przechowywania szczepionek zgodnie z zasadami łańcucha chłodniczego. W przypadku jednego punktu szczepień w 2022r. doszło do zdarzenia skutkującego przerwaniem ciągłości łańcucha chłodniczego. Ponadto w 2022r. zostały przeprowadzono kontrole tematyczne na wniosek MPWIS w zakresie nadzoru nad gospodarką preparatami szczepionkowymi. W powyższym zakresie skontrolowano 8 punktów szczepień co stanowi łącznie 28 % nadzorowanych jednostek na terenie powiatu bocheńskiego.

Realizacja szczepień ochronnych w ramach Programu Szczepień Ochronnych wpływa na sytuację epidemiologiczną nadzorowanego terenu, ponieważ przyczynia się do spadku liczby zachorowań na choroby zakaźne, a także do spadku liczby występujących powikłań po przebytej chorobie.

W 2022r. na terenie powiatu bocheńskiego szczepieniami objęto 24 659 dzieci i młodzieży do 20 roku życia. Ponadto w związku z trwającym konfliktem zbrojnym na Ukrainie w 2022r. obowiązkiem szczepień ochronnych zostali objęci uchodźcy z Ukrainy przebywający powyżej 3 miesięcy na terenie Polski.

Stan zaszczepienia roczników podlegających szczepieniom w roku 2022 był nieznacznie niższym poziomie do roku poprzedniego. Spowodowane to było nadal zachorowaniami na Covid 19, jak również licznymi infekcjami jakie nasiliły się u dzieci po zniesieniu obostrzeń związanych z przeciwdziałaniem Covid19.

W tabeli nr 2 została przedstawiona informacja na temat poziomu wykonania szczepień oparta o dane zebrane w ramach obowiązkowych, rocznych sprawozdań MZ-54.

Tabela 2. Stan uodpornienia populacji dziecięco - młodzieżowej 0 – 19 lat (wyrażony w %) w powiecie bocheńskim w latach 2019-2020

Rodzaj szczepienia	2019	2020	2021	2022
błonica	96,5	96,6	96,7	96,5
tężec	96,5	96,6	96,7	96,5
krztusiec	96,0	96,1	96,2	96,0
poliomyelitis	93,3	93,5	93,8	93,2
WZWZ B	94,9	95,8	95,0	94,5
odra, świnka, różyczka	96,4	95,9	95,6	95,0
Hib	88,8	89,4	89,6	88,9
gruźlica	98,4	98,4	97,9	97,7

W tabeli nr 3 została przedstawiona informacja na temat poziomu wykonania szczepień zalecanych w powiecie bocheńskim w latach 2018-2022.

Tabela 3. Realizacja szczepień zalecanych w powiecie bocheńskim w latach 2018-2022.

Lp.	Rodzaj szczepienia	2018	2019	2020	2021	2022
1	Tężec	2508	2318	1875	1919	1940
2	WZW A	27	43	22	4	17
3	Zakażenia Streptococcus pneumoniae	451	64	114	41	29
4.	Zakażenie Neiseria meningitides	246	138	322	367	191
5.	Zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego	5	11	156	24	71
6.	Dur brzuszny	2	12	2	0	0
7.	Ospa wietrzna	100	169	120	168	195
8.	Kleszczowe Zapalenie Mózgu	78	101	91	81	79
9.	Grypa	1557	1609	1898	2370	1952

W przypadku osób, które nie posiadają zdolności do czynności prawnych (np. dzieci) odpowiedzialność za wypełnienie tego obowiązku ponosi osoba sprawująca nad tą osobą prawną pieczę czyli rodzic albo jej opiekun faktyczny. W Polsce wykonanie obowiązku szczepień przez osoby zobowiązane do poddawania się szczepieniom jest zabezpieczone środkami egzekucji administracyjnej. Niepokojącym zjawiskiem jakie nasila się w ciągu ostatnich lat jest uchylanie się części rodziców od wykonywania obowiązkowych szczepień ochronnych u ich dzieci. W przypadku prowadzonych szczepień niezwykle istotna jest ścisła współpraca między lekarzem i pielęgniarką oraz stałe uświadamianie rodzicom celowości prowadzonych szczepień. W przypadku uporczywego uchylania się od szczepień ochronnych lekarz realizujący szczepienia obowiązkowe wraz z kwartalnym sprawozdaniem z przeprowadzonych szczepień ochronnych przekazuje do Inspekcji Sanitarnej listę osób, które mimo ciążącego na nich obowiązku nie poddały się szczepieniom ochronnym.

W 2022 r. odnotowano 259 dzieci, których rodzice, pomimo otrzymanych wezwań uchylali się od szczepień. W stosunku do lat poprzednich liczba opornych stopniowo rośnie. W 2020 roku w powiecie bocheńskim z powodu uchylania się było niezaszczepionych 208 dzieci a w 2021 roku było ich 245.

Na podstawie pozyskanych informacji z nadzorowanych punktów szczepień pracownik inspekcji sanitarnej podejmował czynności wyjaśniające przyczyny uchylania się od obowiązku szczepień - współpracując w tym zakresie z lekarzami oraz pielęgniarkami realizującymi szczepienia. Ponadto wystosowano do opornych rodziców pisma edukacyjne wyjaśniające wątpliwości związane ze szczepieniami. W wyniku podejmowanych działań edukacyjnych przez tut. Inspekcję zaszczepiło się 24 dzieci. Do 10 rodziców skierowane zostały upomnienia w związku z uchylaniem się od obowiązku wykonywania szczepień ochronnych.

W wyniku podania preparatu szczepionkowego u pacjenta może dojść do pojawienia się niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP), czyli niepożądanego objawu chorobowego pozostającego w związku czasowym z wykonanym szczepieniem ochronnym pacjenta. Należy jednak pamiętać, że są to zdarzenia niezwykle rzadkie.

Na terenie powiatu bocheńskiego w roku 2022 do PPIS zgłoszono łącznie 3 przypadki wystąpienia niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP) i zostały one zakwalifikowane przez lekarzy jako łagodne. W wyniku przeprowadzonego dochodzenia ustalono, że dzieci wróciły do pełnego zdrowia. Dla porównania w 2021 roku odnotowano 17 NOP, z czego 13

stanowiły NOP łagodne, pozostałe 4 to NOP poważne, natomiast w 2020 roku wystąpiło łącznie 6 NOP, w tym 3 NOP łagodne, 2 poważne oraz 1 ciężki

Choroby zakaźne, którym zapobiega się za pomocą szczepień ochronnych, są nadal realnym zagrożeniem, zwłaszcza dla dzieci. Dlatego bardzo istotna jest ścisła współpraca między lekarzem i pielęgniarką oraz stałe uświadamianie rodzicom celowości prowadzonych szczepień.

9. Działalność lecznicza

W 2022 roku pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej działającej w powiecie bocheńskim znajdowało się 170 podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni w 2022 r. przeprowadzono kontrole w 92 podmiotach leczniczych. W wyniku przeprowadzonych kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości wydawano decyzję z nakazem ich usunięcia.

Tabela 4: Kategorie podmiotów leczniczych objętych nadzorem

Kategorie podmiotów objętych nadzorem	Liczba podmiotów w ewidencji	Liczba podmiotów skontrolowanych	% wszystkich
Przychodnie i ośrodki zdrowia	53	50	94 %
Niezabiegowe praktyki lekarskie	46	6	13 %
Zabiegowe praktyki lekarskie	12	7	58 %
Indywidualne praktyki lekarzy dentystów	38	18	47 %
Grupowe praktyki lekarzy dentystów	2	1	50 %
Praktyki pielęgniarek i położnych	8	3	37,5 %
Rehabilitacje	1	0	0 %

Inne (MKTS, RCKiK, Diagnostyka, Śląskie Laboratorium Analityczne, Medycyna Sp. zo.o.)	5	2	40 %
Szpital	1	1	100 %
Pogotowie	4	4	100 %
Ogółem	170	92	54 %

Mając na celu zapobieganie oraz zwalczanie chorób zakaźnych i zakażeń kontrolowane podmioty opracowują, wdrażają i sprawują nadzór nad aktualizacją, a także przestrzeganiem procedur sanitarno-epidemiologicznych, zgodnie z którymi prowadzą swoją działalność.

Powyższe działania mają na celu przerwanie drogi przenoszenia drobnoustrojów na pacjentów oraz ochronę personelu medycznego. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń oraz postępowania z odpadami medycznymi.

Na terenie powiatu bocheńskiego wszystkie podmioty lecznicze dostosowane są do Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. 2022 poz. 402).

Obecnie obserwuje się, iż patogeny charakteryzują się zwiększonym potencjałem chorobotwórczym i epidemicznym. Bakterie mają zwiększoną oporność na stosowane w praktyce antybiotyki, a wywoływane przez drobnoustroje wielolekooporne infekcje stanowią źródło zakażeń szpitalnych. Zakażenia szpitalne definiowane są jako zakażenie, które wystąpiło w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Prawidłowy nadzór nad wykrywaniem zakażeń szpitalnych jest warunkiem niezbędnym umożliwiającym ich skuteczną kontrolę na terenie podmiotu leczniczego. Nadzór ten obejmuje przede wszystkim zbieranie danych na temat zakażeń i ich analizę. W SPZOZ „Szpital Powiatowy” w Bochni działa powołany przez dyrektora szpitala zespół i komitet kontroli zakażeń szpitalnych. Podmioty lecznicze w ramach czynnego i biernego nadzoru prowadzą działania w zakresie monitorowania występowania zakażeń wewnątrzszpitalnych i drobnoustrojów alarmowych, opracowują szczegółowe plany higieny szpitalnej, tworzą analizę epidemiologiczną szpitala. Ponadto zwracają uwagę na prowadzoną w szpitalach antybiotykoterapię oraz przeprowadzają

kontrole wewnętrzne w zakresie realizacji działań własnych. Źródło analizowanej sytuacji epidemicznej w nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną podmiotach leczniczych stanowią raporty wstępne o podejrzeniu lub wystąpieniu ogniska epidemicznego oraz raporty końcowe o wygaszeniu ogniska.

W celu ograniczenia rozprzestrzeniania się zakażeń wśród hospitalizowanych pacjentów oraz personelu, wdrażane były procedury sanitarno-epidemiologiczne polegające między innymi na wstrzymaniu przyjęć nowych pacjentów, stosowaniu zasad izolacji/kohortacji, kwarantannowania osób ze styczności, wykonywania badań przesiewowych wśród pacjentów i personelu, bezwzględnym stosowaniu zasad higieny rąk. Ponadto wzmożono częstotliwość dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń przy zastosowaniu fumigacji oraz mycia i dezynfekcji powierzchni dotykowych, a także używanych przedmiotów. W roku 2022 stwierdzono na terenie powiatu bocheńskiego dot. SP ZOZ Szpital Powiatowy w Bochni wystąpienie dwóch ognisk epidemicznych: SARS-CoV-2 oraz Clostridioides Difficile.

Podsumowanie

W 2022 r. sytuację epidemiologiczną powiatu bocheńskiego zdominowały zakażenia wywołane wirusem SARS-CoV-2. Z uwagi na ogłoszony w 2020 r. na terenie Polski stan epidemii, który obowiązywał również na początku 2022r. W pierwszym kwartale 2022r. w znacznym stopniu działania przeciwepidemiczne były ukierunkowane na zapobieganie niekontrolowanemu szerzeniu się zakażeń.

W 2022r. w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie PPIS w Bochni prowadzono wzmożony nadzór nad sytuacją sanitarno-epidemiologiczną w obszarze chorób zakaźnych, jak również szczepień ochronnych wśród obywateli Ukrainy. Nie odnotowano pojawienia się choroby szczególnie niebezpiecznej i wysoce zakaźnej.

W ogniskach chorób przenoszonych drogą pokarmową prowadzone są dochodzenia epidemiologiczne i podejmowane działania przeciwepidemiczne. Prowadzona jest współpraca z Państwową Inspekcją Weterynaryjną celem zapobiegania występowaniu chorób odzwierzęcych u ludzi.

W powiecie bocheńskim zachorowania na gruźlicę utrzymują się na zbliżonym poziomie od kilku lat. Profilaktyka zapobiegania tej chorobie powinna być priorytetowym zadaniem, zarówno podmiotów leczniczych, jak również innych organizacji mających wpływ

na zapobieganie występowania chorób zakaźnych. Kluczowym elementem nadzoru nad gruźlicą jest ustalenie osób z kontaktu, w celu ograniczenia jej rozprzestrzeniania się.

Choroby zakaźne, którym zapobiega się za pomocą szczepień ochronnych, są nadal realnym zagrożeniem, zwłaszcza dla dzieci. Dlatego bardzo istotna jest ścisła współpraca między lekarzem i pielęgniarką oraz stałe uświadamianie rodzicom celowości prowadzonych szczepień w celu utrzymania wszczepialności na odpowiednio wysokim poziomie.

Bardzo istotne jest podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat tego jak ogromne znaczenie mają szczepienia w profilaktyce chorób zakaźnych, zarówno obowiązkowe, jak i zalecane.

1. Woda przeznaczona do spożycia

Nadzór nad jakością wody przeznaczoną do spożycia w powiecie bocheńskim w 2022r. polegał na poborze prób wody przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni i przeprowadzaniu kontroli sanitarnych. Próby wody zarówno przez PPIS w Bochni jak i zarządców obiektów w ramach kontroli wewnętrznej pobierane były z częstotliwością zgodną z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017r. poz. 2294 z późn. zm.).

Pod nadzorem PPIS w Bochni posiada:

- 16 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia,
- 11 innych podmiotów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia,
- 6 studni publicznych (z uwagi na to, że nie stanowią jedyne źródła zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi i nie są uregulowane ich własności, nie są pobierane próby wody z tych urządzeń).

Wodociągi skategoryzowane jako inne podmioty zaopatrujące w wodę – to obiekty będące własnością innych podmiotów nie będących przedsiębiorstwami wodociągowo-kanalizacyjnymi (szkoły, zakłady produkujące żywność, restauracja i hotel, pływalnia).

W 2022r. przybył w tej kategorii 1 wodociąg.

Na koniec 2022r. jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wszystkich 16-tu wodociągach zbiorowego zaopatrzenia odpowiadała wymaganiom, natomiast w 1 innym podmiocie dostarczającym wodę przeznaczoną do spożycia spośród 16-tu sklasyfikowano jako warunkowo przydatną ze względu na przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości jonu amonu i manganu zawartej w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017r. poz. 2294 z późn. zm.).

1.1. Podział urządzeń zbiorowego zaopatrzenia ze względu na dobową wielkość produkcji wody do spożycia.

		Liczba urządzeń dostarczających wodę						Liczba ludności (w tys.)				
		według ewidencji w danym roku	w tym skontrolowanych	odpowiadająca wymaganiom	nieodpowiadająca wymaganiom mikrobiologicznym	nieodpowiadająca wymaganiom fizyko-chemicznym	nieodpowiadająca wymaganiom dla substancji promienio-twórczych	zaopatrywanej w wodę odpowiadającą wymaganiom	objętej brakiem przydatności wody w zakresie wymagań mikrobiologicznych	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom fizyko-chemicznym	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom dla substancji promienio-twórczych	
0		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
A. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę - ogółem (Suma wierszy od 2 do 6)		1	16	10	10	0	0	0	79.667	0	0	0
Wodociągi o produkcji [m ³ /d]	≤100	2	5	4	4	0	0	0	2.427	0.000	0.000	0.000
	101-1000	3	9	4	4	0	0	0	39.540	0.000	0.000	0.000
	1001-10000	4	2	2	2	0	0	0	37.700	0.000	0.000	0.000
	10001-100000	5	0	0	0	0	0	0	0.000	0.000	0.000	0.000
	>100001	6	0	0	0	0	0	0	0.000	0.000	0.000	0.000
B. Inne podmioty zaopatrujące w wodę		7	11	11	10	0	1	0	0.645	0.000	0.350	0.000

1.2. Informacje o wielkości produkcji wody dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia od poszczególnych producentów i sposobu jej uzdatniania, liczbie ludności zaopatrywanej w wodę, jakości wody, sposobie jej uzdatniania i dezynfekcji, jeżeli jest stosowana, przekroczeniach wartości dopuszczalnych parametrów jakości wody.

WODOCIĄGI ZBIOROWEGO ZAOPATRZENIA ZAOPATRUJĄCE MIESZKAŃCÓW POWIATU BOCHEŃSKIEGO

Wodociągi sieciowe/ Producenci wody	Nazwa wodociągu	Wielkość produkcji (m3/dobę)	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez przedsiębiorstwo	Sposób uzdatniania /dezynfekcja	Przekroczenie wartości dopuszczalnych parametrów	Ocena jakości wody na koniec 2021r.
Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Majora Bacy 15, 32-700 Bochnia	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Bochnia	6 800	32 000	Flokulacja, koagulacja, filtracja, korekta odczynu (ph), osadnik, sedimentacja, dezynfekcja końcowa (mieszana), lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Gminny Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Siedlec 250, 32-744 Łapczyca GZWiK w Siedlcu zajmuje się jedynie rozprowadzaniem wody, która produkowana jest na Stacji Uzdatniania Wody Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Bochni oraz dla SZZ	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Siedlec	520	4 980	Flokulacja, koagulacja, filtracja, korekta odczynu (ph), osadnik, sedimentacja, dezynfekcja końcowa (mieszana), lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
	Strefa Zbiorowego Zaopatrzenia Bochnia Północny – Wschód	350	3 490	Flokulacja, koagulacja, filtracja, korekta odczynu (ph), osadnik, sedimentacja, dezynfekcja końcowa (mieszana), lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
	Strefa Zbiorowego Zaopatrzenia Bochnia Północny – Zachód	840	5 000	Flokulacja, koagulacja, filtracja, korekta odczynu (ph), osadnik, sedimentacja, dezynfekcja końcowa (mieszana), lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia

Wola Nieszkowska Nieszkowice Wielkie na Stacji Uzdatniania Wody w Chrostowej.	Strefa Zbiorowego Zaopatrzenia Wola Nieszkowska -Nieszkowice Wielkie	49,7	750	Flokulacja, koagulacja, filtracja, dezynfekcja końcowa chemiczna, osadnik, lampa UV	Mętność (przekroczenie w 2 próbach)	Przydatna do spożycia
Gmina Lipnica Murowana, 32-724 Lipnica Murowana 44	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Lipnica Murowana – 1	12	450	Odkwaszanie, dezynfekcja końcowa chemiczna	Mętność (przekroczenie w 1 próbie)	Przydatna do spożycia
	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Lipnica Murowana - 2	7	100	Odkwaszanie, dezynfekcja końcowa chemiczna	Ph (przekroczenie w 1 próbie)	Przydatna do spożycia
Zakład Gospodarki Komunalnej w Żegocinie z siedzibą w Łąckiej Górnej 332, 32-731 Żegocina	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Łącka Górna	240	1 200	Filtracja, dezynfekcja końcowa chemiczna	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Żegocina	220	1 300	Filtracja, dezynfekcja końcowa chemiczna, koagulacja	Mętność (przekroczenie w 1 próbie)	Przydatna do spożycia
Spółka Wodno-Ściekowa, Bełdno 5, 32-731 Żegocina	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Bełdno	18	440	Filtracja, dezynfekcja końcowa	Mętność (przekroczenie w 2 próbach)	Przydatna do spożycia
Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Rzezawie, ul. Kościelna 8, 32-765 Rzezawa	Strefa Zbiorowego Zaopatrzenia Rzezawa	968	10 000	Flokulacja, koagulacja, filtracja, korekta odczynu (ph), osadnik, sedimentacja, dezynfekcja końcowa (mieszana), lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia

zajmuje się jedynie rozprowadzaniem wody, która produkowana jest na Stacji Uzdatniania Wody MPWiK w Bochni						
Gmina Drwinia, 32-709 Drwinia 57 zajmuje się jedynie rozprowadzaniem wody, która produkowana jest na Stacji Uzdatniania Wody MPWiK w Bochni	Strefa Zbiorowego Zaopatrzenia Drwinia	330	4 980	Flokulacja, koagulacja, filtracja, korekta odczynu (ph), osadnik, sedimentacja, dezynfekcja końcowa (mieszana), lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Gmina Trzciana, 32-733 Trzciana 302	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Trzciana	240	3 000	Koagulacja, filtracja, dezynfekcja końcowa mieszana, korekta odczynu ph, lampa UV, sedimentacja, napowietrzanie, techniki membranowe	Mętność, Glin, Trichlorometan (chloroform)	Przydatna do spożycia
Gminny Zakład Komunalny Kobylec 64a, 32-740 Łapanów	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Chrostowa	1294	5 700	Flokulacja, koagulacja, filtracja, dezynfekcja końcowa chemiczna, osadnik, lampa UV	Mętność (przekroczenie w 9 próbach), Bakterie grupy coli (przekroczenie w 2 próbach), Ogólna liczba mikroorganizmów (przekroczenie w 1 próbie), Glin (przekroczenie w 1próbie), Zapach (przekroczenie w 1 próbie), Trichlorometan (chloroform)	Przydatna do spożycia

					(przekroczenie w 2 próbach)	
Zakład Usług Komunalnych Nowy Wiśnicz, ul. Rynek 16, 32-720 Nowy Wiśnicz	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Nowy Wiśnicz	750	7 600	SUW Nowy Wiśnicz: dezynfekcja chemiczna końcowa, filtracja, napowietrzanie, SUW Leksandrowa: koagulacja, dezynfekcja chemiczna końcowa, filtracja, sedymentacja	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Zakład Usług Wodnych 33-150 Wola Rzędzińska 184c,	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Rajbrot Dominiczna Góra	59,2	730	Dezynfekcja końcowa (chemiczna),	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia

1.3. Liczba wydanych decyzji dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia

W 2022r. w grupie wodociągów zbiorowego zaopatrzenia (z uwzględnieniem stref zbiorowego zaopatrzenia) oraz w wodociągach dostarczających wodę z indywidualnych ujęć, stwierdzono przekroczenia parametrów zarówno mikrobiologicznych, organoleptycznych i fizykochemicznych.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni wydał **14 decyzji** administracyjnych obligujących do doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymagań. W tym 2 decyzje o braku przydatności wody przeznaczonej do spożycia i 12 decyzji, które stwierdzały warunkową przydatność wody do spożycia.

Wodociągi Zbiorowego Zaopatrzenia oraz Strefy Zbiorowego Zaopatrzenia w wodę:

- 1 decyzja o braku przydatności wody przeznaczonej do spożycia,
- 6 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia.

Wodociągi dostarczające wodę z indywidualnych ujęć jako część działalności handlowej lub do budynków użyteczności publicznej:

- 1 decyzja o braku przydatności wody przeznaczonej do spożycia,
- 5 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia.

Przekroczony parametr	Ilość decyzji stwierdzających warunkowa przydatność wody do spożycia	Ilość decyzji stwierdzających brak przydatności wody do spożycia
Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C, Bakterie grupy coli, Enterokoki, Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C, Glin, Jon amonu, Mangan, Mętność, Trichlorometan (chloroform), Żelazo.	11 (6 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia, 5 inne podmioty)	2 (1 wodociąg zbiorowego zaopatrzenia, 1 inne podmioty)

Przekroczenia dopuszczalnych wartości badanych parametrów, na podstawie których wydawano decyzje obligujące do doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymagań w wodociągach zbiorowego zaopatrzenia.

Przekroczony parametr	Wartość	Rodzaj decyzji	Data wydania decyzji	Nazwa wodociągu
Mętność	1,4 NTU	warunkowa przydatność wody do spożycia	21.02.2022r.	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Chrostowa
Mętność	3,1 NTU	warunkowa przydatność wody do spożycia	24.02.2022r.	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Bełdno
Bakterie grupy coli	3 jtk/100 ml	warunkowa przydatność wody do spożycia	20.05.2022r.	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Chrostowa
Mętność Glin	1,9 NTU 661 µg/l	warunkowa przydatność wody	26.08.2022r.	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Trzciana
Trichlorometan (chloroform)	0,062 mg/l	warunkowa przydatność wody	30.08.2022r.	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Trzciana
Bakterie grupy coli	55 jtk/100ml	brak przydatności wody do spożycia	01.09.2022r.	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Chrostowa
Trichlorometan (chloroform)	0,036 mg/l	warunkowa przydatność wody	23.09.2022r.	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Chrostowa

1.4. Ocena i ryzyko zdrowotne związane z nieodpowiednią jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W prowadzonym monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2022r., na terenie powiatu bocheńskiego nie odnotowano przypadków chorób i zatruć wodo zależnych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny szacując ryzyko zdrowotne związane z jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, na podstawie § 22 i § 23 ww. rozporządzenia 28 ocen okresowych i 9 ocen obszarowych. Wydane oceny wynikały z prowadzonego nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej. Na terenie powiatu bocheńskiego wszyscy producenci wody prowadzili kontrolę wewnętrzną jakości wody zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem. Po otrzymaniu wyników badania wody, przesyłali je niezwłocznie do PPIS w Bochni.

1.5. Awaryjne zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia

Każdy podmiot prowadzący działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę posiada procedurę na wypadek sytuacji kryzysowej. W takiej sytuacji administratorzy wodociągów posiadają beczkowóz, pojemniki do rozprowadzania wody zdatnej do spożycia, bądź zapewniają zakupywaną wodę butelkowaną. Prowadzą również współpracę z ościennymi gminami, Strażą Pożarną oraz z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego, które posiadają urządzenia do gromadzenia wody przeznaczonej do spożycia i celów sanitarnych.

1.6. Kąpieliska i Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli

W sezonie letnim 2022r. w KOMPLEKSIE SPORTOWO-REKREACYJNYM „ZALEW” w Łapanowie Kąpielisko funkcjonowało od 01 czerwca 2021r. do 15 września 2022r. Organizator kąpieliska wyznaczył punkt poboru wody na kąpielisku i opracował harmonogram poboru prób wody w ramach kontroli wewnętrznej. Harmonogram został opracowany w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Bochni.

W ramach urzędowej kontroli PPIS w Bochni pobrał próbę wody przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego. W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody do kąpeli właściciel obiektu pobrał 3 próby. Powyższe próby zbadane były zgodnie z metodami referencyjnymi, w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej w odniesieniu do parametrów określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia w części B w tabeli 1 w kolumnie A. Przy każdym poborze dokonywana była wizualna ocena jakości wody, która nie budziła zastrzeżeń.

Próby wody badane były w laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie, Oddział Laboratoryjny w Tarnowie, 33-100 Tarnów, ul. Mościckiego 10, natomiast właściciel obiektu zlecał wykonanie badań laboratorium Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. Laboratorium Wody i Ścieków, ul. Rzeczna 7, 34-600 Limanowa.

Po otrzymaniu wyników badania wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni wydawał 4 opinie i komunikaty, w każdym przypadku jakość wody w kąpielisku odpowiadała wymaganiom i oceniana była jako przydatna do kąpeli.

Sezon letni 2022r. dla Kąpieliska na terenie KOMPLEKSU SPORTOWO-REKREACYJNEGO „ZALEW” w Łapanowie był czwartym sezonem gdzie obiekt funkcjonował jako kąpielisko, we wcześniejszych latach obiekt funkcjonował jako Miejsce Okazjonalnie Wykorzystywane do Kąpeli.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni informuje, że w kąpielisku „Nad Zalewem” w Łapanowie za rok 2021 jakość wody do kąpeli została sklasyfikowana jako doskonała, natomiast w sezonie letnim 2022 roku została oceniona jako dobra.

W sezonie letnim 2022r. na terenie powiatu bocheńskiego zostało utworzone Miejsce Okazjonalnie Wykorzystywane do Kąpeli Centrum Aktywnego wypoczynku Borek 302, które funkcjonowało od 25 czerwca do 24 lipca 2022r. Właściciel obiektu przedłożył PPIS w Bochni harmonogram poboru prób wody przeznaczonej do kąpeli, a wyniki badań przekazywał po ich wykonaniu. PPIS w Bochni pobrał próbę wody w trakcie sezonu kąpielowego. Przy każdym poborze dokonywana była wizualna ocena jakości wody, która nie budziła zastrzeżeń.

Wykonanie badań zlecane było laboratorium Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. Laboratorium Wody i Ścieków, ul. Rzeczna 7, 34-600 Limanowa. W czasie sezonu kąpielowego przeprowadzono kontrolę sanitarną MOWdK, która nie wykazała nieprawidłowości.

Na podstawie przedłożonych przez organizatora wyników badań PPIS w Bochni wydał łącznie 3 bieżące ocen jakości wody, w których stwierdzono, że woda spełniała wymagania określone w zał. nr 1A do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 255) w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli. Woda w tym zbiorniku w całym sezonie letnim 2022r. była przydatna do kąpeli.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni w 2022 roku wzorem lat ubiegłych uczestniczył w prowadzeniu internetowego Serwisu Kąpielowego, w którym prezentowany jest wykaz wszystkich wyznaczonych uchwałami rad gmin kąpielisk jak, również przedstawiane są aktualne informacje o jakości wody w kąpieliskach i infrastrukturze kąpielisk. Serwis kąpieliskowy zawiera dane podstawowe o kąpielisku (dane adresowe, czas trwania sezonu kąpielowego, godziny otwarcia, wskazuje stację sanitarno-epidemiologiczną pod, której nadzorem znajduje się kąpielisko, jak również informacje o infrastrukturze kąpieliska. Organizatorzy kąpielisk biorą czynny udział we wprowadzaniu do Serwisu warunków panujących na kąpielisku (temp. wody, temp. powietrza, prędkość wiatru i rodzaj flagi). Należy zaznaczyć, iż wszystkie podmioty zaangażowane w organizację kąpielisk i władze samorządowe, a szczególności starosta, burmistrzowie i wójtowie, powinni dążyć do zwiększenia na administrowanym obszarze liczby kąpielisk i promowania bezpiecznej kąpeli

na swoim terenie, ponieważ zorganizowane kąpielisko charakteryzuje się najwyższymi standardami bezpieczeństwa.

1.7. Pływalnie

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni pod nadzorem posiada 2 pływalnie kryte i 2 baseny odkryte. Kryta Pływalnia w Bochni zaprzestała działalności z dniem 17 grudnia 2022r. Kontrole sanitarne przeprowadzono w obu obiektach, obejmowały warunki higieniczno-sanitarne i stan techniczny hali basenowej, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz zaplecza technicznego. Wszystkie pomieszczenia utrzymane były czysto. Natryski, przebieralnie, pomieszczenia sanitarno-higieniczne były w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Zaopatrzenie w środki higieny oraz środki dezynfekcyjne i czystościowe było prawidłowe.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni prowadził również nadzór nad jakością wody na pływalniach zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016 z późn. zm.).

Wyniki bieżącego nadzoru nad pływalniami obrazuje poniższa tabela.

lp	Rodzaj pływalni	Liczba pływalni w ewidencji	Ilość kontroli/nieprawidłowości	Liczba pobranych próbek wody/ilość przekroczeń	Ilość decyzji w zakresie kwestionowanej jakości wody	Liczba ocen rocznych odpowiadających/ nieodpowiadających wymaganiom
1.	Baseny Kryte	2	2/0	25/0	0	2/0
2.	Baseny odkryte	2	2/0	8/0	0	2/0

Woda do kąpeli w basenach krytych i odkrytych za 2022r. oceniana jest jako odpowiadająca wymaganiom.

1.8. Ciepła woda użytkowa - bakterie Legionella sp.

Bakterie Legionella sp. rozwijają się w środowisku wodnym, optymalna temperatura życia i rozwoju jest około 25 – 50°C. Rozwojowi bakterii sprzyjają zastoje ciepłej wody w instalacjach, ślepych odcinkach lub końcówkach, w podgrzewaczach, zasobnikach – na wewnętrznych ścianach pod osadami związków żelaza lub wapnia ("kamienia kotłowego"). Komórki bakteryjne przenoszone są za pomocą kropelek o odpowiedniej temperaturze,

szczególnie więc niebezpieczny dla zdrowia jest aerozol wodno – powietrzny (krople o średnicy mniejszej niż 5 µm), którego źródłem mogą być: prysznice, wanny perełkowe, jacuzzi. Jeżeli występują u człowieka problemy z osłabionym systemem immunologicznym (ludzie starzy lub chorzy, stany pooperacyjne itd.), istnieje duże niebezpieczeństwo zakażenia się chorobą legionistów, czyli legionellozowe zapalenie płuc (legionelloza), które może prowadzić do zgonu. Jedyny skuteczny sposób profilaktyki w instalacjach ciepłej wody użytkowej (c.w.u.) – to stworzenie takich warunków, by bakterie z rodzaju Legionella nie znajdowały sprzyjających warunków życiowych.

	Ilość obiektów, w których pobrano próbki	Liczba pobranych próbek	Liczba próbek/obiektów –skażenie średnie	Liczba próbek/obiektów -skażenie wysokie	Liczba próbek/obiektów -skażenie bardzo wysokie
1.	6	28	1	0	0

W 2022r. w ramach nadzoru sanitarnego zostało pobranych 28 prób ciepłej wody użytkowej z 5 obiektów po 4 próby, a z 1 obiektu 8 prób. Na podstawie wyników badania tych prób stwierdzono w 1 obiekcie w jednej próbie obecność bakterii Legionella sp. Wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie ciepłej wody użytkowej do obowiązujących przepisów i 1 decyzję płatniczą.

2. Obiekty użyteczności publicznej

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej w 2022r. polegały m.in. na:

- prowadzeniu kontroli stanu sanitarno-higienicznego nadzorowanych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, które mają na celu egzekwowanie od zarządców i właścicieli tych obiektów właściwego stanu sanitarnego;
- prowadzeniu postępowań administracyjnych w celu wyegzekwowania poprawy stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów;
- wydawaniu zezwoleń na ekshumacje,
- wydawaniu zezwoleń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich na terenie kraju lub poza jego granice,

- wydawaniu opinii na wniosek starosty w związku ze sprowadzeniem zwłok lub szczątków ludzkich z terytorium innego państwa,
- przyjmowaniu i rozpatrywaniu wniosków od petentów w ramach swoich kompetencji.

Podstawowy zakres kontroli obejmował między innymi: stan sanitarno-higieniczny oraz sanitarno-techniczny pomieszczeń i urządzeń w tym wentylacji, gospodarkę odpadami komunalnymi, zaopatrzenie w wodę do spożycia i odprowadzanie ścieków, zapewnienie higieny podczas świadczenia usług, posiadanie apteczki I pomocy, oznakowanie obiektów o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i e-papierosów oraz przestrzeganie zakazu palenia. Zakres kontroli w I kwartale 2022r. obejmował ocenę stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń i wyposażenia obiektów oraz stosowanie się do przepisów rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii w Polsce.

W 2022r. na terenie powiatu bocheńskiego sekcja higieny komunalnej obejmowała nadzorem łącznie 447 obiektów użyteczności publicznej (poza wodociągami, basenami, kąpieliskami, miejscami wykorzystywanymi do kąpieli i studniami publicznymi). Kontrolą objęto 190 obiektów.

W grupie obiektów użyteczności publicznej zawierają się różnego rodzaju objekty. Stan Sanitarny poszczególnych grup obiektów użyteczności publicznej prowadzących działalność na terenie powiatu bocheńskiego w 2022r. przedstawia się następująco:

2.1. Domy Pomocy Społecznej i Inne Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej

Na terenie powiatu bocheńskiego objętych nadzorem jest 11 tego typu placówek. Skontrolowano 6 obiektów, nie stwierdzono nieprawidłowości. Na 1 obiekcie przeprowadzono badanie ciepłej wody w kierunku bakterii z rodzaju Legionella sp. Pobrano 4 próby ciepłej wody użytkowej. Ich wyniki nie wykazały nieprawidłowości.

W obiektach świadczone są usługi w zakresie potrzeb bytowych (zamieszkanie, wyżywienie, utrzymanie czystości), pielęgnacyjno-opiekuńczych (udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych) oraz wspomagających pobyt (terapia zajęciowa, podnoszenie sprawności). Z czego dwie placówki są placówkami całodobowymi, a pozostałe pobytu dziennego. Placówki mają opracowane i wdrożone procedury postępowania z odpadami oraz z brudną i czystą bielizną. Budynki pozbawione są barier architektonicznych

i przystosowane są dla osób niepełnosprawnych. Skontrolowano 6 obiektów, nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Obiekty świadczące usługi hotelarskie (hotele, kempingi, schroniska młodzieżowe i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie).

PPIS w Bochni pod nadzorem posiada 39 tego typu obiektów , przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych. Stan higieniczno-sanitarny i techniczny pokoi mieszkalnych, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i gospodarczych, ciągów komunikacyjnych wraz z wyposażeniem, zaopatrzenie w wodę do spożycia, zaopatrzenie i przechowywanie środków czystości oraz preparatów dezynfekcyjnych, postępowanie z bielizną, gospodarka odpadami komunalnymi, odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych oraz dbałość o czystość terenu wokół obiektu nie budziły zastrzeżeń.

Zakres kontroli w I kwartale 2022r. obejmował ocenę stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń i wyposażenia obiektów oraz stosowanie się do przepisów rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii w Polsce.

W dwóch obiektach przeprowadzono badanie ciepłej wody w kierunku bakterii z rodzaju Legionella sp. Pobrano 8 prób ciepłej wody użytkowej ich wyniki nie wykazały nieprawidłowości.

W obiektach hotelowych podczas planowanych kontroli pouczono o konieczności poinformowania uchodźców z Ukrainy przebywających na terenie danej bazy noclegowej o wykonywaniu szczepień ochronnych zgodnie z rekomendacją Ministra Zdrowia od dnia przyjazdu do Polski u dzieci do 19 roku życia, niezaszczepionych przeciwko chorobom zakaźnym, według Indywidualnego Kalendarza Szczepień (IKSz) z wykorzystaniem szczepionek udostępnianych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne. Poinformowano, że osoby pozostające na terenie kraju ponad 3 miesiące od dnia przekroczenia granicy, mają obowiązek wykonania szczepień ochronnych lub posiadania potwierdzenia zaszczepienia. Za priorytetowe działania należy przyjąć: szczepienie przeciw odrze szczepionką MMR (przeciw odrze, śwince i różyczce) w grupie najmłodszych dzieci w drugim roku życia, szczepienia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis zgodnie z wiekiem, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B zgodnie z wiekiem, szczepienie przeciw COVID-19 (poza Programem Szczepień

Ochronnych). Przekazywano również ulotki w języku polskim i ukraińskim zawierające ważne informacje dot. szczyień ochronnych oraz HIV i AIDS.

Na przestrzeni kilku lat na terenie powiatu bocheńskiego zauważa się tendencję do likwidacji obiektów sklasyfikowanych jako hotele. Likwidacji uległy 4 obiekty tego typu. Z czego 2 obiekty zostały zlikwidowane w czasie pandemii.

2.3. Zakłady świadczące usługi w zakresie upiększania ciała (fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej, solaria i świadczące więcej niż jedną z tych usług).

Nadzorowanych w 2022r. było 181 tego typu obiektów, przeprowadzono 128 kontroli sanitarnych. Obiekty w tej grupie na terenie powiatu bocheńskiego charakteryzują się dużym zróżnicowaniem od niewielkich zakładów jednostanowiskowych, poprzez zakłady średniej wielkości do zakładów wielostanowiskowych wyposażonych w najnowocześniejszy sprzęt. Według kategorii wykonywanych usług największy udział obiektów w tej grupie stanowią zakłady fryzjerskie, następnie zakłady kosmetyczne, zakłady tatuażu i solaria.

Na chwilę obecną brak jest aktu prawnego w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej, co znacznie utrudnia nadzór nad obiektami stanowiącymi największą grupę nadzorowanych obiektów użyteczności publicznej.

W skontrolowanych zakładach/ stanowiskach fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i solariach zaplecza socjalne i toalety, utrzymane były w należytym stanie sanitarnym. W większości zakładów coraz częściej stosowane są jednorazowe ręczniki, pelerynki, taśmy na szyję i podwłósniki. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z bielizną czystą i brudną.

W zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu w trakcie świadczonych usług istnieje wysokie ryzyko zakażenia, w związku z czym zarówno personel zakładów, jak i ich właściciele zobowiązani są do utrzymywania pomieszczeń, ich wyposażenia, a także sprzętu w odpowiednim stanie sanitarno-higienicznym. Z uwagi na zwiększone ryzyko transmisji zakażeń krwiopochodnych (HBV, HCV i HIV). personelowi świadczącemu usługi, przekazywano aktualne informacje z zakresu przeciwdziałania tym zakażeniom.

W czasie kontroli prowadzony był często instruktaż w zakresie dezynfekcji i sterylizacji sprzętu fryzjerskiego i kosmetycznego, który miał na celu rozwiązanie wszelkich wątpliwości w tym zakresie.

Podczas przeprowadzanych kontroli obiektów, głównie zakładów kosmetycznych, szczególną uwagę zwracano na właściwe prowadzenie procesów dezynfekcji i sterylizacji narzędzi stosowanych do wykonywania zabiegów, podczas których może dojść do naruszenia ciągłości tkanki skóry. W tych obiektach dezynfekcja narzędzi kosmetycznych oraz fryzjerskich prowadzona była za pomocą preparatów o szerokim spektrum działania. Sposób prowadzonej dezynfekcji nie budził zastrzeżeń kontrolujących, a stosowane środki dezynfekcyjne posiadały aktualne terminy ważności.

Odpady medyczne pochodzące z działalności kosmetycznej gromadzone były w specjalnych, oznaczonych czerwonych pojemnikach, uniemożliwiających ich ponowne otwarcie. Właściciele zakładów posiadają umowy z firmami, które odbierają pojemniki z odpadami medycznymi do utylizacji, posiadającymi odpowiednie zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbioru i utylizacji odpadów niebezpiecznych.

W związku z ustawą z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U. z 2017 r. poz. 2111) której celem jest ochrona zdrowia ludzi przed szkodliwym działaniem sztucznego promieniowania ultrafioletowego (UV), które wydzielane jest przez urządzenia wykorzystywane do naświetlania skóry, efektem czego jest opalenizna.

W solariach zwracano szczególną uwagę w zakresie ochrony zdrowia przed następstwami korzystania z solarium w związku z Ustawą z dnia 15 września 2017r. *o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U. z 2017r., poz. 2111)*

Podczas kontroli tych obiektów zwrócono uwagę na to czy w obiekcie znajduje się informacja o treści: „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia” (art. 5 ust.1 wyżej wymienionej ustawy) jak, również informacja o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium i czy przestrzegany jest zakaz reklamy lub promocji usług w zakresie udostępniania solarium, ponieważ ustawa wprowadziła: całkowity zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz umieszczaniu informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium, jak również zakaz reklamy usługi wykonywanej w tego typu obiekcie. Mając na uwadze obowiązujące przepisy przeprowadzono kontrole sanitarne w obiektach wyposażonych w solaria, nieprawidłowości nie stwierdzono. W solariach na łózkach opalających umieszczone były informacje o przeprowadzonej dezynfekcji.

W skontrolowanych zakładach, w miejscach widocznych, umieszczone były znaki graficzne informujące o zakazie palenia papierosów i e-papierosów.

Porównując wyniki kontroli przeprowadzone w 2022r. z ubiegłymi latami stwierdza się, że właściciele obiektów stale dążą do poprawy warunków w nich panujących. Obiekty utrzymane są z zachowaniem wymagań sanitarno-technicznym, a estetyka na coraz wyższym poziomie. Nie wnosi się uwag do bieżącego utrzymania czystości w tej grupie obiektów.

W omawianym obszarze nieprawidłowości nie stwierdzono. W celu poprawy stanu sanitarnego w roku 2022 nie zaszła potrzeba do wydania decyzji merytorycznych.

2.4. Dworce i przystanki PKP, PKS i BUS.

Sprawowany nadzór jest nad 27 obiektami tego typu, przeprowadzono 2 kontrole podczas, których stwierdzono prawidłowy stan sanitarny.

Hala dworca i perony sprzątane są na bieżąco, przez całą dobę. Pasażerowie do dyspozycji posiadają infrastrukturę towarzyszącą tj. kasy, poczekalnia, toalety i punkt prasowy. Kosze na odpady komunalne nieprzepełnione. Gospodarka odpadami komunalnymi była prawidłowa.

2.5. Cmentarze, zakłady pogrzebowe i przewóz zwłok.

Nadzorowanych jest 40 cmentarzy, bieżący stan sanitarny zachowany, przeprowadzono 13 kontroli planowanych. W omawianym okresie wydano 45 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji. Uczestniczono przy nadzorze 55 ekshumacji (10 decyzji wydanych w 2021 r., a przeprowadzonych do 15 kwietnia 2022r.).

Kontrole polegały na nadzorze nad prawidłowym wykonaniem ekshumacji szczątków ludzkich wykazały, iż wykonywane były one zgodnie z wydawanymi decyzjami, zgodnie z ustawą z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tj. Dz. U. 2020 r. poz. 1947), przy zachowaniu warunków sanitarnych, zgodnych z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi (Dz. U. Nr 153 poz. 1783 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków (Dz. U. z 2011 r. Nr 75, poz. 405). Ekshumacje były wykonywane przez uprawnione firmy. Osoby przeprowadzające ekshumację posiadały odzież ochronną i środki do dezynfekcji. Ekshumowane zwłoki lub szczątki w drewnianych skrzyniach, bądź w trumnach przewożone były do kremacji lub do grobu na innym cmentarzu wyspecjalizowanymi środkami transportu.

Podczas ekshumacji skontrolowano w związku z transportem zwłok do spalarni 2 autokarawany.

Podczas bieżącej kontroli skontrolowano 2 spośród 7 zakładów pogrzebowych świadczących usługi w zakresie transportu zwłok, skontrolowano 7 autokarawanów. Podczas wyżej wymienionych czynności nie stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 15 opinii w formie postanowienia na sprowadzenie zwłok z zagranicy.

2.6. Inne obiekty (min. zakład karny, obiekty sportowe, baseny odkryte, dom kultury, targowiska, stacje paliw, studnie publiczne, firmy transportowe w zakresie transportu zbiorowego osób, pralnia...)

Pod nadzorem znajduje się 70 obiektów, przeprowadzono 20 kontroli, bieżący stan sanitarny zachowany. Pobrano 4 próby ciepłej wody użytkowej (zakład karny) na obecność bakterii Legionella sp., wymienionych bakterii nie stwierdzono.

W trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych oceniano:

- stan sanitarno-techniczny pomieszczeń,
- przechowywanie sprzętu sportowego,
- stan sanitarno-higieniczny zaplecza sanitarnego, jego wyposażenie i zaopatrzenie w środki czystości i higieniczne,
- dostęp do bieżącej, ciepłej wody,
- gospodarkę odpadami,
- czystość otoczenia

2.7. Domy kultury, kina i obiekty widowiskowe.

Charakteryzują się dobrym stanem sanitarno-technicznym. Szatnie, toalety z rozdziałem na damskie i męskie utrzymane były czysto. W czasie kontroli stwierdzono wystarczający zapas środków czystościowych.

W trakcie przeprowadzanych kontroli oceniano stan bieżącej czystości targowisk oraz ich otoczenia, sposób zagospodarowania odpadów komunalnych, stan techniczny i sanitarny toalet dla klientów oraz ich wyposażenie, a także zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia. Kontrole nie wykazały uchybień.

2.8. Ustępy publiczne

Nadzorowanych jest 22 obiekty z czego kontrolą objęto 11 obiektów. Podczas kontroli stwierdzono, że w kontrolowanych obiektach zapewnione są podstawowe środki higieniczne (mydło w płynie, ręczniki jednorazowe, papier toaletowy i płyny dezynfekcyjne) dla klientów. Dla potrzeb zapewnienia prawidłowego stanu sanitarno-higienicznego podczas kontroli stwierdzono, że obiekty posiadały wystarczającą ilość środków myjąco dezynfekujących. Część toalet dostosowana jest dla osób niepełnosprawnych.

3. Sygnały obywatelskie

Sekcja Higieny Komunalnej w okresie objętym oceną rozpatrzyła 2 wnioski stron, które dotyczyły min.:

- Nadmierna wilgoć w mieszkaniu powodująca uciążliwości zdrowotne,
Na wniosek strony została przeprowadzona kontrola sanitarna, która nie wykazała nieprawidłowości, jednak dla szerszego zbadania izolacji budynku została poinformowana spółdzielnia mieszkaniowa.
- Brak koszenia trawy na działce przyległej do osiedla mieszkaniowego, co powoduje rozwój kleszczy,
Wniosek został przekazany do urzędu miejskiego.

Podsumowanie

Stan sanitarno-higieniczny kontrolowanych obiektów w 2022r. nie budził zastrzeżeń. Zauważa się większą świadomość podmiotów prowadzących działalność wynikającą z zagrożeń powodowanych nieprawidłową dezynfekcją, sterylizacją czy nieprawidłowym dbaniem o higienę, porządek i estetykę w wyżej wymienionych obiektach.

Nowopowstające obiekty jak i te już funkcjonujące urządzone są estetycznie, wyposażane w nowoczesny sprzęt np. w zakładach kosmetycznych zauważa się tendencję do wyposażania ich w sterylizatory (autoklawy typu B) co znacznie poprawia jakość świadczonej usługi pod względem higieniczno-sanitarnym.

Pomimo ustania pandemii Covid-19 zauważa się, że wymogi tego okresu pozostały. Świadczy o tym fakt, że kontrolowane obiekty zapewniają dla klientów płyny dezynfekcyjne. Poziom świadczonych usług jest na coraz wyższym poziomie, co również jest związane ze zwiększającymi się wymaganiami klientów oraz konkurencją na rynku.

Nie budzący zastrzeżeń stan sanitarno-porządkowy obiektów nie zawsze może być odzwierciedleniem stanu faktycznego danego obiektu z uwagi na to, że przeprowadzane w nich kontrole sanitarne przeprowadzane są po uprzednim zawiadomieniu o zamiarze wszczęcia kontroli na podstawie art. 48 ust.1-4 ustawy z dnia 6 marca 2018r. Prawo przedsiębiorców (tekst jednolity z 2021r., poz. 162 z późn. zm.).

W związku z powyższym trudno stwierdzić czy na danym obiekcie bieżąca czystość, wyposażenie w podstawowe środki higieniczne i dezynfekujące zachowana jest zawsze czy tylko okazjonalnie podczas okresu, w którym planowane jest przeprowadzenie kontroli sanitarnej.

Zdecydowana większość obiektów użyteczności publicznej to jest: hotele, motele, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej jest systematycznie odnawiana i modernizowana. Ma to związek z dużą konkurencyjnością na rynku oraz świadomością klientów, którzy coraz częściej odmawiają świadczonych usług na niskim poziomie higieniczno-sanitarnym.

Inspektor Sanitarny negatywnie ocenia 2022r. w zakresie podjęcia działań zmierzających do zapewnienia infrastruktury toalet w mieście Bochnia. W omawianym okresie w centrum miasta nie przybyła żadna toaleta publiczna. Specyfika miasta pretendującego do miasta uzdrowiskowego (Trasy Podziemne Kopalni Soli) z roku na rok przyciągają coraz większą ilość turystów i kuracjuszy.

1. Ocena środowiska pracy

W 2022 roku objętych nadzorem było 1017 zakładów pracy zatrudniających łącznie 11528 pracowników, z czego 9165 zatrudnionych było w 813 zakładach przetwórstwa przemysłowego. Przeważającą część nadzorowanych obiektów stanowiły zakłady małe zatrudniające do 9 osób. Zakłady klasyfikowane są w/g Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2022 roku należały również działania i kontrole w zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi i kosmetycznymi.

W roku 2022 przeprowadzono 259 kontroli w zakładach produkcyjnych, produkcyjno-usługowych i handlowych. Kontrole prowadzone w nadzorowanych zakładach i obiektach wykazywały uchybienia higieniczno-sanitarne w zakresie braku badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy, oceny ryzyka zawodowego, prowadzenia rejestru stanowisk i kart czynników szkodliwych, prowadzenia rejestru chorób zawodowych, rejestru prac powodujących konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym oraz rejestru pracowników wykonujących takie prace, obniżenia stężeń czynnika chemicznego (tlenek żelaza).

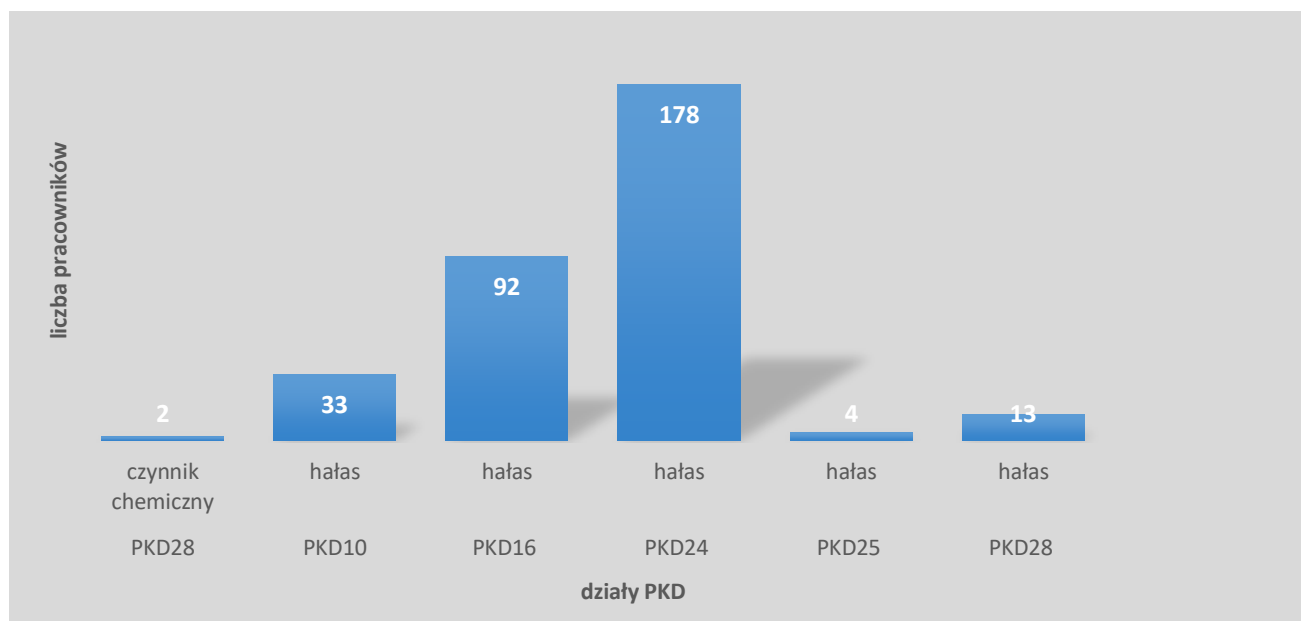
Wykres nr 1. Rodzaj nakazów decyzji administracyjnych

Ogółem w 2022 roku wydano 27 decyzji nakazowych obejmujących 39 nakazów z czego 49% stanowiły nakazy przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy, 10% to nakazy w zakresie rejestru chorób zawodowych, 10% rejestr stanowisk i kart czynników szkodliwych, 10% oceny ryzyka zawodowego, 7% stanowiły nakazy dotyczące opracowania rejestru prac powodujących emisję czynnika rakotwórczego (pył drewna) do środowiska pracy i 5% dotyczyło przekazania informacji o czynnikach rakotwórczych do Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego i do Państwowej Inspekcji Pracy, pozostałe uchybienia jak obniżenie stężenia czynników szkodliwych, zapoznania pracowników z wynikami badań oraz doprowadzenia do odpowiedniego stanu nawierzchni schodów stanowiły każde po 3% ogółu wydanych nakazów.

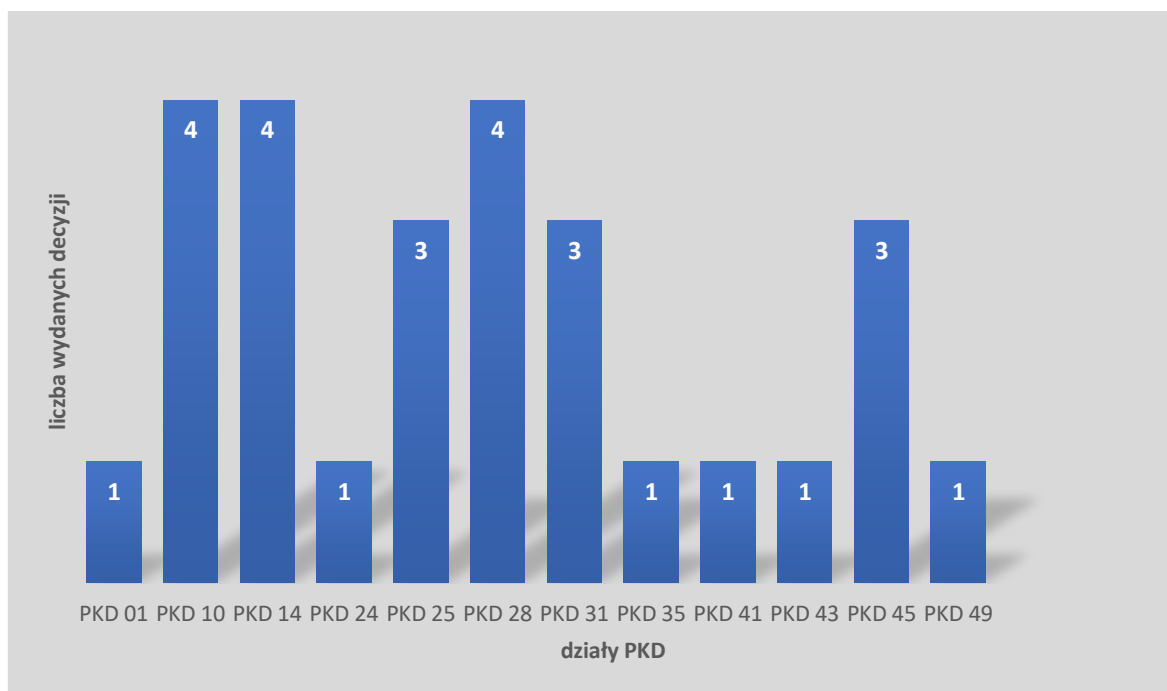
Szkodliwe warunki pracy, tzn. stanowiska na których w wyniku przeprowadzonych badań i pomiarów stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych norm higienicznych NDN i NDS odnotowano w 8 zakładach pracy co stanowi 3% zakładów (259) objętych nadzorem w roku, z czego w 7 zakładach występuje przekroczenie norm higienicznych natężenia hałasu, a w 1 zakładzie stwierdzono przekroczenie norm higienicznych stężenia tlenku żelaza, co stanowi 2,5% nadzorowanych w 2023 roku zakładów.

Wykres nr 2. Przekroczenia norm higienicznych w środowisku pracy w poszczególnych działach PKD

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał łącznie 27 decyzji nakazowych.

Wykres nr 3 Decyzje nakazowe w poszczególnych działach PKD

2. Ocena narażenia zawodowego

Kontrole sanitarno-higieniczne środowiska pracy prowadzone były głównie pod kątem występowania czynników szkodliwych i uciążliwych emitowanych do środowiska pracy oraz stosowanych przez pracodawców sposobów ochrony pracownika.

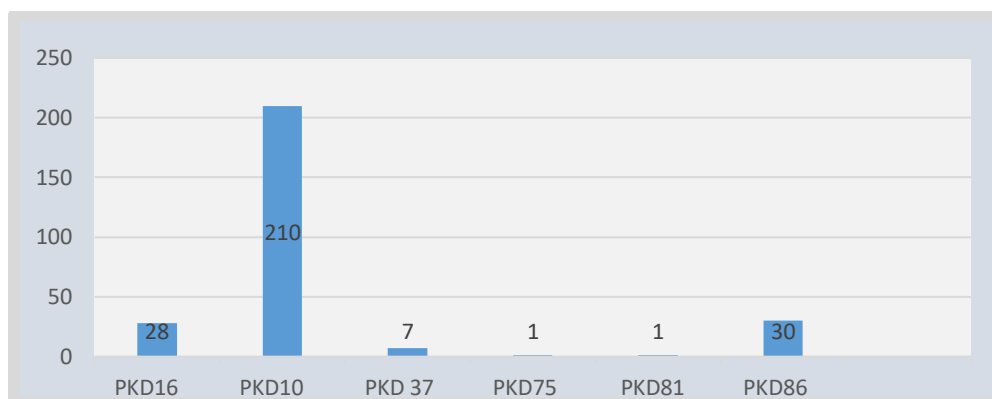
W roku 2022 podczas przeprowadzonych kontroli stwierdzono występowanie przekroczeń norm higienicznych w 9 zakładach, co stanowi 3,5 % ogółu skontrolowanych zakładów. Ustalono, iż w warunkach przekroczenia norm higienicznych pracowało ogółem 322 pracowników w tym 2 w narażeniu na związki chemiczne (tlenki żelaza frakcja wdychalna i frakcja respirabilna), w warunkach przekroczonego hałasu pracowało 320 osób.

W wyniku prowadzonego postępowania stężenie tlenków żelaza zostało obniżone do obowiązującej normy higienicznej, natomiast hałas pozostaje nadal problemem kilku zakładów. Głównie są to zakłady przetwórstwa mięsnego, obróbki drewna, metalu oraz produkcji urządzeń chłodniczych.

W ramach prowadzonego nadzoru nad czynnikami biologicznymi skontrolowano 15 zakładów. Kontakt z czynnikiem biologicznym na stanowisku miało 267 pracowników głównie są to osoby zatrudnione w sektorze związanym z rolnictwem, zakładami

przetwórstwa mięsnego, zakładów komunalnych, oczyszczalni ścieków, zakładów służby zdrowia.

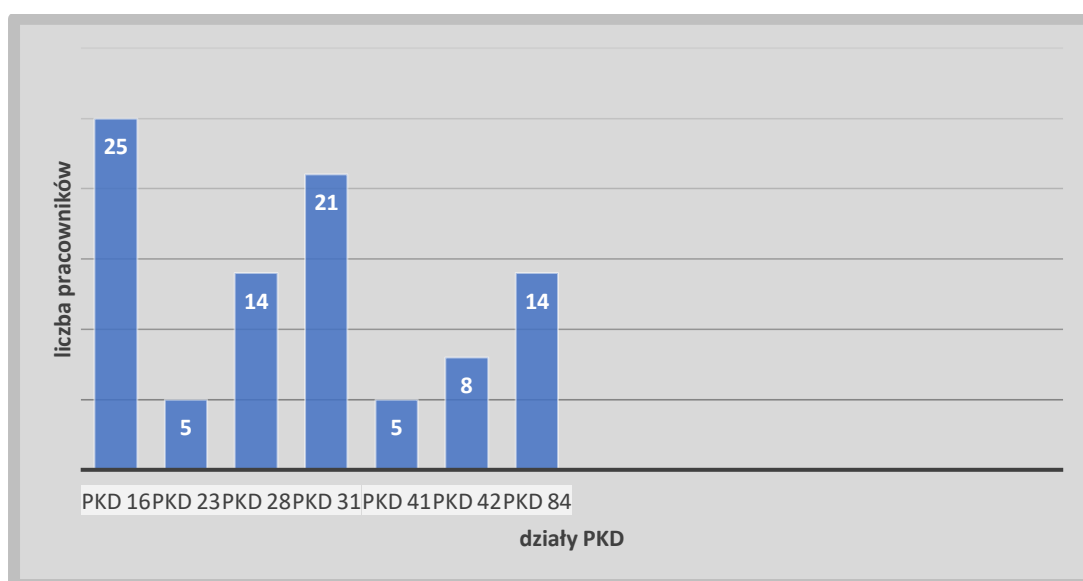
Wykres nr 4. Czynniki biologiczny w poszczególnych działach PKD

Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano na występujące w środowisku pracy czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, głównie z uwagi na skutki zdrowotne powodowane przez te czynniki.

W związku z tym, że pył drewna twardego został zakwalifikowany jako czynnik rakotwórczy ustalono, że w kontakcie z nim pracowało 78 osób, zatrudnionych głównie w sektorze związanym z obróbką drewna oraz płyt drewnopochodnych, ponadto osób 14osób narażonych było na czynnik rakotwórczy jakim jest promieniowanie X, co stanowi łącznie 2,7 %,ogółu w zakładach skontrolowanych w roku sprawozdawczym.

Wykres Nr 5. Czynniki rakotwórcze w poszczególnych działach PKD

3. Nadzór nad chemikaliami

W ramach prowadzonego nadzoru nad substancjami i mieszaninami i substancjami chemicznymi przeprowadzono ogółem 42 kontrole z czego 31 u podmiotów stosujących chemikalia, 11 u dystrybutorów. Podczas kontroli zakładów zwracano uwagę na klasyfikację substancji i mieszanin chemicznych w oparciu o karty charakterystyki, rodzaje zabezpieczenia pracowników, sposoby przechowywania mieszanin chemicznych (m.in. czy posiadają oryginalne opakowania i zawierają informacje w języku polskim). Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że większość stosowanych mieszanin charakteryzowała się zagrożeniem powodującym podrażnienia, łatwopalność, zagrożenia dla środowiska. Kontrolowano również wyniki z badań i pomiarów czynników chemicznych dla których zostały określone normy NDS, nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnej normy higienicznej.

W ramach wspólnotowego projektu REACH-EN-FORCE9, który dotyczył nadzoru nad realizacją obowiązków wynikających z rozporządzenia REACH w zakresie wprowadzania do obrotu i stosowania substancji podlegających zezwoleniu po dacie wygaśnięcia (zał. XIV do rozporządzenia REACH) przeprowadzono 1 kontrolę podmiotu stosującego mieszaninę. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Nadzór bieżący obejmował również produkty biobójcze. Zgodnie z definicją art.3 ust.1 pkt a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 528/2012 w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych produkt biobójczy oznacza: *„każdą substancję lub mieszaninę w postaci, w jakiej jest dostarczana użytkownikowi, składającą się z jednej lub kilku substancji czynnych lub zawierającą lub wytwarzającą jedną lub więcej substancji czynnych, której przeznaczeniem jest niszczenie, odstraszanie, unieszkodliwianie organizmów szkodliwych, zapobieganie ich działaniu lub zwalczanie ich w jakikolwiek sposób inny niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne, każdą substancję lub mieszaninę, wytwarzaną z substancji lub mieszanin, które same nie są objęte zakresem tiret pierwszego, przeznaczoną do niszczenia, odstraszania, unieszkodliwiania organizmów szkodliwych, zapobiegania ich działaniu lub zwalczaniu ich w jakikolwiek sposób inny niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne. Za produkt biobójczy uznaje się poddany działaniu produktów biobójczych wyrób o podstawowej funkcji biobójczej”* .

W ramach pełnionego nadzoru przeprowadzono łącznie 46 kontroli w tym w kontrole u stosujących produkty biobójcze, 2 kontrole u wprowadzających do obrotu pozostałe kontrole u dystrybutorów.

W ramach pełnionego nadzoru wydano 1 decyzję płatniczą oraz nałożono mandat na osobę odpowiedzialną za wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego; z uwagi na brak wskazania na opakowaniu produktu osoby odpowiedzialnej za produkt. Przedsiębiorca przed zakończeniem postępowania przedłożył opakowanie uzupełnione o wskazanie osoby odpowiedzialnej za produkt na terenie kraju.

4. Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

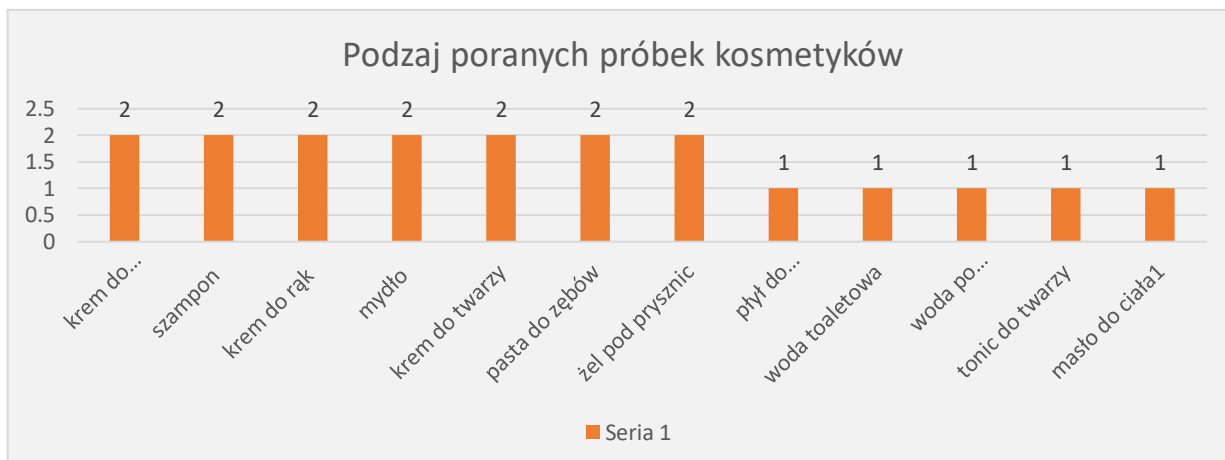
W roku sprawozdawczym do PPIS w Bochni nie wpłynęło żadne zgłoszenie odnośnie środków zastępczych, które powodowałyby wszczęcie postępowania administracyjnego. Na bieżąco prowadzony jest monitoring stwierdzonych nieprawidłowości i podejmowanych działań zapobiegawczych i edukacyjnych w zakresie przestrzegania przed zagrożeniami jakie powodują dla jednostki i społeczności środki zastępcze.

W związku z działalnością edukacyjną przeprowadzono prelekcję na temat szkodliwości i zagrożeń jakie niesie ze sobą zażywanie środków zastępczych dla młodzieży szkół średnich i wychowawców, podkreślano, że nawet najmniejsza dawka dopalacza może być śmiertelna. W prelekcji uczestniczyło 25 osób.

5. Kosmetyki

Zgodnie z definicją zawartą w art.2 ust.1 pkt a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych : „ *produkt kosmetyczny oznacza każdą substancję lub mieszaninę przeznaczoną do kontaktu z zewnętrznymi częściami ciała ludzkiego (naskórkiem, owłosieniem, paznokciami, wargami oraz zewnętrznymi narządami płciowymi) lub z zębami oraz błonami śluzowymi jamy ustnej, którego wyłącznym lub głównym celem jest utrzymywanie ich w czystości, perfumowanie, zmiana ich wyglądu, ochrona, utrzymywanie w dobrej kondycji lub korygowanie zapachu ciała*” . W ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi w roku 2022 przeprowadzono łącznie 10 kontroli w tym 1 u producenta kosmetyków oraz 9 w sklepach. Pobrano 19 próbek kosmetyków do badań fizykochemicznych/mikrobiologicznych, żadna z próbek nie została kwestionowana.

Wykres nr 6: Grupy kosmetyków

6. Choroby zawodowe

W roku sprawozdawczym 2022 do PPIS w Bochni wpłynęło 6 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej. Przeprowadzono łącznie 13 postępowań wyjaśniających i administracyjnych w wyniku, których wydano 8 decyzji w przedmiocie choroby zawodowej w tym:

- 4 o stwierdzeniu choroby zawodowej :

1 x przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy : przewlekłe uszkodzenie łąkotki u osób wykonujących pracę w pozycji klęczącej lub kucznej- poz 19 wykazu chorób zawodowych,

1 x przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka - poz. 20.1 wykazu chorób zawodowych,

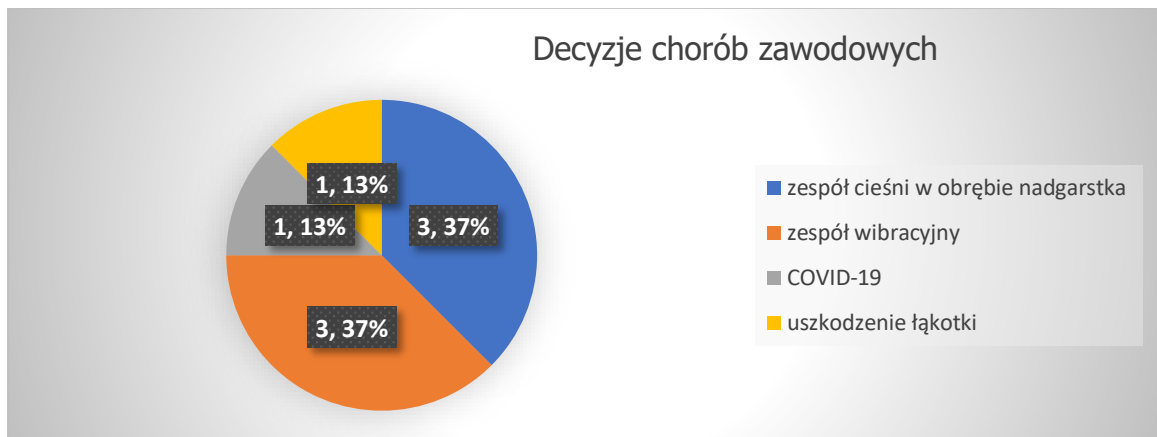
1 x zespół wibracyjny: postać kostno-stawowa poz. 22.2 wykazu chorób zawodowych,

1 x choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – COVID-19,

Wydano 44 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej:

- 2 x zespół cieśni w obrębie nadgarstka,
- 2 x zespół wibracyjny
- od powyższych decyzji wpłynęły dwa odwołania do MPWIS.

Wykres nr 7. Wydane decyzje administracyjne w przedmiocie choroby zawodowej

7. Podsumowanie

W prowadzonego nadzoru sanitarnego wynika, że część pracodawców prowadzi monitoring stężeń i natężeń czynników szkodliwych środowiska pracy, przeprowadzając regularne pomiary, pozostali obligowani są poprzez wydawane decyzje PPIS w Bochni. Badania i pomiary wykonywane są przez laboratoria upoważnione tzn. posiadające akredytację PCA w zakresie poboru próbek, wykonywania i opracowania sprawozdań. Stosowanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych (maszyny CNC, systemy wentylacyjne) w zakresie produkcji wyrobów metalowych, drewnianych czy tworzyw sztucznych sprawia, że rzadko dochodzi do przekroczeń normatywów higienicznych.

W roku 2022 podczas przeprowadzonych kontroli stwierdzono przekroczenia norm higienicznych hałasu i tlenku żelaza o ile tlenek żelaza został obniżony do obowiązującej normy higienicznej, to hałas nadal utrzymuje się w 9 zakładach powyżej dopuszczalnej normy higienicznej. Istotne znaczenie dla poprawy warunków pracy ma fakt, że nowo projektowane i budowane obiekty oraz poddawane kapitalnym remontom uwzględniają całościowo produkcję lub usługi, stąd projektowane jest dla nich odpowiednie zaplecze socjalno-sanitarne, system wentylacji i ogrzewania. Modyfikacji ulegają również środki ochrony indywidualnej.

Główny Inspektor Sanitarny wyznacza nowy kierunek działań nadzorczych pionu Higieny Dzieci i Młodzieży jako działania o charakterze prewencyjnym odnoszące się do zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży w nadzorowanych placówkach. Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej ukierunkowany ma być na ochronę ucznia przed niekorzystnymi warunkami pobytu w placówce obejmując w ramach **działań prozdrowotnych** m.in. profilaktykę wad postawy (ergonomia, lekki tornister), profilaktykę wad wzroku (oświetlenie sal lekcyjnych), profilaktykę zdrowotną nad uczniami, a także w ramach **działań monitorujących właściwą organizację procesu nauczania** w zakresie higienicznej oceny rozkładu zajęć lekcyjnych, odpoczynku w czasie trwania przerw międzylekcyjnych, jak również **działań odnoszących się do zaspokojenia podstawowych potrzeb uczniów w sferze:** zapewnienia dostępu do wody pitnej w placówce, standardów dostępności do urządzeń sanitarnych.

Pracownik pionu higieny dzieci i młodzieży Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu bocheńskiego w 2022 r. przeprowadził kontrole sanitarne w **145 placówkach** nauczania i wychowania oraz ich obiektach, realizując kontrole planowane kompleksowe. Skontrolowano 10 (tj. 91 %) żłobków/klubów dziecięcych, 43 (tj. 98 %) przedszkoli,

81 (tj. 96 %) obiektów szkół i zespołów szkół, 2 (tj. 50 %) placówek z pobytem całodobowym, 1 (tj. 20 %) placówek wsparcia dziennego, 6 (tj. 24 %) placówek wychowania pozaszkolnego, 1 (tj. 100 %) placówek rekreacyjnych oraz 1 (tj. 100 %) szkół wyższych. Ponadto prowadzono kontrole sezonowe (*kontrole turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży zima/lato*) w liczbie 53 (98 % turnusów zarejestrowanych w bazie MEN), a także 5 kontroli doraźnych (interwencyjnych). Łącznie w 2022 roku przeprowadzono **203 kontrole** sanitarne.

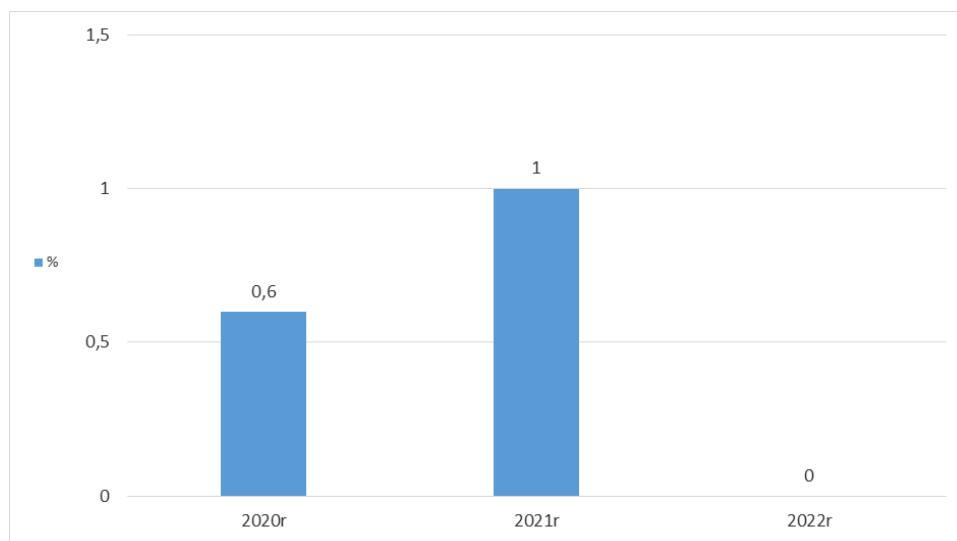
1. Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych

W 2022 roku na **145 skontrolowanych placówek** nauczania i wychowania nie stwierdzono placówek o zaniżonym stanie sanitarnohigienicznym i technicznym. Oceniono, iż w złym stanie technicznym oraz w złym stanie zarówno higieniczno-sanitarnym, jak i technicznym nie było żadnej placówki.

Można stwierdzić, iż stan sanitarno-higieniczny i techniczny placówek ulega sukcesywnej poprawie, m.in. w związku z realizacją decyzji wydanych w latach ubiegłych oraz pozyskaniem przez samorządy lokalne funduszy z programów krajowych i unijnych. Na skutek wykonania nałożonych obowiązków wynikających z kontroli i decyzji administracyjnych wydanych w latach ubiegłych - w 2022 r. stan sanitarno-higieniczny i techniczny uległ poprawie w 3 obiektach, natomiast w 2021 r. miało to miejsce w 8 obiektach.

W porównaniu do roku ubiegłego zmalał odsetek obiektów z nieprawidłowościami w zakresie stanu technicznego i higieniczno-sanitarnego, który wyniósł 1 % w 2021 r., natomiast w 2022 r. – 0 %. Obserwuje się iż samorządy lokalne chętnie inwestują w infrastrukturę placówek oświatowych, a także powstają nowe placówki w obiektach inwestorów prywatnych. Należy podkreślić, że w miarę pozyskiwanych funduszy w wielu placówkach oświatowo-wychowawczych prowadzone były prace remontowe, modernizacyjne mające na celu poprawę stanu sanitarno-higienicznego, technicznego oraz funkcjonalności tych placówek. Tylko zły stan techniczny w 2022 r. nie dotyczył żadnej z placówek. W porównaniu z poprzednim rokiem i rokiem 2020 sytuacja ta nie uległa zmianie. Odnotowano zmniejszenie odsetka placówek w złym stanie higieniczno-sanitarnym oraz technicznym, gdyż nie wykazano takich placówek. Dla porównania w 2021 r. wynosił on 1 %, a w 2020 r. – 0,6 %.

Wykres. Odsetek placówek oświatowo-wychowawczych, w których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu technicznego i higieniczno - sanitarnego w powiecie bocheńskim w latach 2020-2022

2. Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży

W 2022 r. oceniono, iż spośród skontrolowanych placówek właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej zapewniło 145 placówek nauczania i wychowania. Wśród placówek oświatowych nie stwierdzono zaniżonego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń sanitarnych. Nie stwierdzono placówek z brakiem zapewnienia bieżącej ciepłej i zimnej wody, czy środków do higieny osobistej oraz zaniedbaniami czystości i porządku.

W 2021 r. oceniono, iż spośród skontrolowanych placówek właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej zapewniły 102 obiekty placówek nauczania i wychowania. Wśród placówek oświatowych w 1 stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń sanitarnych. W związku z odnotowanymi nieprawidłowościami wdrożono postępowanie administracyjne. Nie stwierdzono placówek z brakiem zapewnienia bieżącej ciepłej i zimnej wody, czy środków do higieny osobistej oraz zaniedbaniami czystości i porządku.

W 2022 roku nie stwierdzono w placówkach niezachowania standardów dostępności do urządzeń sanitarnych. W bieżącym roku podobnie jak w roku ubiegłym nie odnotowano braku środków do utrzymania higieny osobistej w żadnej z placówek.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, iż placówki oświatowo-wychowawcze zapewniły właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej.

Tabela Ocena warunków do utrzymania higieny w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu bocheńskiego w latach 2020-2022

Placówki	2020				2021				2022			
	Skontrolowane	Brak bieżącej ciepłej wody przy każdej umywalce	Brak środków do utrzymania higieny	zły stan techniczny sanitariatów	Skontrolowane	Brak bieżącej ciepłej wody przy każdej umywalce	Brak środków do utrzymania higieny	zły stan techniczny sanitariatów	Skontrolowane	Brak bieżącej ciepłej wody przy każdej umywalce	Brak środków do utrzymania higieny	zły stan techniczny sanitariatów
Przedszkola	8	0	0	0	38	0	0	0	43	0	0	0
Szkoły	15	0	0	0	52	0	0	0	81	0	0	0
Pozostałe	2	0	0	0	13	0	0	1	21	0	0	0

Sytuacja w zakresie zapewnienia warunków do utrzymania higieny jest oceniana pozytywnie: wszystkie placówki zapewniają bieżącą ciepłą wodę w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych, a także w większości właściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń sanitarnych oraz środki higieny osobistej. Zapewnienie bowiem prawidłowych warunków higieniczno-sanitarnych zapleczka sanitarnego i jego wyposażenia w placówkach nauczania i wychowania umożliwia utrzymanie higieny osobistej dzieci i młodzieży oraz jest jednym z elementów profilaktyki szerzenia się chorób zakaźnych.

W związku z tym szczególnie podczas kontroli kompleksowych prowadzonych w 2022 roku w placówkach pobytu dzieci i młodzieży zwracano szczególną uwagę na dostęp dzieci i młodzieży do ciepłej, bieżącej wody, wyposażenie sanitariatów w środki higieny osobistej oraz ich utrzymanie w stanie pełnej sprawności technicznej i czystości. Dzięki czemu motywowano szkoły i inne placówki dla dzieci i młodzieży do tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu. Instruowano w aspekcie promowania zasad prawidłowej higieny rąk, w tym przypominaniu instruktażu mycia rąk. Przekazywano materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące prawidłowej higieny rąk: Jak skutecznie myć ręce? W ramach działań profilaktycznych wskazywano, aby zwracać szczególną uwagę na bezpieczeństwo zdrowotne dzieci z czym związany jest m.in. stały dostęp do środków do higienicznego mycia i suszenia

rąk (mydła w płynie, jednorazowych ręczników papierowych) oraz ciepłej, bieżącej wody w sanitariatach, zwracanie szczególnej uwagi na odpowiednie warunki w pomieszczeniach dla dzieci, częste mycie rąk, wzmożenie nadzoru nad higieną osobistą wychowanków.

3. Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do zasad ergonomii

W ramach bieżącego nadzoru kontrolowano w placówkach oświatowo-wychowawczych stanowiska pracy ucznia pod kątem dostosowania mebli do wzrostu uczniów. W 2022 r. przeprowadzono ocenę dostosowania mebli do wzrostu przedszkolaków i uczniów w 3 przedszkolach, 5 szkołach podstawowych i 1 placówce funkcjonującej w zespole szkół. Oceniono 405 stanowisk w tym w 3 przedszkolach oceniono 127, w 5 szkołach podstawowych oceniono 229, a w 1 placówce funkcjonującej w zespole szkół oceniono 49 stanowisk. W żadnej z ocenianych placówek nie stwierdzono nieprawidłowości, podobnie jak to miało miejsce w ubiegłym roku.

Tabela Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

PLACÓWKI/ODDZIAŁY/STANOWISKA	2020	2021	2022
Liczba ocenionych oddziałów/liczba placówek	9/3	11/6	25/9
Liczba oddziałów z nieprawidłowościami/liczba placówek	0/0	0/0	0/0
Liczba stanowisk ocenionych/liczba stanowisk nieprawidłowych	171/0	242/0	405/0

Zarówno w 2020 r., w 2021 r. oraz w 2022 r. odsetek nieprawidłowości wynosił 0. Jak wynika z przeprowadzonych kontroli placówki szkolno-wychowawcze, mając na uwadze ten bardzo istotny aspekt dostosowują meble edukacyjne do zasad ergonomii.

Wyposażenie placówek w meble dostosowane do zasad ergonomii, a także posiadające odpowiednie atesty lub certyfikaty ulega poprawie. Placówki inwestują w wyposażenie w miarę posiadanych środków finansowych. Kontrola w niniejszym zakresie wykazała, że spośród skontrolowanych placówek 1 posiadała do 25% certyfikowanych mebli, 2 placówki dysponowały nie więcej niż 50% certyfikowanego wyposażenia, 17 placówek posiadało ponad

50% mebli z certyfikatami. 89 placówek korzystało wyłącznie z certyfikowanych mebli. Obowiązek ten nie dotyczy mebli i innych elementów wyposażenia nabytych przed 1997 r.

Możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych przez uczniów w szkołach

Pracownik pionu higieny dzieci i młodzieży, podczas kontroli sanitarnych w szkołach różnego szczebla nauczania, sprawdzał, w jaki sposób szkoły realizują zapis §4a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. Zgodnie z nim Dyrektor zapewnia uczniom w szkole lub placówce miejsce na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych. Określono więc obowiązek dyrektora szkoły lub placówki w zakresie zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych. Bowiem problem przeciążonych tornistrów i plecaków uczniów pozostaje aktualną kwestią, która może mieć negatywne skutki zdrowotne w przyszłości.

W 2022 r. we wszystkich szkołach skontrolowanych pod kątem realizacji w/w zapisu rozporządzenia MEN tj. w 74 funkcjonujących samodzielnie i w zespołach było zapewnione uczniom miejsce na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych.

Tabela Miejsce na pozostawienie w pomieszczeniach szkoły części podręczników i przyborów szkolnych

W pomieszczeniach szkoły zapewnia się uczniom miejsce na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych	2020		2021		2022	
	Liczba szkół skontrolowanych	Liczba szkół, które zapewniły warunki zgodnie z rozporządzeniem MEN §4a	Liczba szkół skontrolowanych	Liczba szkół, które zapewniły warunki zgodnie z rozporządzeniem MEN §4a	Liczba szkół skontrolowanych	Liczba szkół, które zapewniły warunki zgodnie z rozporządzeniem MEN §4a
Szkoły podstawowe	13	13	39	39	61	61
Szkoły ponadpodstawowe	0	0	8	8	13	13
Razem	13	13	47	47	74	74

Dyrektorzy zapewniają uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych w szafkach, wydzielonych półkach w klasach,

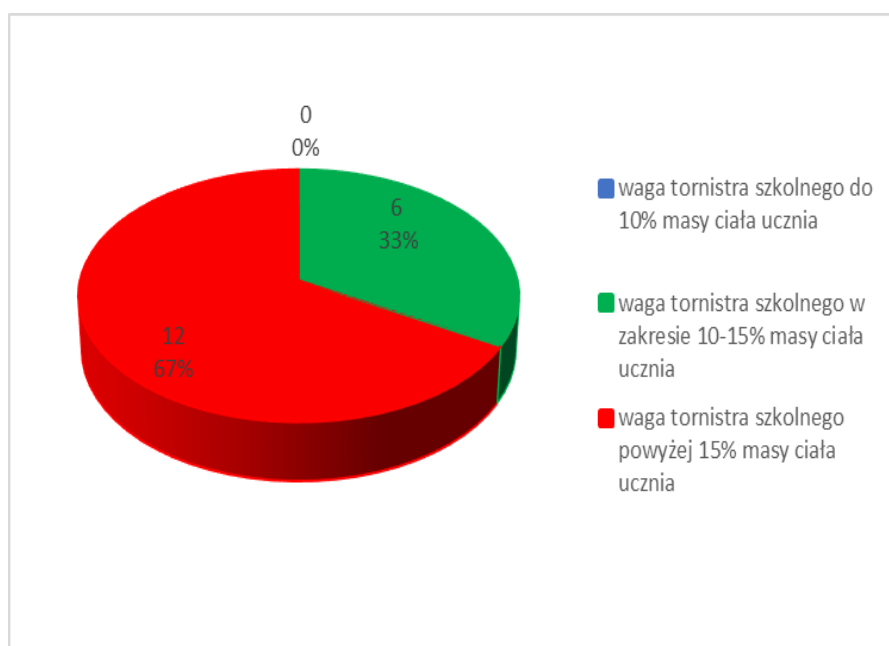
w indywidualnych szafkach zlokalizowanych w szatniach, a także w miarę możliwości w korytarzach (gdy nie wpływa to na bezpieczeństwo ewakuacji placówki).

W związku z regulacjami prawnymi oraz mając na uwadze obciążenie uczniów ciężarem tornistrów Dyrektorzy szkół sukcesywnie doposażają placówki, którymi kierują w indywidualne szafki dla uczniów, aby szukać rozwiązania problemu przeciążonych tornistrów i plecaków. Borykają się natomiast niejednokrotnie z sytuacją braku miejsca na ich usytuowanie. Szkół, które zapewniły uczniom szafki z indywidualnymi skrytkami było 22, natomiast szkół, które zapewniły inne miejsca (dedykowane temu przeznaczeniu) na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych było 52.

4. Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych

1 października przypada Ogólnopolski Dzień Tornistra - akcja której celem jest zwrócenie uwagi rodziców, uczniów oraz nauczycieli na problem przeciążonych plecaków. Z tej okazji 26 września 2022 r. w jednej z bocheńskich szkół podstawowych w klasie pierwszej przeprowadzono badanie polegające na ocenie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych. Pielęgniarka szkolna zgodziła się udostępnić swój gabinet na badanie, tak by możliwe było indywidualne przeprowadzenie oceny ciężaru ciała ucznia i ciężaru jego tornistra. Badaniom poddano 18 uczniów. Jego wyniki były alarmujące - większość plecaków było za ciężkich. Zaledwie u 1/3 uczniów waga tornistra mieściła się w zakresie 10-15% masy ciała ucznia, z czego wszystkie przekraczały 10%. U pozostałych 12 uczniów waga tornistra szkolnego przekraczała 15% masy ciała. W plecakach oprócz książek dzieci niejednokrotnie miały ciężkie metalowe termosy, po kilka piórników, gry, dodatkowe książki itp. O wynikach poinformowano Dyrektora szkoły i zwrócono się o podjęcie na terenie placówki działań edukacyjnych w tym zakresie ukierunkowanych na rodziców, nauczycieli i dzieci z wykorzystaniem przekazanych podczas akcji materiałów. W mediach społecznościowych Stacji zaapelowano do rodziców, by zaglądali do plecaków swoich dzieci. Przypomniano też, że zbyt ciężki plecak może spowodować niekorzystne, bólowe napięcia w mięśniach, stawach oraz bóle bioder i kolan, wymusza także nieprawidłową postawę ciała. Przyczyn takiego stanu można więc szukać nie w braku miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych w placówce, a w dodatkowych przedmiotach noszonych w plecakach. Regularne angażowanie się opiekunów w sprawdzenie zawartości plecaków podopiecznych może przynieść na tym polu pozytywne skutki.

Wykres. Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w klasie pierwszej szkoły podstawowej

5. Badania natężenia oświetlenia sztucznego

W 2022 r. wyniki pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego skontrolowano w 20 placówkach nauczania i wychowania. Wyniki przedstawiono w: 1 żłobku, 2 przedszkolach, 11 szkołach podstawowych oraz 6 zespołach szkół. Natężenie oświetlenia niezgodne z normą nie występowało w żadnej placówce.

Tabela Oświetlenie

Oświetlenie		2021	2022
Skontrolowano	Liczba placówek	16	20
Stwierdzono niewłaściwe	Liczba placówek	0	0
	Liczba wydanych decyzji	0	0

6. Profilaktyka zdrowotna nad uczniami

W roku 2022 przeprowadzono kontrole w 66 szkołach wszystkich szczebli nauczania. Gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami posiada 28 szkół (tj. 42 % skontrolowanych), w tym do własnej dyspozycji 26 placówek, a 2 szkoły posiadają gabinet

wspólnie z inną placówką w tym samym obiekcie. W pozostałych 35 placówkach (tj. 53% skontrolowanych) profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami jest zapewniona w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki (np. gabinet pedagoga/psychologa szkolnego, pomieszczenia administracyjne).

W pozostałych 3 szkołach (5 % skontrolowanych) profilaktyczna opieka zdrowotna świadczona jest poza terenem placówki.

7. Higiena procesów nauczania (rozkłady zajęć)

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, §4 określa, iż plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać równomierne obciążenie uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. W ramach bieżącego nadzoru placówek oświatowych oceniono realizację zaleceń rozporządzenia w 781 oddziałach w 66 szkołach funkcjonujących samodzielnie i w zespołach szkół. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Tabela Higiena procesu nauczania

ODDZIAŁY / PLACÓWKI	2020	2021	2022
Liczba ocenionych oddziałów/liczba placówek	144/13	451/44	781/66
Liczba oddziałów z nieprawidłowościami/ liczba placówek	0/0	0/0	0/0

8. Przygotowanie szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2022/2023

Określone zostały nowe obszary kontrolne w ramach akcji dotyczącej oceny przygotowania szkół do nowego roku szkolnego (mogące bezpośrednio wpłynąć na rozwój psychofizyczny, w tym również w aspekcie zaspokojenia podstawowych potrzeb uczniów) w zakresie:

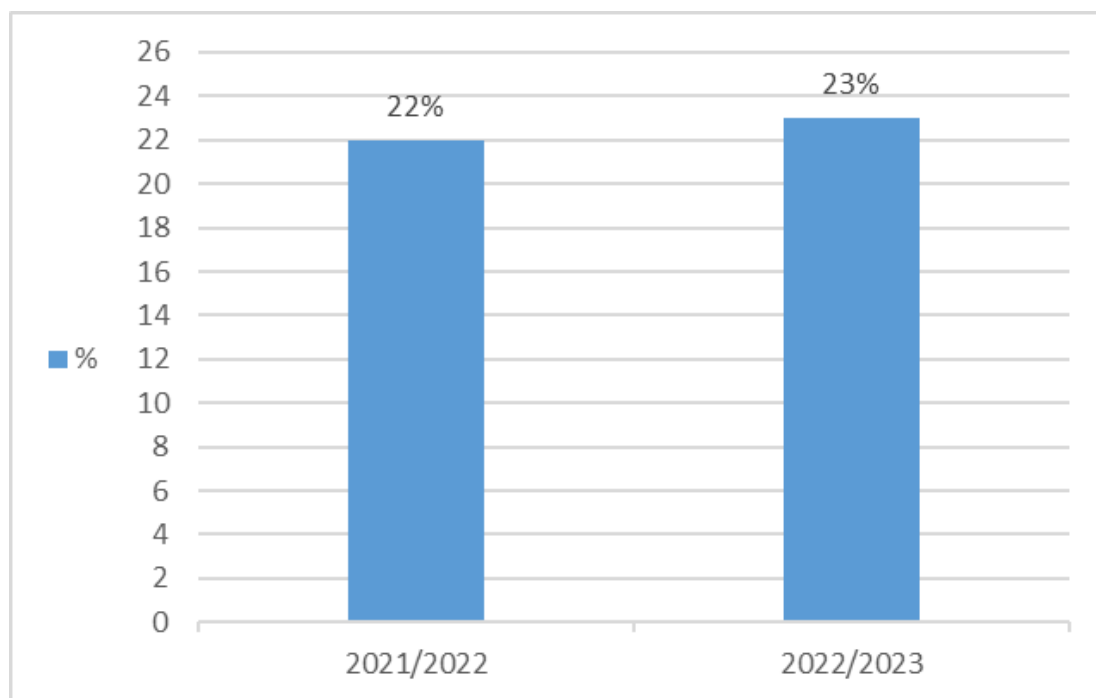
- Mikroklimatu w salach lekcyjnych (wentylacja/ oświetlenie),
- Powierzchni przypadającej na ucznia w sali lekcyjnej (działania monitoringowe) – odsetek sal

spełniających umownie przyjęty wskaźnik 2,5 m² powierzchni na ucznia;

- Zapewnienia miejsc na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych – zapewnienie uczniom indywidualnych szafek;
- Standardów dostępności do urządzeń sanitarnych;
- Dostępności infrastruktury sportowej do prowadzenia zajęć WF, w tym zaplecza sanitarnego;
- Dostępności do gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej;
- Zapewnienia opieki stomatologicznej;
- Dożywiania uczniów w tym dostępności do wody pitnej (posiłki ciepłe).

W ramach akcji przygotowania placówek nauczania do rozpoczęcia nowego roku szkolnego każdego roku pracownik PPIS podejmuje działania o charakterze wizytująco-kontrolnym w części szkół, w celu oceny stanu ich przygotowania do rozpoczęcia zajęć dydaktycznych. Pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Bochni znajdowały się 73 szkoły podlegające ocenie. W związku z przygotowaniem szkół do nowego roku szkolnego 2022/2023 oceną objęto 17 z nich, co stanowi 23 %. W ubiegłym roku szkolnym 2021/2022 skontrolowano 16 szkół, co stanowiło 22 % spośród szkół ujętych w ewidencji.

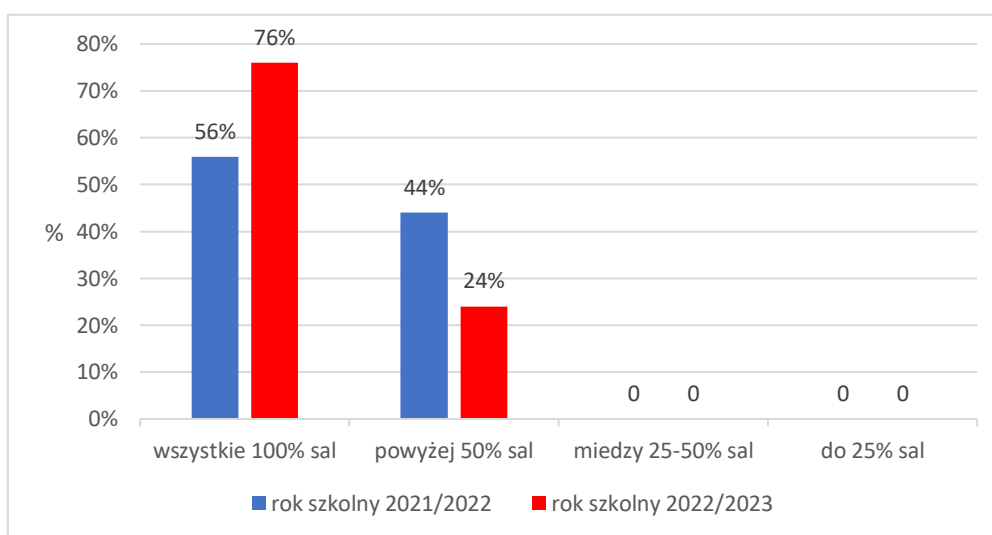
Wykres. Porównanie odsetka szkół skontrolowanych na terenie powiatu w odniesieniu do liczby szkół będących w ewidencji w roku szkolnym 2021/2022 oraz 2022/2023

Analiza graficzna wybranych obszarów kontrolnych z porównaniem roku szkolnego 2021/2022 oraz 2022/2023

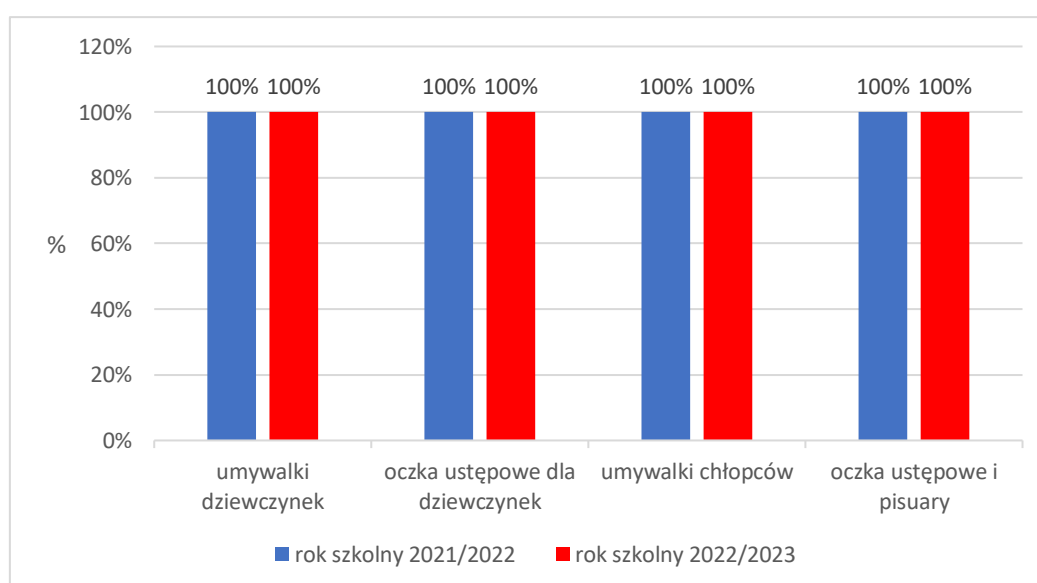
➤ Powierzchnia przypadająca na ucznia w sali lekcyjnej

Wykres. Procent szkół, w których odsetek sal zapewnia umownie przyjęty wskaźnik powierzchni na jednego ucznia w roku szkolnym 2021/2022 oraz 2022/2023

➤ Standardy dostępności do urządzeń sanitarnych

Wykres. Procent placówek zapewniających standardy dostępności do urządzeń sanitarnych dla uczniów w roku szkolnym 2021/2022 oraz 2022/2023

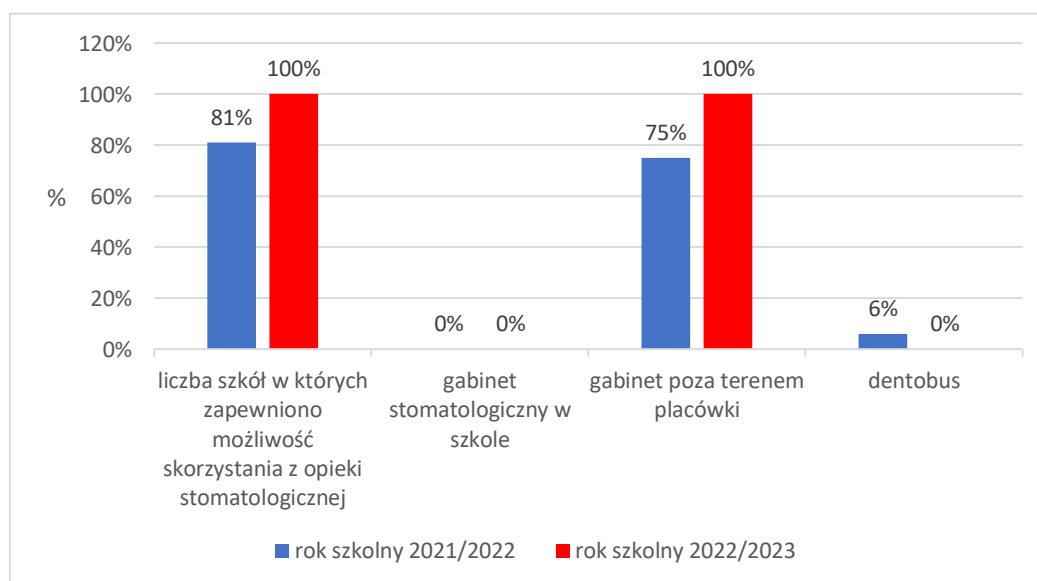
➤ Dostępność infrastruktury sportowej do prowadzenia zajęć WF

Tabela Odsetek placówek skontrolowanych zapewniających dostęp do infrastruktury sportowej do prowadzenia zajęć WF w roku szkolnym 2021/2022 oraz 2022/2023

Zajęcia z wychowania fizycznego prowadzone będą/są:	Rok szkolny 2021/2022	Rok szkolny 2022/2023
Na terenie szkoły np. sala gimnastyczna, sala rekreacyjno-zastępcza, itp.	100%	100%
Uczniowie dodatkowo korzystają z obiektów poza placówką	31%	47%
Wyłącznie poza placówką z uwagi na brak własnej infrastruktury	0	0

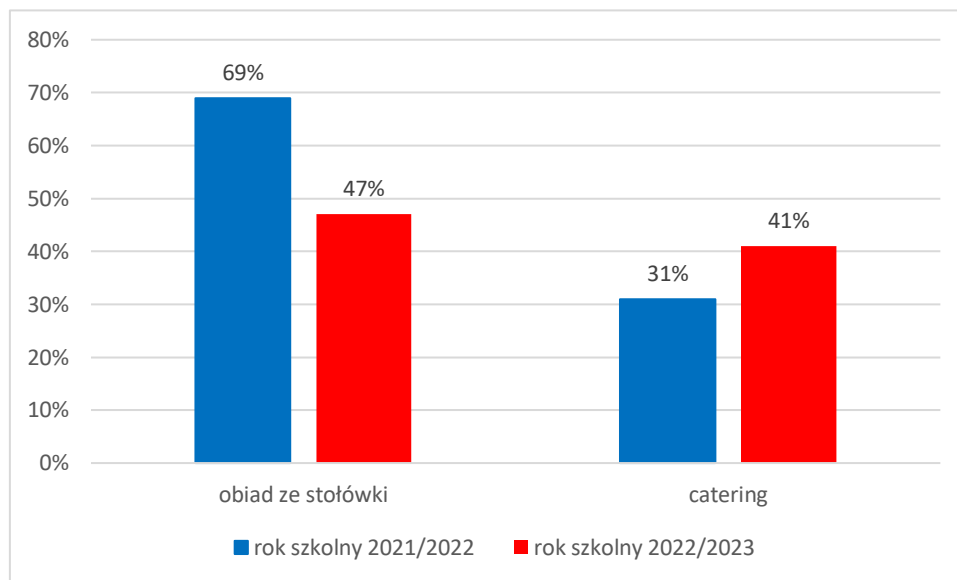
➤ Zapewnienie opieki stomatologicznej

Wykres. Odsetek placówek skontrolowanych zapewniających opiekę stomatologiczną w roku szkolnym 2021/2022 oraz 2022/2023

➤ Dożywianie uczniów w tym dostępność do wody pitnej

Wykres. Procent szkół zapewniających dożywianie w roku szkolnym 2021/2022 oraz 2022/2023

Odnotowano, że źródłem zaopatrzenia w wodę do spożycia jest wodociąg sieciowy w 100% szkół skontrolowanych podczas przygotowania do rozpoczęcia roku szkolnego 2022/2023. Własnego ujęcia wody nie stwierdzono w żadnej placówce. Analogiczna sytuacja miała miejsce w roku szkolnym 2021/2022.

9. Żłobki i kluby dziecięce

Pod bieżącym nadzorem w roku 2022 znajdowało się 9 żłobków i 2 kluby dziecięce. Wszystkie żłobki utworzono po wejściu w życie ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o *opiece nad dziećmi w wieku do lat 3*.

W 2022 r. powstały 2 nowe placówki prowadzące opiekę nad dziećmi do lat 3 (żłobki), które uzyskały pozytywną decyzję, w której określono maksymalną liczbę miejsc w żłobku oraz decyzję zatwierdzającą dla punktów wydawania posiłków. Jedna placówka tego typu została zlikwidowana.

10. Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2022 r. w elektronicznej bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej (MEN) w powiecie bocheńskim zarejestrowano **54** turnusy wypoczynku zorganizowanego dla dzieci i młodzieży (wypoczynek zimowy - **5**, wypoczynek letni - **49**). Pracownik pionu higieny dzieci i młodzieży przeprowadził **53** kontrole, skontrolowano 53 turnusy (wypoczynek zimowy - 4 kontrole, wypoczynek letni - 49 kontroli). Z wypoczynku zorganizowanego w powiecie bocheńskim skorzystało **2394** dzieci i młodzieży, w tym z wypoczynku zimowego - 201, natomiast z wypoczynku letniego - 2193.

W trakcie wypoczynku zorganizowano 22 turnusy w obiektach świadczących usługi hotelarskie, 8 turnusów w obiektach używanych okazjonalnie do wypoczynku - sezonowych oraz 23 turnusy w placówkach w miejscu zamieszkania (szkoły podstawowe, zespoły szkół, szkoły językowe, centra, domy, ośrodki kultury, obiekty sportowe, itp.). Nie odnotowano organizacji obozów pod namiotami.

Na skontrolowanych turnusach organizatorzy zapewniali bezpieczny i higieniczny pobyt uczestnikom wypoczynku. Bieżące kontrole wypoczynku nie ujawniły na turnusach braku właściwych warunków sanitarno-higienicznych. Nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości. Na turnusach instruowano o zwracaniu szczególnej uwagi na bezpieczeństwo zdrowotne i higienę uczestników, częste mycie rąk, prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych zwłaszcza wśród uczestników, kadry pedagogicznej i obsługi w zakresie m.in. przestrzegania zasad higieny, zapobiegania chorobom zakaźnym i wypadkom, a także na stosowanie się do komunikatów zamieszczanych na stronach GIS i MZ, wytycznych MEN, MZ, GIS dla organizatorów wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2021/2022. Przekazywano ponadto materiały edukacyjne: instrukcje mycia i dezynfekcji rąk, ulotki pt. *Bezpieczne wakacje* przygotowane w ramach działań oświatowych przez OZiPZ PSSE w Bochni, które stanowiły krótkie kompendium wiedzy na temat podstawowych zasad bezpieczeństwa na wypoczynku, dodatkowo inne materiały dotyczące tematyki bezpiecznych wakacji związane z ochroną przed kleszczami, udarem cieplnym, nawodnieniem, napojami energetycznymi, profilaktyką czerniaka, wszawicy.

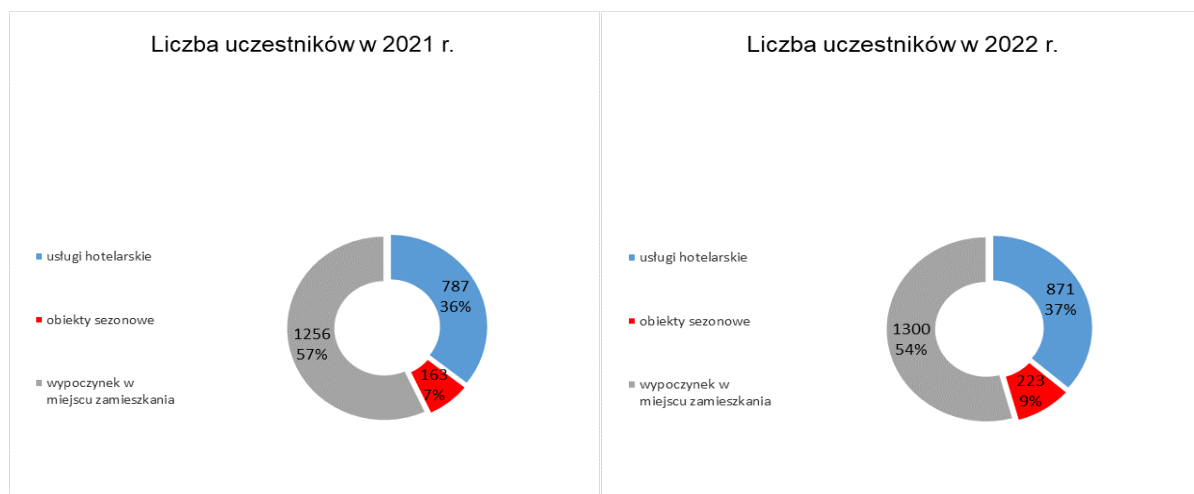
Tabela Wypoczynek dzieci i młodzieży na terenie powiatu bocheńskiego w latach 2020-2022

	Liczba turnusów w bazie MEN	Liczba kontroli pionu HDiM	Liczba uczestników
2020	41	13	529
2021	47	46	2206
2022	54	53	2394

Zarówno liczba uczestników wypoczynku, jak i liczba zorganizowanych turnusów w powiecie bocheńskim wzrosła w odniesieniu do roku ubiegłego. Zanotowano wzrost liczby turnusów zorganizowanych w miejscu zamieszkania z 21 w 2021 r. do 23 w 2022 r., a co za tym idzie wzrost liczby dzieci, które skorzystały z tego rodzaju wypoczynku z 1256 uczestników w 2021r. do 1300 - w 2022r. Wzrosła też liczba uczestników wypoczywających w obiektach całorocznych usług hotelarskich – z 787 uczestników w 2021r. do 871 w 2022 r., a także w obiektach sezonowych – z 163 uczestników w 2021r. do 223 w 2022 r. Ogółem w roku 2021 na terenie powiatu bocheńskiego wypoczywało 2206 dzieci i młodzieży na 45 turnusach letniego i zimowego wypoczynku, natomiast w 2022 roku było 2394 uczestników wypoczynku zorganizowanego na 53 turnusach. Dla porównania w roku 2020 liczba uczestników wypoczynku wynosiła 529 na 12 turnusach. W roku 2022 skontrolowano 98 % wszystkich zgłoszonych turnusów, w 2021 skontrolowano 96 % turnusów, a w roku 2020 skontrolowano 29 % turnusów.

W trakcie wypoczynku dzieci i młodzieży najwięcej uczestników wypoczywało w miejscu zamieszkania tj. 1300, natomiast w obiektach całorocznych usług hotelarskich 871 dzieci i młodzieży. Najmniej uczestników odnotowano w obiektach sezonowych tj. 223. Na 21 turnusach (91 % z 23 skontrolowanych) organizowanych w miejscu zamieszkania, dzieciom i młodzieży zapewniono dożywianie.

Wykres Porównanie liczby uczestników korzystających z wypoczynku w powiecie bocheńskim w 2021 i 2022 r., z podziałem na rodzaj obiektów.

Podczas minionych wakacji akcja „Bezpieczne wakacje” miała w powiecie bocheńskim kilka odsłon dzięki współpracy działów OZiPZ, HDiM i HZZ, a także Straży Pożarnej i Policji. W trakcie kontroli w Centrum Aktywnego Wypoczynku w Borku dział OZiPZ wspólnie z Państwową Strażą Pożarną w Bochni przeprowadził w lipcu br. zajęcia profilaktyczne dotyczące bezpieczeństwa w górach, nad wodą i lesie oraz w zakresie profilaktyki substancji psychoaktywnych. Natomiast w sierpniu br. w ramach współpracy pracownicy HDiM i HZZ Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bochni wraz ze strażakiem Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Bochni przeprowadzili wspólne działania kontrolne dotyczące warunków pobytu dzieci i młodzieży na wypoczynku w Centrum Aktywnego Wypoczynku w Borku. Przedstawiciele PSSE w Bochni skontrolowali m.in. czystość miejsc wypoczynku, warunki zakwaterowania, żywienia, utrzymania higieny osobistej, jak również stan bezpieczeństwa higieniczno-sanitarnego na turnusach. Natomiast pracownik Państwowej Straży Pożarnej przeprowadził kontrolę ppoż. oraz bezpieczeństwa pożarowego w domkach, gdzie kwaterowani są uczestnicy wypoczynku. Podobne działania miały także miejsce w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Rozdzielu, w których wziął również udział przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Bochni. Pracownik PSSE porozmawiał też z młodzieżą na temat profilaktyki czerniaka, kleszczy i chorób odkleszczowych oraz substancji psychoaktywnych. Przedstawiciele Straży Pożarnej i Policji poza działaniami kontrolnymi poruszali kwestie związane z bezpieczeństwem podczas wypoczynku oraz powrotu do szkoły. Na zakończenie uczestnicy spotkania otrzymali materiały informacyjne i odblaski. Akcja miała ponadto odsłonę na wypoczynku w miejscu zamieszkania. Podczas wizyty na półkolonii

w Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Żegocinie poza oceną stanu sanitarnego wypoczynku przypomniano dzieciom o najważniejszych zagrożeniach zdrowotnych, z jakimi mogą zetknąć się w wakacje, jak bezpiecznie wypoczywać w lesie, nad wodą i w górach. Dzieci przypomniały sobie także, że higiena rąk i żywności może uchronić je przed wieloma chorobami. Spotkanie było okazją do wykonania ćwiczeń z użyciem narkogogli i alkogogli oraz rozmowy o uzależnieniach.

Podsumowanie

W 2022 r. realizując ustawowe obowiązki w ramach sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego Państwowa Inspekcja Sanitarna w Bochni kontrolowała przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, higieny pomieszczeń oraz wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz w ośrodkach wypoczynku, a także higieny procesów nauczania. W związku z przytoczonymi powyżej działaniami kontrolnymi nie wydano decyzji administracyjnych i nie nakładano grzywien w drodze mandatu karnego. W obszarze higieny dzieci i młodzieży skupiono się na działaniach o charakterze prewencyjnym odnoszących się do zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży w nadzorowanych placówkach. Nadzór został ukierunkowany na ochronę ucznia przed niekorzystnymi warunkami pobytu w placówce. Egzekwowane były bezpieczne pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych warunki opieki, wychowania, nauki oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, jak również w pierwszej kolejności prowadzono edukację w tym zakresie wśród nadzorowanych podmiotów.

W I kwartale 2022 r. działania te nadal były zdominowane rozwojem epidemii COVID-19. W tym okresie placówki nauczania i wychowania działały wciąż w reżimie sanitarnym oraz przechodziły okresowo w tryb pracy zdalnej lub były zamknięte. **Łącznie w 2022 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni wydał 69 opinii pozytywnych czasowego zawieszenia zajęć w szkole lub placówce w zakresie zmiany trybu nauczania ze stacjonarnego na zdalny lub hybrydowy dla poszczególnych grup, klas lub całych placówek.** Skutkowało to wprowadzeniem nauczania hybrydowego lub zdalnego. Nie wydano opinii negatywnych. Każda wydana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego pozytywna opinia wobec inicjatywy zawieszenia zajęć w szkole lub placówce uwzględniała kwestie skali zagrożenia epidemiologicznego dla danej społeczności szkolnej.

Należy zauważyć, że dyrektorzy mając na uwadze bezpieczeństwo uczniów i wychowanków stosowali się do wytycznych MEN, GIS i MZ, aktualizowali i wdrażali indywidualne regulaminy i procedury na terenie zarządzanych placówek, dbali o wyposażenie pomieszczeń sanitarnych w środki do higienicznego mycia i suszenia rąk, regularne mycie i dezynfekcję powierzchni, wyposażenia. Przeprowadzali także dezynfekcję pomieszczeń i sprzętu w związku z potwierdzonym przypadkiem zachorowania. Na terenie placówek instruowano uczniów w aspekcie prawidłowego sposobu mycia czy dezynfekcji rąk. Stan sanitarno – techniczny placówek oświatowo – wychowawczych ulegał systematycznej poprawie, co było wynikiem przeprowadzanych prac polegających na remontach i modernizacjach. Miało to wpływ na zapewnienie uczniom jeszcze lepszych i bardziej higienicznych warunków pobytu, nauczania i wychowania w tych placówkach. Na polepszenie stanu placówek pod względem higieniczno-sanitarnym jak i bezpieczeństwa miały też widoczny wpływ działania i przygotowania prowadzone w placówkach przed rozpoczęciem roku szkolnego. Podczas działań kontrolnych w nadzorowanych placówkach, zwracano uwagę nie tylko na stan sanitarno-techniczny budynków, w tym pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, ale także oceniano, stan przyległego terenu jak również obszarów kontrolnych mogących bezpośrednio wpłynąć na rozwój psychofizyczny jak i zaspokojenie podstawowych potrzeb uczniów (wentylacja, oświetlenie, miejsce na pozostawienie podręczników, dostęp do urządzeń sanitarnych, infrastruktury sportowej, gabinetów pomocy przedlekarskiej i stomatologicznych, a także dożywiania). Sukcesywnie zwiększa się również infrastruktura dydaktyczna, a także sportowa zwłaszcza w postaci obiektów nowoczesnych sali gimnastycznych na potrzeby już istniejących placówek. Odnotowano nowe placówki zajmujące się opieką nad dziećmi do lat 3, które dysponują nowoczesną bazą dydaktyczną, dzięki m.in. dotacjom pozyskiwanym z programów unijnych i krajowych. Zauważa się ponadto, że dyrektorzy placówek oświatowo-wychowawczych wykazują duże zainteresowanie znaczeniem wpływu warunków sanitarno-higienicznych na zdrowie i rozwój psychiczny dzieci i młodzieży, zapewniając uczniom bezpieczne i higieniczne warunki nauczania i wychowania. Świadczą o tym ciągłe inwestycje m.in. w wymianę instalacji elektrycznej i oświetlenia, docieplenie ścian i termomodernizację budynków, remonty pomieszczeń higieniczno-sanitarny, zakup indywidualnych szafek dla uczniów. Kontynuują dobre nawyki higieniczne wypracowane podczas wdrażania procedur. Dokonuje się również inwestycji w celu zwiększania bezpieczeństwa na terenie placówek m.in. odnawianie infrastruktury boisk

sportowych, modernizowanie pracowni chemicznych wraz z pozyskaniem nowego wyposażenia, remonty i modernizowanie stołówek i kuchni, co ma pozytywny wpływ na bezpieczeństwo prowadzonego żywienia.

1. Ogólna ocena obiektów obrotu żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

Głównym celem działania sekcji Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku jest zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa zdrowotnego żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu na terenie powiatu. Zadanie to realizowane jest poprzez prowadzenie urzędowych kontroli żywności w zakresie spełnienia obowiązujących wymagań

sanitarno–zdrowotnych oraz pobieranie próbek środków spożywczych do badań laboratoryjnych. Nadzór prowadzony jest w oparciu o obowiązujące podstawy prawne, wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego oraz analizę zagrożeń w powiecie.

Prowadzone działania dotyczą:

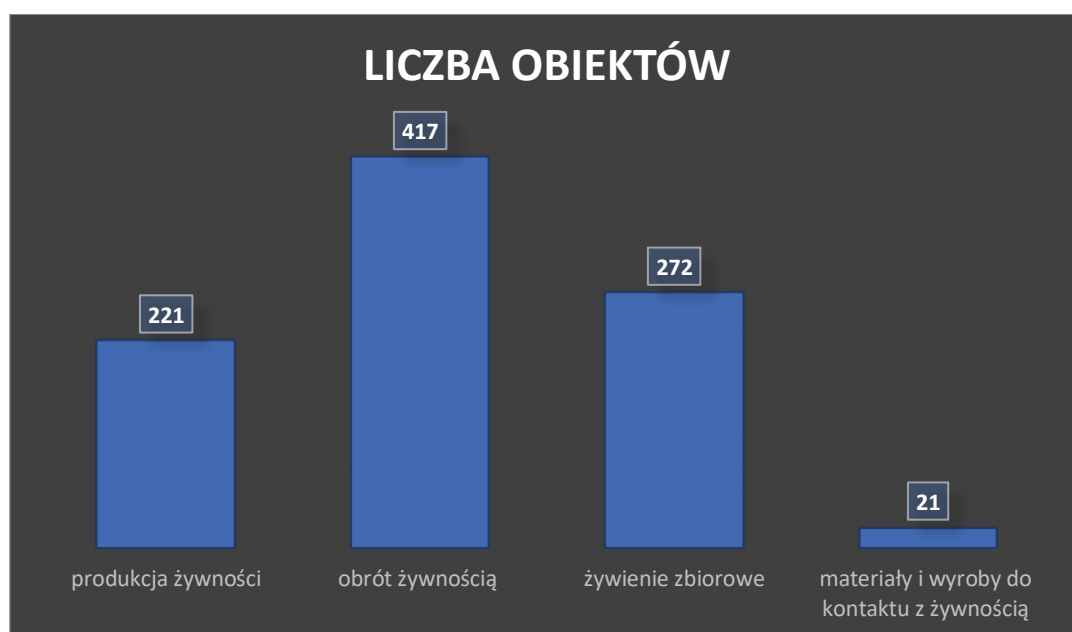
- oceny warunków sanitarno–higienicznych i technicznych produkcji i dystrybucji, sprzedaży, transportu środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością;
- oceny jakości zdrowotnej produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością krajowych oraz importowanych poprzez ocenę wizualną i/lub laboratoryjną, próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu;
- oceny sposobu żywienia;
- monitorowania wycofanej z obrotu żywności i przedmiotów użytku w ramach systemu wczesnego ostrzegania o pojawiających się produktach niebezpiecznych na rynku (system RASFF);
- realizacji zamierzeń wynikających z aktualnej sytuacji.

W roku 2022 Sekcja Nadzoru nad Bezpieczeństwem Żywności i Żywienia obejmowała nadzorem 931 zakładów prowadzących działalność związaną z produkcją i obrotem żywnością, w tym:

- **221** obiektów produkcji żywności – w grupie tej znajdują się 144 podmioty prowadzące produkcję pierwotną;
- **417** obiekty obrotu żywnością;
- **272** zakłady żywienia zbiorowego;
- **1** wytwórnia materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością;
- **20** miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Wśród obiektów produkcji żywności znajdują się: automaty do lodów, wytwórnie lodów, piekarnie, ciastkarnie, przetwornie owocowo-warzywne, zakłady garmażeryjne, wytwórnie: makaronów, wyrobów cukierniczych, chrupek, suplementów diety, substancji dodatkowych, gospodarstwa rolne i ogrodnicze; obiekty obrotu żywnością to: sklepy spożywcze, kioski, hurtownie i inne punkty sprzedaży środków spożywczych, obiekty żywienia zbiorowego otwartego: restauracje, punkty małej gastronomii, a zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego to: stołówki w szkołach, żłobkach, przedszkolach, szpitalu, domach opieki, zakładzie pracy i inne prowadzące żywienie określonej grupy ludzi.

Wykres 1: Liczba obiektów w ewidencji w poszczególnych grupach obiektów

Kontrole przeprowadzone w ubiegłym roku realizowane były na podstawie harmonogramu kontroli na rok 2022 opracowanego według wytycznych do planowania Głównego Inspektora Sanitarnego, wytycznych Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Krakowie oraz założeń do budżetu zadaniowego.

Z uwagi na panującą pandemię SARS-COV-2 w pierwszym kwartale realizowane były głównie kontrole w związku z wnioskami przedsiębiorców o zatwierdzenie zakładów, poszerzenie prowadzonej działalności, wpis do rejestru zakładów, z interwencjami i skargami mieszkańców, kontrole w związku z prowadzonym postępowaniem administracyjnym (sprawdzające), w związku ze zgłoszeniami w systemie RASFF oraz kontrole we współpracy z policją związane z przestrzeganiem obostrzeń w zakresie nakazu noszenia maseczek, obowiązkowego dostępu do środków dezynfekcyjnych, a również przestrzegania limitów osób w obiektach.

W drugim, trzecim i czwartym kwartale kontrole realizowane na podstawie planu.

W 2022r. zgodnie z opracowanym rocznym harmonogramem kontroli oraz w związku ze sprawowaniem bieżącego nadzoru sanitarnego, przeprowadzono 885 kontroli sanitarnych (na rok 2022 zaplanowanych zostało 887 kontroli planowych i pozaplanowych), co stanowi ok. 100% wykonania planu tj.: zrealizowano 315 kontroli planowanych oraz 570 kontroli pozaplanowych.

Łącznie wydano 157 decyzji płatniczych oraz 180 decyzji merytorycznych, w tym 13 dotyczących poprawy stanu sanitarno-higienicznego w obiekcie oraz 2 z trybem natychmiastowej wykonalności związane z zakazem wprowadzenia do produkcji i obrotu środka spożywczego.

Ogółem zatwierdzono 80 zakładów podległych nadzorowi PPIS w Bochni, z czego 59 to obiekty nowo otwarte, zaś zatwierdzenie pozostałych wynikało z poszerzenia zakresu dotychczasowej działalności lub zmiany właściciela.

Najczęstszymi nieprawidłowościami występującymi w zakładach na terenie powiatu bocheńskiego były m. in.:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny powierzchni, urządzeń, sprzętów;
- niewłaściwy stan sanitarny, brak czystości i porządku;
- obecność środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia;

- przechowywanie środków spożywczych w nieodpowiedniej temperaturze, w tym środków spożywczych wymagającej zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego;
- nieprzestrzeganie procedur w zakresie systemu GMP/GHP i HACCP.

Winnych zaniedbań ukarano grzywnami w drodze mandatu karnego. Nałożono łącznie 27 mandatów karnych na sumę 4100zł.

Grupa obiektów	Ilość mandatów karnych
Zakłady garmazeryjne	1
Sklepy spożywcze	14
Magazyny hurtowe	2
Mała gastronomia	10
SUMA	27

Tabela 1: Liczba mandatów nałożonych w poszczególnych obiektach

W skontrolowanych w 2022r. obiektach nie stwierdzono obiektów, które zostały by zakwalifikowane jako niezgodne z wymaganiami sanitarnymi.

Wykres 2: Liczba obiektów niezgodnych w stosunku do liczby obiektów w ewidencji.

2. Sygnały obywatelskie

W 2022 roku przyjęto 19 sygnałów obywatelskich.

Wyżej wymienione interwencje dotyczyły następujących nieprawidłowości:

- niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych w sklepach, barach, restauracjach;
- braku ogólnej czystości i porządku;
- niewłaściwych warunków przechowywania artykułów spożywczych, w tym łatwo psujących się;
- niehigienicznych warunków sprzedaży artykułów spożywczych;
- sprzedaży artykułów po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, artykułów o niewłaściwej jakości zdrowotnej;
- braku orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty artykułów spożywczych niezgodnych z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku;
- nieprawidłowej prezentacji i reklamy oraz jakości zdrowotnej suplementów diety.

Każda złożona interwencja została rozpatrzona w wyznaczonym terminie. We wskazanych obiektach przeprowadzono czynności kontrolne połączone z instruktażem. Zarzuty składane w interwencjach potwierdziły się w 6 przypadkach, co skutkowało nałożeniem mandatów karnych oraz wszczęciem postępowania administracyjnego. W 3 przypadku zgłoszenia interwencyjne przekazano do innych organów, w celu załatwienia zgodnie z kompetencjami.

3. Pobór próbek żywności

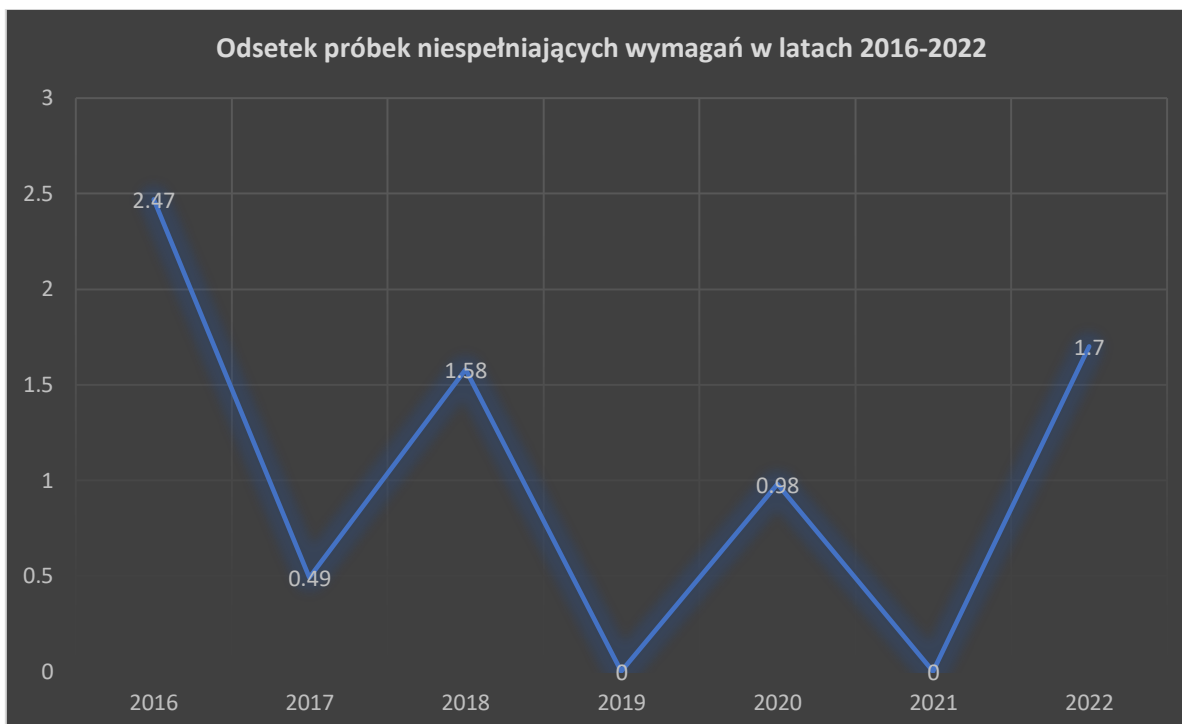
Państwowa Inspekcja Sanitarna od stycznia 2022 r. realizuje opracowany na szczeblu centralnym, zgodnie z zasadami określonymi przez Komisję Europejską, plan poboru próbek żywności krajowej i importowanej. Ponadto w ramach sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego do badań laboratoryjnych pobierane są próbki żywności, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz próbki sanitarne (wymazy).

W 2022 roku do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobrano 175 próbek żywności. Zakwestionowano 3 próbki żywności z powodu stwierdzenia przekroczenia NDP pozostałości pestycydów w produkcie truskawka mrożona oraz herbata czarna, co stanowi 1,7% w stosunku do wszystkich próbek pobranych do badania. Podjęto stosowne działania w ramach nadzoru, mające na celu zakazanie używania do

produkcji oraz wprowadzenia do obrotu kwestionowanych partii truskawek oraz wycofanie z obrotu kwestionowanej partii herbaty. Żywność ta mogła stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia konsumentów.

Kierunek badania	Liczba próbek	Wynik badania
3-MCPD	1	Prawidłowy
Akryloamid	4	Prawidłowy
Alkalidy pirolizydynowe	2	Prawidłowy
Alkaloidy tropanowe	3	Prawidłowy
Analityka + znakowanie	2	Prawidłowy
Antybiotykooporność	2	Prawidłowy
Azotany	2	Prawidłowy
Białko + Znakowanie	1	Prawidłowy
Kryteria czystości	3	Prawidłowy
Furan	4	Prawidłowy
GMO	3	Prawidłowy
Histamina	18	Prawidłowy
Kofeina i znakowanie	2	Prawidłowy
Kwas erukowy	2	Prawidłowy
Matale	13	Prawidłowy
Migracja globalna	2	Prawidłowy
Mikotoksyny	4	Prawidłowy
Mikrobiologia	76	Prawidłowy
Napromieniowanie żywności	1	Prawidłowy
Ocena organoleptyczna materiałów do kontaktu z żywnością	1	Prawidłowy
Pozostałości pestycydów	13	3 x Nieprawidłowy, 10x Prawidłowy
Skażenie promieniotwórcze	1	Prawidłowy
Substancje dodatkowe	6	Prawidłowy
Witaminy i inne żywieniowe	2	Prawidłowy
WWA	3	Prawidłowy
Znakowanie	4	Prawidłowy

Tabela 2: Liczba próbek badanych w danym kierunku.

Wykres 3: Odsetek próbek niespełniających wymagań w latach 2016-2022.

4. Współpraca z Powiatowym Lekarzem Weterynarii

W 2022 roku kontynuowano współpracę w związku z zawartym w 2018 roku porozumieniem pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Bochni, a Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Bochni. W ramach porozumienia pomiędzy w/w Inspekcjami sprawowano nadzór w zakresie żywności i żywienia nad 9 obiektami. Dwa razy w ciągu roku liczba obiektów aktualizowana jest w formie listy zakładów wspólnie nadzorowanych, przekazywanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Bochni.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni wystąpił do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Bochni o przeprowadzenie wspólnych kontroli w zakładach produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego będących pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej zgodnie z harmonogramem kontroli. W sumie wytypowano do wspólnej kontroli 3 obiekty. W 2 obiektach przeprowadzono czynności kontrolne, podczas jednej z nich stwierdzono nieprawidłowości za co nałożono mandat karny i wszczęto postępowanie administracyjne mające na celu wydanie decyzji płańniczej. W 1 z wytypowanych obiektów nie przeprowadzono kontroli, ustalono, iż zakład zawiesił działalność z uwagi na prace remontowe.

W związku z sygnałem obywatelskim dot. niewłaściwej jakości produktu pochodzącego z zakładu produkcyjnego znajdującego się na terenie powiatu bocheńskiego, będącego pod wspólnym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni oraz Powiatowego Lekarza Weterynarii w Bochni przeprowadzono działania kontrolne we wskazanym obiekcie podczas, których stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-higieniczne. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 2 mandaty karne oraz wszczęto postępowanie administracyjne i wydano decyzję płatniczą oraz administracyjną.

5. Współpraca z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcją Ochrony Środowiska

W 2022 roku w ramach współpracy między inspekcjami, w związku ze sprawowaniem nadzoru nad produkcją pierwotną przeprowadzono 3 wspólne kontrole gospodarstw rolnych, pozyskujących artykuły pochodzenia roślinnego i wprowadzających je na zasadzie dostaw bezpośrednich. Pobrano próbkę warzyw do badań w kierunku oznaczenia pozostałości pestycydów. Nieprawidłowości i przekroczeń najwyższych dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń nie stwierdzono.

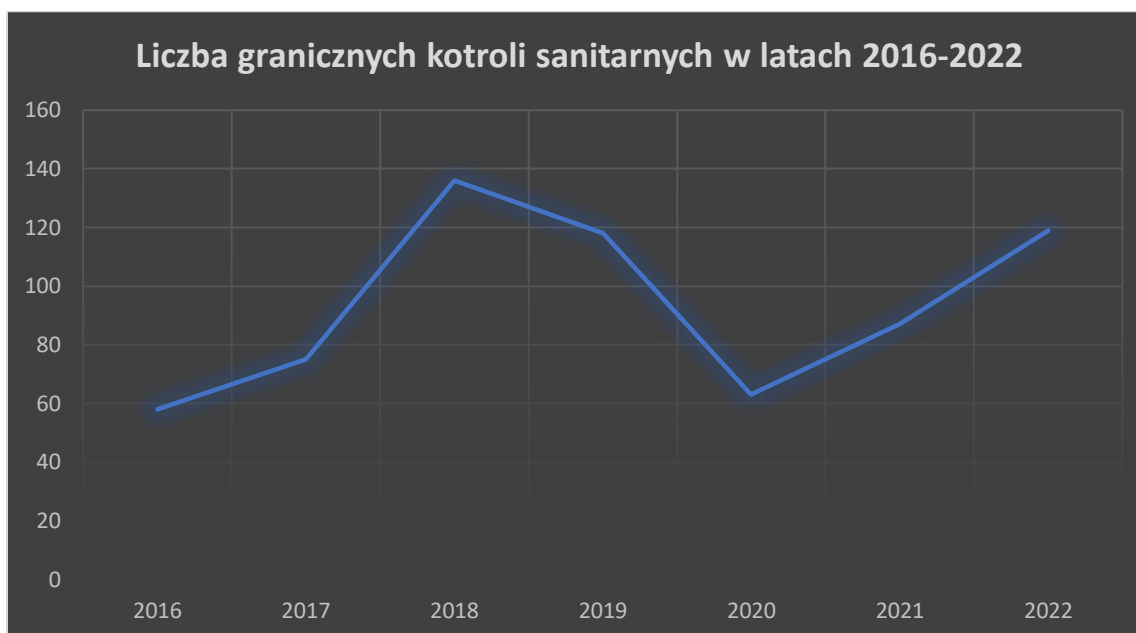
6. Graniczna kontrola sanitarna

Celem granicznych kontroli sanitarnych jest utrzymanie bariery sanitarno-epidemiologicznej kraju poprzez niedopuszczenie do wprowadzenia na terytorium Polski i Unii Europejskiej Żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, których jakość zdrowotna nie odpowiada obowiązującym przepisom i może stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

W 2022 roku wydano 119 świadectw jakości potwierdzające spełnienie wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy importowany/eksportowany za granicę do krajów spoza Unii Europejskiej. Produktami eksportowanymi była kawa. Nie wydawano decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu żywności importowanej.

W roku 2022 w stosunku do lat poprzednich zauważa się wzrost kontroli granicznych co obrazuje poniższy wykres:

Wykres 4: Liczba kontroli granicznych w latach 2016-2022.

7. System wczesnego ostrzeżenia o niebezpiecznej żywności i paszach - RASFF

System Wczesnego Ostrzeżenia o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (*Rapid Alert System for Food and Feed*, RASFF) to system służący do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli żywności, paszy i materiałów do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiskach i działaniach następczych prowadzonych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

W roku 2022 na terenie powiatu bocheńskiego na podstawie otrzymanych zgłoszeń informacyjnych (18) oraz alarmowych (21) przeprowadzono w sumie 120 kontroli interwencyjnych tj.: w obiektach obrotu żywnością 108 kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego 8 kontroli, w zakładach produkcyjnych 4 kontrole stosownie do otrzymanych list dystrybucyjnych.

Podczas działań kontrolnych w obiektach, w których stwierdzono kwestionowane produkty, podjęto działania mające na celu zabezpieczenie oraz wdrożenie przez przedsiębiorców procedury związanej z ich wycofaniem.

Wykres 5: Liczba kontroli w poszczególnych grupach obiektów.

8. Wzmocniony nadzór nad obrotem grzybami

W okresie jesiennym w związku ze wzmocnionym nadzorem nad obrotem grzybami świeżymi, mrożonymi i suszonymi podjęto działania kontrole w zakładach żywienia zbiorowego oraz obiektach obrotu żywnością. Ponadto zostały podjęte dodatkowe czynności kontrolne na Placu Targowym Gazaris i Placu

Targowym ul. Partyzantów w Bochni.

Powyższe działania dotyczyły identyfikacji w zakresie pochodzenia produktów oraz dokumentacji potwierdzającej dopuszczenie do obrotu. W toku prowadzonych działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

9. Działania w związku z ASF – Afrykański Pomór Świń

W związku z zagrożeniem i przypadkami wystąpienia Afrykańskiego Pomoru Świń, od sierpnia 2016 roku do chwili obecnej w czasie przeprowadzanych kontroli sanitarnych szczególnie zwracano uwagę na pochodzenie surowców i produktów pochodzenia zwierzęcego. Na terenie powiatu bocheńskiego nie stwierdzono w sprzedaży mięsa i produktów mięsnych niewiadomego pochodzenia podejrzanego o zakażenie ASF.

10. Działania w związku z COVID-19

Z uwagi na panującą sytuację epidemiologiczną kontynuowano współpracę z Komendą Powiatową Policji w Bochni, która dotyczyła kontroli przestrzegania przepisów mających na celu przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się wirusa Covid 19. Działania kontrolne prowadzone były w pierwszym kwartale 2022r w obiektach usługowo-gastronomiczno-handlowych we współudziale z funkcjonariuszami policji na terenie całego powiatu bocheńskiego.

11. Wzmocniony nadzór nad wypoczynkiem zimowym i letnim dzieci i młodzieży

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni w ramach współpracy z organami administracji samorządowej bierze czynny udział w zakresie nadzoru nad warunkami bezpieczeństwa żywności i żywienia w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży. Współpraca z innymi inspekcjami oraz organami współpracującymi z PPIS

w Bochni w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa żywności odbywa się na bieżąco, poprzez ciągłą aktualną wymianę informacji, przekazywanych pomiędzy inspekcjami w postaci pism do wykorzystania służbowego.

W okresie sezonu zimowego wypoczynek dzieci i młodzieży zorganizowany był w formie kolonii na terenie placówek oświatowo-wychowawczych oraz kompleksu rekreacyjnego. W sumie przeprowadzono 2 kontrole. Podczas czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

W okresie sezonu letniego w placówkach, w których organizowany był wypoczynek przeprowadzono 24 kontrole, gdzie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Przedmiotem kontroli była higiena przygotowywania posiłków oraz jakość zdrowotna używanych surowców, w tym ich identyfikowalność, terminy przydatności do spożycia

i warunki przechowywania żywności, poprawność tworzonego jadłospisu. W kontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zarówno w okresie letnim jak i zimowym prowadzona działalność kontrolna opierała się również na działaniach edukacyjnych.

12. Szpital Powiatowy w Bochni

W roku 2022r. w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono kontrolę w obiekcie szczególnie wrażliwym jakim jest Blok żywieniowy Szpitala Powiatowego w Bochni, w wyniku, której nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto podczas kontroli, mając na uwadze zapewnienie prawidłowego sposobu żywienia oraz bezpieczeństwa oferowanych posiłków w kontrolowanych placówkach, przeprowadzono ocenę jadłospisu. Wyniki nie budziły zastrzeżeń, a jadłospis uznany został jako zadowalający.

13. Uchodźcy z Ukrainy

W roku 2022 w związku z zapewnieniem na terenie powiatu bocheńskiego zakwaterowania uchodźcom z Ukrainy oraz koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa żywienia sprawowano nadzór nad w/w obiektami.

Biorąc pod uwagę powyższe prowadzono działania mające na celu kontrole warunków higienicznych w obiektach kwaterujących uchodźców. Podczas czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

14. Działalność edukacyjna

W 2022r. prowadzono działalność edukacyjną. Zorganizowane zostało spotkanie z seniorami w Placówce Wsparcia Dziennego WIGOR SENIOR ul. Karolina w Bochni, które miało na celu rozpropagowanie zdrowego stylu życia ze szczególnym uwzględnieniem zasad zdrowego żywienia oraz suplementacji. Wykład spotkał się z ogromnym zainteresowaniem i zaangażowaniem uczestników.

W roku 2022r. w szkołach prowadzono działalność edukacyjną w zakresie zasad prawidłowego żywienia oraz zagrożeń wynikających ze spożywania napojów energetycznych. Materiał przedstawiony na spotkaniu został dostosowany do potrzeb żywieniowych osób

z grupy wiekowej do której należą uczniowie szkolni. Szczególną uwagę zwrócono również na zagrożenia żywieniowe na które narażone są osoby w powyższej grupie.

Działalność edukacyjna była również prowadzona wśród rodziców dzieci przedszkolnych. Spotkania miały na celu zwiększenie świadomości dotyczącej stosowania suplementów diety, korzyści i zagrożeń wynikających z ich stosowania. Prowadzący zwrócił szczególną uwagę na świadome dawkowanie suplementów diety.

Podczas czynności kontrolnych prowadzonych w placówkach żywienia grup wrażliwych każdorazowo udzielano instruktażu dotyczącego m.in. higieny produkcji, sposobu żywienia grup wrażliwych, zasad układania jadłospisów z uwzględnieniem aktualnych norm żywienia oraz konieczności informowania o obecnych w posiłku alergenach.

W ramach prowadzonych czynności kontrolnych w stołówkach oraz sklepikach szkolnych prowadzono edukację w zakresie konieczności stosowania Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku w sprawie grupy środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Ponadto każdorazowo podczas czynności kontrolnych udzielano instruktażu m.in. w zakresie przestrzegania zasad GHP/GMP oraz dokumentacji HACCP.

Podsumowanie

Stan sanitarny ogółu nadzorowanych obiektów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością w roku 2022 był na poziomie akceptowalnym. Osiągnięte jest to m. in. poprzez modernizację obiektów oraz wprowadzanie systemów zapewnienia jakości. W celu zapewnienia przez przedsiębiorców właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności nadzór nad w/w obiektami w dalszym ciągu będzie kontynuowany przez organy PIS.

Głównym zadaniem realizowanym w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest egzekwowanie przepisów sanitarno-zdrowotnych, począwszy od fazy projektowej miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, poprzez opiniowanie dokumentacji projektowej, skończywszy na odbiorze czyli dopuszczeniu do użytkowania obiektów, pod kątem spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny uczestniczy również m.in. w postępowaniach dotyczących konieczności przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, a także opiniuje warunki realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – w sytuacjach, jeżeli takie postępowanie jest przeprowadzane. Wydaje też opinie dot. spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych dla poszczególnych obiektów budowlanych, czy uzgadnia dokumentacje projektowe pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Obszar działalności zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2022r. obejmował w szczególności następujące zadania:

1. Opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

W 2022r. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny wydał **12** opinii uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów dokumentów dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w związku z art. 53 i art. 58 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 z późn.zm.).

W **1** przypadku uzgodniono pozytywnie odstępnie od przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla projektu zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy (dot. jednej wsi).

Ponadto opiniowano projekty dokumentów procedowane w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wraz z towarzyszącymi im prognozami.

Wydano **2** opinie dotyczące zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, oraz **10** opinii dotyczących projektów zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W 1 przypadku tut. Inspektor Sanitarny przekazał sprawę do MPWIS w Krakowie, celem załatwienia zgodnie z kompetencją, z uwagi na wniesienie podania na zasadach określonych w art. 17 pkt 6 lit. a tiret siódme ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2022r., poz. 503 z późn.zm.).

W **3** przypadkach po zawiadomieniu o podjęciu przez Radę Gminy uchwały o przystąpieniu do zmiany MPZP tut. Inspektor przedstawił swoje uwagi i wnioski dotyczące planowanych zmian.

2. Wydawanie opinii w sprawie konieczności opracowania i zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Działając w oparciu o kompetencje wynikające z ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 z późn.zm.), w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn.zm.) – Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny **28** razy opracował stanowisko, dotyczące zapytania o potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia, a w przypadku takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

W ramach postępowania dotyczącego oceny oddziaływania na środowisko analizowano oraz oceniono głównie bezpośredni i pośredni wpływ każdego ocenianego przedsięwzięcia na zdrowie i warunki życia ludzi zamieszkujących w ich sąsiedztwie. W ramach oceny dążono do zapobiegania oraz jak największej minimalizacji mogących wystąpić negatywnych oddziaływań na środowisko, tak aby projektowane inwestycje nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi przebywających w pobliżu, zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji.

Szczególny nacisk położono na ochronę zdrowia ludzi przed zanieczyszczeniami powietrza, hałasem i drganiami oraz zanieczyszczeniami wody pitnej i gleby. Podczas opiniowania dokumentów zwracano uwagę na odpowiednią organizację i prowadzenie prac budowlanych,

stosowanie rozwiązań technologicznych i organizacyjnych chroniących przed nadmierną emisją zanieczyszczeń do środowiska w fazie budowy, a także w fazie eksploatacji.

W 3 opiniowanych przypadkach, biorąc pod uwagę środowiskowe uwarunkowanie przedsięwzięcia, stwierdzono potrzebę przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko oraz określono zakres raportu (dla przedsięwzięć takich jak: budowa oraz rozbudowa oczyszczalni ścieków, a także budowa biogazowni rolniczej). W pozostałych 25 przypadkach stwierdzono brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

W 22 przypadkach Organy prowadzący postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, po przekazaniu przez Wnioskodawcę uzupełnień Karty Informacyjnej danego przedsięwzięcia, przekazywały w/w uzupełnienia tut. Inspektorowi celem zapoznania się oraz ewentualnej weryfikacji wcześniej zajętego stanowiska w sprawie. Po zapoznaniu się z całością dokumentacji wydano **22** pisma podtrzymujące stanowiska Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni zawarte w wydanych wcześniej opiniach.

W **1** przypadku wezwano Organ zasięgający opinii do uzupełnienia wniesionego podania o brakujące dokumenty (wypis i wyrys z MPZP). W **1** przypadku wezwano także do uzupełnienia przedłożonej Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia o brakujące informacje konieczne do rozstrzygnięcia sprawy i zajęcia stanowiska.

3. Uzgadnianie środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

W 2022r. wydano **1** pismo podtrzymujące stanowisko zawarte we wcześniej wydanej opinii uzgadniającej warunki realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Opinia dotyczyła przedsięwzięcia pn.: „*Rozbudowa istniejącej fermy drobiu*”.

4. Uzgadnianie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dokumentacji projektowej

W 2022r. dokonano **4 uzgodnień** pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dokumentacji projektowej. Przedmiotowe uzgodnienia w 2 przypadkach dotyczyły przyjętych rozwiązań projektowych dotyczących budowy sieci wodociągowej, w 1 przypadku – rozbudowy Stacji Uzdatniania Wody oraz budowy oczyszczalni ścieków.

W 1 przypadku wezwano Inwestora do usunięcia braków w przedłożonej dokumentacji projektowej. Przedłożone projekty uzgodniono w zakresie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych - bez zastrzeżeń.

5. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych

W 2022r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni uczestniczył w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych – zarówno tych nowo wybudowanych, jak też obiektów przebudowywanych, rozbudowywanych i adaptowanych – zmieniających dotychczasowe przeznaczenie lub użytkowanie.

Zgodnie z kompetencją wynikającą z art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. prawo Budowlane uczestniczo w dopuszczeniu do użytkowania **48** obiektów budowlanych (po zakończeniu budowy, rozbudowy bądź przebudowy). W większości przypadków kontrole wykazały zgodność realizacji inwestycji z projektem budowlanym i przepisami w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych. W części obiektów kontrolowanych wykazano uchybienia, które nie zagrażały zdrowiu i życiu ludzi i były możliwe szybko do usunięcia. Wówczas pozytywna opinia stwierdzająca zgodność realizacji inwestycji z projektem budowlanym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych wydawana była po przedłożeniu pisemnej informacji Inwestora o usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości (w przypadku 1 lub 2 nieprawidłowości), lub też w przypadku stwierdzenia podczas kontroli większej liczby uchybień – po dokonaniu kontroli sprawdzającej obiektu, która potwierdziła ich usunięcie.

W **22** przypadkach ze względu na charakter inwestycji bądź zakres wykonanych prac (np.: zakończenie budowy obiektu mostowego, zakończenie budowy obiektów małej architektury, budowa trybun na boisku sportowym, budowa układu komunikacyjnego czy oświetlenia terenu) tut. Inspektor informował pisemnie Inwestora, iż nie przewiduje w ustawowym terminie podjęcia czynności kontrolnych mających na celu potwierdzenie zgodności realizacji przedmiotowej inwestycji z zatwierdzonym projektem budowlanym, a tym samym zajęcia stanowiska o którym mowa w art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2020r., poz. 1333 z późn.zm.), w celu umożliwienia Inwestorowi złożenia wniosku o udzielenie pozwolenia na użytkowanie bądź zawiadomienia o zakończeniu budowy Organom Nadzoru Budowlanego.

Na warunkach wynikających m.in. z ustawy z dnia 5 grudnia 2008 o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi pozytywnie zaopiniowano stan sanitarny w **12** zakładach, które specjalizują się w usługach fryzjerskich oraz kosmetycznych (5 – zakłady kosmetyczne, 7 – zakłady fryzjerskie). W jednym przypadku negatywnie zaopiniowano pomieszczenia przeznaczone na Salon Masażu ze względu na niespełnienie warunku dotyczącego minimalnej wysokości pomieszczeń zaplecza (2,0 m).

Opiniowano także placówki opieki nad dziećmi (**5** – Żłobków, **6** - Przedszkoli), oraz **2** apteki.

Działając na wniosek Stron i w odniesieniu do wymagań określonych m.in. ustawie o bezpieczeństwie żywności oraz w rozporządzeniu WE Nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29.04.2004r. w sprawie higieny środków spożywczych wydano **25** opinii dla zakładów żywnościowo żywnościowych. W grupie tej znalazły się: 3 zakłady produkcyjne, 13 sklepów, 6 obiektów gastronomicznych oraz 1 zmywalnia naczyń stołowych przy stołówce szkolnej.

Działając na podstawie art. 6a Ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity Dz. U. z 2021r., poz. 195), wydano także 2 opinie co do zgodności inwestycji z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej dla obiektów takich jak chłodnia owoców oraz magazyn owoców (inwestycje wspomagane przez ARiMR).

6. Współpraca z organami administracji państwowej i samorządowej

Pion zapobiegawczego nadzoru sanitarnego prowadził działania w zakresie współpracy w trakcie działalności opiniodawczej oraz przy dopuszczaniu do użytkowania obiektów zarówno z nadzorami bieżącymi tut. Stacji, jak również z Organami Administracji Samorządowej, Nadzorem Budowlanym czy Komendą Państwowej Straży Pożarnej.

7. Działania o charakterze konsultacyjnym i prewencja sanitarna

Integralnym elementem działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego było prowadzenie poradnictwa sanitarnego w zakresie szeroko pojętej prewencji sanitarnej, jak również bieżące konsultacje koncepcji projektowych, dokonywane wspólnie z zainteresowanymi stronami – projektantami i inwestorami, które prowadzone są na etapie poprzedzającym ich późniejsze, formalne przedłożenie do uzgodnienia przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni. Podstawową zaletą takiej formy poradnictwa jest możliwość uniknięcia przez zainteresowanych zastosowania wadliwych rozwiązań

projektowych, również takich które poprzez rażące naruszenie wymagań higieniczno-zdrowotnych, czy też uznanych i obowiązujących w praktyce projektowej standardów sanitarnych, powodowałyby niemożność ich pozytywnego uzgodnienia przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a w konsekwencji powyższego rodziły niepotrzebną zwłokę czasową na etapie ubiegania się przez inwestora o uzyskanie pozwolenia na budowę.

8. Podsumowanie

łącznie w 2022r. w związku z prowadzonymi postępowaniami w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono **92 kontrole** sanitarne oraz zajęto **209 stanowisk**.

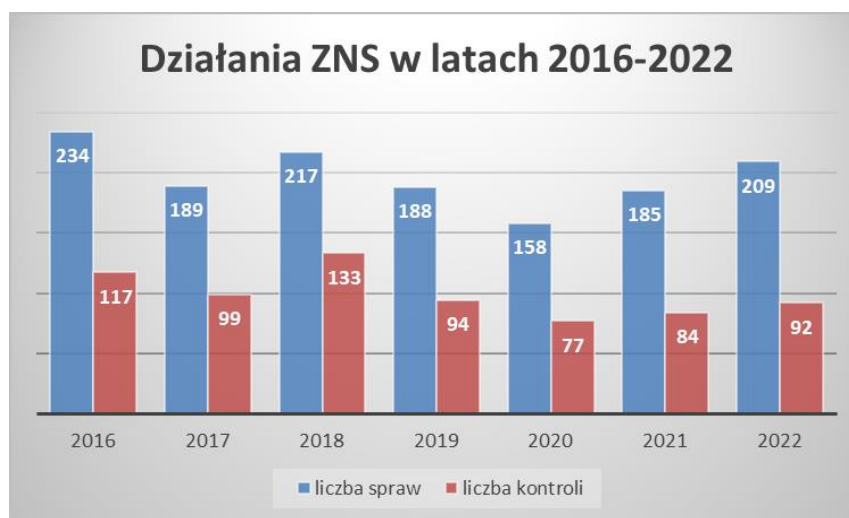
Dla porównania poniżej przedstawiono liczbę kontroli oraz zajętych stanowisk w latach 2016 - 2020.

<i>ROK</i>	<i>Liczba zajętych stanowisk</i>	<i>Liczba kontroli</i>
2016	234	117
2017	189	99
2018	217	133
2019	188	94
2020	158	77
2021	185	84
2022	209	92

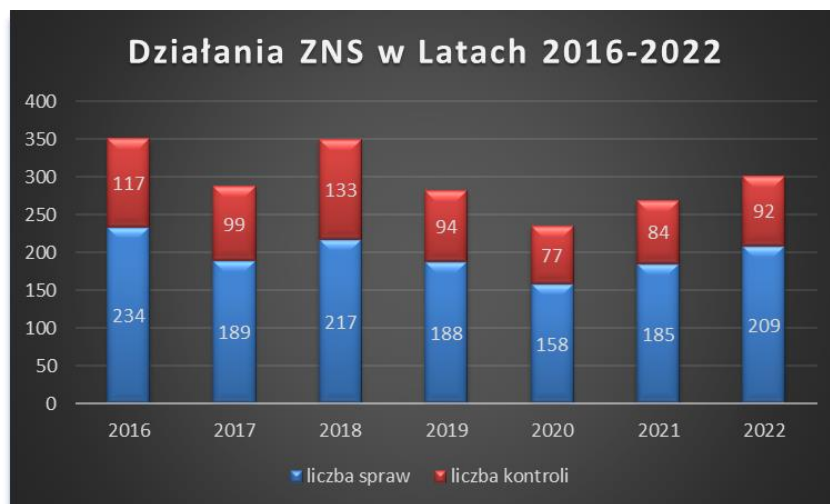
W roku 2020 i 2021 liczba kontroli oraz zajętych stanowisk spadła z uwagi na nadmierne obciążenie Organu przez działania związane z pandemią COVID-19. W roku 2022 obserwujemy wyraźny wzrost inwestycji w stosunku do lat poprzednich.

Na poniższych wykresach przedstawiono obrazowo działania ZNS w latach 2016-2022 z rozdziałem na liczbę spraw i liczbę kontroli (rys. 1) oraz sumaryczną ich wartość (rys. 2 i rys. 3).

Rys. 1

Rys. 2

Rys. 3

Rozdział VII. Stan sanitarny w pionie Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

W 2022 r. **pion Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia** realizował zadania wynikające z wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia oraz ogólnopolskich programów zdrowotnych.

Zagadnienia problemowe realizowane w 2022 r. dotyczyły :

- prawidłowego odżywiania i aktywności fizycznej,
- profilaktyki chorób zakaźnych,
- zapobiegania chorobom nowotworowym,
- profilaktyki uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych,
- profilaktyki wad postawy

Wszystkie podejmowane interwencje programowe i nieprogramowe mają tematyczne odzwierciedlenie w założeniach strategicznych Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 i służą poprawie stanu zdrowotnego społeczeństwa.

W ramach bieżącego nadzoru działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia w jednostkach oświatowych przeprowadzono wizytacje, w oparciu o jednolite procedury kontrolne. Podczas wizytacji oceniano dobór metod i form realizowanych programów i akcji. Według stanu na dzień 31.12.2022 r. przeprowadzono 75 wizytacji, co przedstawia poniższa tabela.

LP.	Jednostka kontrolowana	Liczba obiektów	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1.	Przedszkola	14	0	0	5	1	3	1	0	0	0	1	0	3
2.	Szkoły Podstawowe	53	0	0	10	8	10	8	0	1	3	4	5	4
3.	Szkoły ponadpodstawowe	8	0	0	2	2	1	0	0	0	0	1	2	0

Ilość wizytacji w placówkach oświatowych przeprowadzonych przez pion OZiPZ w 2022 r.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna Bochni w roku 2022 współpracowała z: władzami samorządowymi powiatu bocheńskiego, Komendą Powiatową Policji w Bochni, Strażą Miejską, dyrektorami przedszkoli, dyrektorami szkół, pielęgniarkami szkolnymi, podmiotami leczniczymi. Realizowano liczne programy edukacyjne oraz włączano się w kampanie promujące bezpieczeństwo i zdrowie.

1. Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych

W ramach działań profilaktycznych w szkołach ponadpodstawowych realizowany jest program „**ARS, czyli jak dbać o miłość?**”. Jest on skierowany do młodzieży w wieku 15-19 lat, ale zawiera również elementy angażujące ich rodziców. Ma wzbudzić u młodzieży refleksję nad ważnymi dla nich wartościami. Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

W ubiegłym roku szkolnym do programu przystąpiło 8 szkół ponadpodstawowych. Ogółem edukacją objęto 1133 uczniów i 172 rodziców. W ramach programu przeprowadzono narady, wizytacje, poradnictwo metodyczne oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych.

W ramach działań dotyczących profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych w ubiegłym roku pracownicy PSSE w Bochni podejmowali liczne inicjatywy związane z edukacją młodych ludzi. W Bursie im. Polski Niepodległej w Bochni oraz w Internacie Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Nowym

Wiśniczu odbyły się spotkania poświęcone tematyce wpływu dopalaczy i alkoholu na organizm człowieka. Spotkania te oprócz części merytorycznej zawierały ćwiczenia z wykorzystaniem narkogogli i alkogogli,

2. Profilaktyka nadwagi i otyłości

Według danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) rocznie z powodu chorób związanych z nadwagą i otyłością na świecie rocznie umiera 2,5 mln osób. Narodowy Fundusz Zdrowia Szacuje, że w Polsce za 6 lat otyłych będzie 30 proc. Polaków. Niepokojący jest dynamiczny przyrost odsetka dzieci i młodzieży z nadmierną masą ciała w ostatnich kilkunastu latach. WHO podaje, że problem otyłości i nadwagi dotyczy 10% dzieci i młodzieży na świecie. Polskie dzieci tyją najszybciej w Europie. W przypadku osób poniżej 20 roku życia z otyłością zmagają się 13% chłopców i 5% dziewczynek. Natomiast nadwaga dotyczy 31% chłopców i 21% dziewcząt. Jednym z elementów tworzenia prozdrowotnego środowiska w przedszkolach i szkołach są programy edukacyjne skierowane do uczniów, ale też do pracowników placówek oraz rodziców uczniów. Państwowa Inspekcja Sanitarna od lat realizuje liczne działania w tym zakresie. Okres przedszkolny jest niezmiernie ważnym etapem kształtowania się postaw determinujących aktualne i przyszłe zachowania dotyczące zdrowia. Dlatego też istotne jest edukowanie dzieci w zakresie prawidłowego żywienia już od najmłodszych lat. W placówkach na terenie powiatu bocheńskiego od kilku lat realizowany jest program „**Skąd się biorą produkty ekologiczne?**”. Jego celem jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Uczestnicy programu zrealizują zajęcia edukacyjne, podczas których nauczą się skąd się biorą produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny.

W ramach programu przeprowadzono wizytacje, szkolenia oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych. W 2022 r. do programu przystąpiło 15 placówek przedszkolnych z terenu powiatu bocheńskiego. Ogółem edukacją objęto 451 dzieci oraz 144 rodziców.

Ponadto przy współpracy z Publiczną Szkołą Podstawową w Łąckiej Dolnej oraz Kołem Gospodyń Wiejskich „Dar serca” z Łąckiej Dolnej zorganizowano „Śniadanie Mistrzów”, w ramach którego przedszkolaki dowiedziały się, skąd biorą się produkty ekologiczne, dlaczego uważane są za wartościowe i jak rozpoznawać je na sklepowych półkach. Miały także okazję spróbować pysznego, zdrowego śniadania przygotowanego przez panie z KGW.

W 2022 roku PSSE w Bochni włączyła się także w działania Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie na rzecz przeciwdziałania złym nawykom żywieniowym, podniesienia świadomości konsumpcyjnej oraz wiedzy nt. bezpieczeństwa i jakości żywności, biorąc udział w kampanii **Zajadam się zdrowiem (#zajadamsiezdrowiem)**. Jej celem jest podniesienie świadomości Małopolan dotyczącej zasad zdrowego żywienia – min. znaczenia owoców, warzyw, produktów zbożowych, wody na nasze zdrowie i samopoczucie. W ramach kampanii opracowano materiały edukacyjne, edukowano podczas pikników i imprez plenerowych.

Kolejną kampanią edukacyjną, dotyczącą bezpieczeństwa żywności, skierowaną do mieszkańców powiatu była kampania zainicjowana przez Europejski Urząd do spraw Bezpieczeństwa Żywności pn. **„Wybieraj bezpieczną żywność”**. W zeszłorocznej edycji główny nacisk położono na edukację w zakresie suplementów diety, bezpieczeństwa żywności i higieny przechowywania produktów. Odbiorcami działań przeprowadzonych przez PSSE w Bochni byli w głównej mierze rodzice/opiekunowie oraz pracownicy oświatowi. Podczas spotkań w szkołach przeprowadzono edukację w zakresie suplementów diety, a dla pracowników oświatowych przeprowadzono szkolenie dotyczące kampanii.

W 2022 roku podejmowano szereg inicjatyw mających zachęcić społeczeństwo do zwiększenia swojej aktywności ruchowej. Jedną z nich był event zorganizowany z okazji Światowego Dnia Roweru (3 czerwca). W tym dniu pracownicy PSSE przyjechali do pracy na rowerze, promując zachowania prozdrowotne i ekologiczne.

Ponadto 8 czerwca w II Liceum Ogólnokształcącym w Bochni przeprowadzono zajęcia dla młodzieży poświęcone tematyce zdrowego odżywiania i diety człowieka. Fizjoterapeuta

przeprowadził warsztaty na temat prawidłowej postawy oraz znaczenia aktywności ruchowej dla prawidłowego rozwoju młodego człowieka.

3. Profilaktyka palenia tytoniu

Najskuteczniejszym działaniem w zapobieganiu chorobom spowodowanych paleniem tytoniu jest promocja zdrowia. Dzięki programom edukacyjnym, wśród dzieci i młodzieży kształtowane są prawidłowe postawy zdrowotne. Państwowa Inspekcja Sanitarna podejmuje m.in. takie działania jak koordynowanie programów edukacji antytytoniowej dla przedszkoli i szkół, czy prowadzenie zajęć edukacyjnych w placówkach oświatowych.

Edukację antytytoniową rozpoczynamy już na etapie przedszkolnym. Program **„Czyste Powietrze Wokół Nas”** jest dostosowany do dzieci w wieku 5-6 lat, zawiera w sobie także działania skierowane do rodziców i opiekunów. Realizowany jest przez nauczycieli, wychowawców przedszkolnych oraz przez przedstawicieli środowiska przedszkolnego i szkolnego. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. W roku 2022 do programu przystąpiło 26 placówek. Ogółem edukacją objęto 853 dzieci oraz 343 rodziców.

Kontynuacją działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki antytytoniowej jest program **„Nie pal przy mnie, proszę”**, skierowany do uczniów z klas I do III ze szkół podstawowych. Wzięło w nim udział 29 placówek z terenu powiatu bocheńskiego. Edukacją objęto 1903 uczniów i 310 rodziców. Jednym z istotnych elementów programu był w 2022 roku konkurs plastyczny skierowany do uczniów klas I do III z terenu powiatu

bocheńskiego. Do PSSE spłynęło ok. 80 prac dotyczących szkodliwości palenia. Finał konkursu i uroczyste wręczenie nagród odbyło się w Wiejskim Domu Kultury w Łapczycy.

Kolejnym programem dotyczącym edukacji antynikotynowej jest **„Bieg po zdrowie”**. Odbiorcami programu są uczniowie szkół podstawowych (9 - 10 lat) oraz ich nauczyciele

i rodzice. W 2022 roku w programie „Bieg po zdrowie” uczestniczyło 530 uczniów i 353 rodziców z 21 szkół podstawowych. W realizację programu zaangażowali się wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotowi, pedagodzy szkolni oraz pielęgniarki.

Do uczniów starszych klas szkół podstawowych skierowany jest program **„Znajdź właściwe rozwiązanie”**. W tym okresie nauki gwałtownie wzrasta liczba dzieci i młodzieży próbujących po raz pierwszy zapalić papierosa. W 2022 r. w programie wzięły udział 23 szkoły z terenu powiatu bocheńskiego. Edukacją objęto 1327 uczniów i 205 rodziców.

PSSE prowadzi także akcje antytytoniowe, których celem jest propagowanie wiedzy o zdrowotnych następstwach palenia tytoniu ze szczególnym zwróceniem uwagi na stosowanie e-papierosów oraz zachęcanie do zdrowego stylu życia wolnego od dymu tytoniowego. W 2022 roku profilaktyczne skupiły się wokół Światowego Dnia Bez Papierosa (31 maja) oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia, który przypada na 19 listopada. Przeprowadzono zajęcia warsztatowe z młodzieżą z Bursy im. Polski Niepodległej w Bochni, z Internatu Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Nowym Wiśniczu oraz z Zespołu Szkół Gminnych w Gawłowie. W ramach zajęć przeprowadzono pogadankę na temat wpływu papierosów tradycyjnych oraz e-

papierosów na organizm młodego człowieka, wykonano wśród młodzieży ponadpodstawowej pomiary tlenku węgla w wydychanym powietrzu. U ok. 60 proc. wyniki pomiaru znacząco przekraczały dopuszczalne normy. Ponadto zamieszczono na stronie internetowej PSSE Bochni oraz na Facebooku i Twitterze informacje dotyczące szkodliwości tego nałogu, porady, w jaki sposób można rzucić palenie.

4. Profilaktyka zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego

Wiedza o zagrożeniu rakiem szyjki macicy i powodującym go wirusem HPV, nie jest szeroko rozpowszechniona wśród polskiego społeczeństwa, w tym wśród młodzieży. Tymczasem kształtowanie świadomości zdrowotnej powinno być obowiązkowym elementem procesu edukacji od najmłodszych lat.

PSSE w Bochni wraz ze szkołami ponadpodstawowymi z terenu powiatu bocheńskiego realizuje program „**Wybierz życie – pierwszy krok**”. Jego podstawowym celem jest zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu, podniesienie świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna), zmotywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie. W 2022 r. na terenie powiatu bocheńskiego w realizację programu włączyło się 203 uczniów, 36 rodziców i opiekunów, 3 nauczycieli, 1 pedagog i 1 wychowawca w Internacie.

5. Profilaktyka zakażeń wirusem HBV i HCV

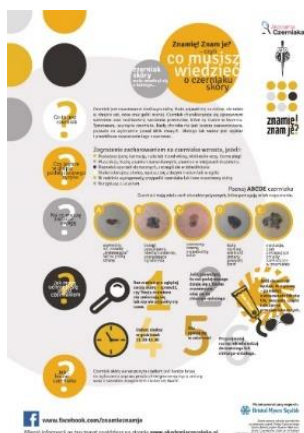
„Podstępne WZW” to kolejny program profilaktyczny realizowany w szkołach ponadpodstawowych, dotyczący profilaktyki zakażeń HBV i HCV. Wdrożenie programu edukacyjnego jest odpowiedzią na pojawiające się wciąż nowe przypadki zakażeń, wywołanych przez wirusy zapalenia wątroby typu B i C. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie, kształtowanie postawy tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych.

W 2022 r. program „Podstępne WZW” był realizowany w 4 placówki szkolnictwa ponadpodstawowego. Edukacją objęto 537 uczniów.

6. Profilaktyka chorób nowotworowych

Każdego roku z powodu nowotworów umiera w Polsce ok. 100 tys. osób. Przy relatywnie niskim poziomie zachorowalności śmiertelność z powodu nowotworów jest w naszym kraju bardzo wysoka. Prowadząc zdrowy tryb życia, można poprawić ogólny stan zdrowia i zapobiec wielu zgonom z powodu nowotworów złośliwych – to główne przesłanie Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem, który stanowi kompendium wiedzy na temat

profilaktyki nowotworów. Profilaktyka nowotworowa to bardzo szeroki zakres działań, związany z ochroną przed nowotworami.

W szkołach podstawowych i ponadpodstawowych na terenie powiatu bocheńskiego realizowany jest program edukacyjny „Znamie! Znam je?”, który dotyczy profilaktyki czerniaka. Chociaż zainteresowanie czerniakiem rośnie, to świadomość Polaków na jego temat jest wciąż niska. Czerniaki są nowotworami o największej dynamice wzrostu zachorowań w Polsce. Są to też najłatwiejsze w rozpoznaniu nowotwory, gdyż najczęściej rozwijają się na powierzchni skóry – wystarczy przynajmniej raz w roku

obejrzeć swoje znamiona u lekarza specjalisty i obserwować czy nie pojawiły się nowe. Popularyzując wiedzę o tym nowotworze, przyczyniamy się do upowszechnienia skutecznych metod profilaktyki. Program „Znamie! Znam je?” skierowany jest do uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych. W 2022 r. na terenie powiatu bocheńskiego zostało objętych nim 2747 uczniów z 22 szkół.

W maju przy współpracy z SPM ZOZ „Floris” w Bochni w ramach Tygodnia Walki z Czerniakiem przygotowano stoisko edukacyjne, gdzie edukowano pacjentów w zakresie rozpoznawania zmian skórnych. Zainteresowani otrzymali ulotki „ABCDE czerniaka”, z pomocą których łatwiej będzie identyfikować znamiona i w razie potrzeby skonsultować je z lekarzem.

W październiku pracownicy PSSE w Bochni angażowali się w liczne akcje i wydarzenia związane z **profilaktyką raka piersi**. Celem tych działań było zwrócenie uwagi kobiet na konieczność wykonywania regularnych badań profilaktycznych. W ramach II edycji kampanii „Ja już a ty?”, zorganizowano w siedzibie stacji event w ramach

którego pracownicy PSSE zachęcali do profilaktyki i samobadania. Akcje edukacyjne dla

młodzieży przeprowadzone zostały także w Centrum Kształcenia Ustawicznego i Zawodowego w Łapanowie oraz w II Liceum Ogólnokształcącym w Bochni. Zaproszeni specjaliści opowiedzieli młodym kobietom czym jest rak piersi oraz jak ważna jest profilaktyka i szybka diagnoza. Przeprowadzono warsztaty dotyczące nauki samobadania piersi, a dziewczęta otrzymały ulotki dla bliskich im kobiet dotyczące wykonywania badań – USG piersi i mammografii.

7. Profilaktyka HIV i AIDS – Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS

HIV może dotyczyć każdego niezależnie od płci, wieku, orientacji, czy stylu życia. Codziennie w Polsce średnio 3 osoby dowiadują się o swoim zakażeniu. W 2022 r. według danych Narodowego Instytutu Zdrowia w Małopolsce wirusem HIV zakażyło się 300 osób, a na AIDS zachorowało 13 osób (dane do dnia 15.11.2022). Do zdecydowanej większości zakażeń dochodzi drogą kontaktów seksualnych.

Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i zwalczenia AIDS opracowany na lata 2022-2026 obejmuje następujące obszary działań:

- * ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS
- * poprawę jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich poprzez promowanie i wspieranie działań organizacji pozarządowych i wolontariatu w zakresie profilaktyki zakażenia HIV, pomocy zakażonym i chorym na AIDS, promowanie projektów integracyjnych z chorymi.

W ramach realizacji programu na terenie powiatu bocheńskiego przeprowadzono liczne działania edukacyjne i akcje profilaktyczne.

Jednym z najważniejszych działań była organizacja Powiatowej Olimpiady Wiedzy „Porozmawiajmy o AIDS”, zorganizowanej przy współpracy ze Starostwem Powiatowym w Bochni. Konkurs skierowany był do młodzieży ze szkół ponadpodstawowych z terenu

powiatu bocheńskiego. Finał zmagania odbył się 1 grudnia w Zespole Szkół nr 3 w Bochni. Do ostatecznych zmagania stanęło 12 uczestników wyłonionych w etapach szkolnych. Ich zadaniem było sprawdzić swoją wiedzę na temat wirusa HIV oraz choroby AIDS, rozwiązując specjalnie przygotowany w tym celu test. Na najlepszych czekały nagrody ufundowane przez Starostę Bocheńskiego oraz przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni.

Edukacja w zakresie HIV/AIDS prowadzona była także w trakcie zajęć warsztatowych przeprowadzonych przez pracownika PSSE w szkołach. Łącznie w lekcjach wzięło udział 130 uczniów z II Liceum Ogólnokształcącego w Bochni, Zespołu Szkół w Żegocinie oraz Szkoły Podstawowej nr 7 w Bochni.

Celem dotarcia do większej ilości odbiorców w placówkach nauczania i wychowania oraz podmiotach opieki zdrowotnej przekazywano materiały dostarczające wiedzę z zakresu zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS. Na stronie internetowej PSSE w Bochni, Facebooku i Twitterze zamieszczano liczne materiały edukacyjno-informacyjnych dotyczące kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką.

8. Profilaktyka chorób odkleszczowych

W okresie przedwakacyjnym w Zespole Szkół nr 1 w Bochni, II Liceum Ogólnokształcącym w Bochni oraz Miejskim Przedszkolu nr 4 w Bochni przeprowadzono spotkania z dziećmi i młodzieżą poświęcone tematyce ochrony przed kleszczami. Starsi uczestnicy spotkania zapoznali się z prezentacją przygotowaną

przez pracownika PSSE oraz otrzymali materiały edukacyjne w zakresie profilaktyki chorób odkleszczowych, dla najmłodszych zorganizowano warsztaty, w trakcie których nauczyli się jak prawidłowo wyciągać kleszcze i jak chronić się przed tymi pajęczakami. W spotkaniach wzięło udział w sumie 198 osób.

9. Światowy Dzień Zdrowia

Co roku 7 kwietnia na całym świecie obchodzony jest Światowy Dzień Zdrowia. Tematem przewodnim Światowego Dnia Zdrowia w 2022 było „ Nasza planeta, nasze zdrowie” i koncentrował się on na zagadnieniach wpływu klimatu na zdrowie oraz zapobiegania zmianom klimatycznym. Każdego roku ponad 13 milionów zgonów na całym świecie jest spowodowanych przyczynami środowiskowymi, których można uniknąć, zaś obserwowany obecnie kryzys klimatyczny, jest największym zagrożeniem dla zdrowia ludzkości. Światowa Organizacja Zdrowia zwraca uwagę na potrzebę działań skierowanych na poprawę zdrowia, bez naruszania limitów ekologicznych. Gospodarka światowa powinna mieć na celu dobro człowieka, równość i zrównoważony rozwój ekologiczny. Z okazji Światowego Dnia Zdrowia w 3 szkołach z terenu powiatu przeprowadzono spotkania edukacyjne z dziećmi i młodzieżą, dotyczące naszego wpływu na środowisko.

10. Promocja higieny osobistej

Higieniczny tryb życia zależy w dużym stopniu od każdego z nas. Zaniedbania higieniczne stanowią bezpośrednie zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania organizmu. W związku z powyższym pracowni Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Bochni prowadził w 2022 roku spotkania edukacyjne dla uczniów w przedszkolach i szkołach na temat higieny osobistej i profilaktyki chorób zakaźnych. Do starszych uczniów skierowane były zajęcia "W zdrowym ciele zdrowy duch", w trakcie których rozmawiano o higienie osobistej i psychicznej, stresie, odporności i zdrowiu. Do młodszych dzieci skierowano cykl zajęć „Zaszczep się wiedzą z niedźwiadkiem Szczepanem”. Były one okazją do rozmowy na temat codziennej higieny osobistej i dbania o własne zdrowie. Przedszkolaki

dowiedziały się czym są wirusy i bakterie oraz dlaczego prawidłowe mycie rąk jest tak ważne, skąd się biorą choroby i jak możemy się przed nimi chronić. W zajęciach wzięły udział 3 szkoły podstawowe i 4 przedszkola z terenu powiatu bocheńskiego.

11. Profilaktyka wad postawy

Wady postawy ze względu na częstotliwość ich występowania są powszechnym problemem społecznym. W ramach działań profilaktycznych we wrześniu i październiku w mediach społecznościowych PSSE w Bochni prowadzono kampanię edukacyjną dotyczącą właściwego doboru tornistrów oraz wpływu ich ciężaru na wady postawy u dzieci. Pod koniec września pracownicy sekcji OZiPZ oraz HDiM przeprowadzili w jednej z pierwszych klas w Szkole Podstawowej nr 2 w Bochni akcję ważenia tornistrów. Jej wyniki są alarmujące – jedynie co trzecie dziecko miało plecak, którego waga mieściła się w normie (10 do 15 proc. masy ciała).

Nauczyciele, pedagodzy i dyrektorzy szkół zostali zaproszeni do udziału w konferencji „Profilaktyka wad postawy”, która odbyła się na początku października. W trakcie konferencji specjaliści przekazali informacje na temat profilaktyki leczenia wad postawy u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, wpływie aktywności fizycznej na prawidłową postawę ciała oraz roli Państwowej Inspekcji Sanitarnej w profilaktyce wad postawy u dzieci i młodzieży.

12. Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego

W czasie wakacji wspólnie z sekcją HDiM, przy współpracy z funkcjonariuszami Policji i Straży Pożarnej w Bochni przeprowadzono liczne akcje edukacyjne dla dzieci i młodzieży pod hasłem: „Bezpieczny wypoczynek”. Dzieci dowiedziały się jak odpoczywać bezpiecznie w lesie i nad wodą, w jaki sposób uniknąć chorób przenoszonych drogą pokarmową. Przypomniano zasady

bezpiecznego korzystania z kąpielii słonecznych. Była to także okazja do rozmowy na temat substancji psychoaktywnych. Zajęcia przeprowadzono w Centrum Aktywnego Wypoczynku w Borku, Schronisku Młodzieżowym w Rozdzielu oraz w Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Żegocinie. Ponadto dla sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzono 26 kontroli miejsc wypoczynku letniego, podczas których prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących zapobiegania chorobom zakaźnym, przestrzegania zasad zdrowego i bezpiecznego wypoczynku, postępowania w czasie upałów, profilaktyki uzależnień (dopalacze, nikotynizm), profilaktyki HIV i AIDS, ochronie przeciw kleszczom.

13. Plenerowe akcje edukacyjne

W okresie letnim pracownicy PSSE w Bochni, przy współpracy ze szkołami, policją i Urzędem Miasta w Bochni brali udział w plenerowych akcjach edukacyjnych. W czerwcu przy Zespole Szkół Gminnych w Łąpczycy odbył się **Piknik Rodzinny** Na stoisku przygotowanym

przez PSSE w Bochni na najmłodszych czekały malowanki, quizy i zagadki. Starsi mogli wykonać ćwiczenia z narkogoglami i alkohologami. Edukowano w zakresie zdrowia, właściwej diety, wpływu substancji psychoaktywnych i alkoholu na organizm.

Również w czerwcu podczas **Dni Bochni** pracownicy PSSE prowadzono działania związane z kampanią Zajadam się zdrowiem. Zainteresowani otrzymali materiały edukacyjne dotyczące dobrze zbilansowanej diety, aktywności ruchowej. Była to także okazja do rozmów o profilaktyce palenia tytoniu i stosowania substancji psychoaktywnych.

Na zaproszenie Komendy Powiatowej Policji w Bochni w lipcu Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bochni wzięła udział w akcji „**Kręci mnie bezpieczeństwo**”, która odbyła się na Strzelnicy w Pogwizdowie. W akcji wzięli udział także funkcjonariusze Samodzielnego Pododdziału Kontrterrorystycznego Policji w Krakowie, Zakładu Karnego w Nowym Wiśniczu, Żołnierze 11 Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej, Strażacy Państwowej Straży Pożarnej w Bochni, Druhowie OSP Dziewin oraz pracownicy Starostwa Powiatowego w Bochni, Klubu Strzeleckiego Puszcza Dziewin oraz Wojskowego Centrum Rekrutacji w Tarnowie. Wszystkie obecne służby i instytucje przygotowały mnóstwo atrakcji, które tego dnia były dostępne dla uczestników pikniku.

14. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Celem akcji jest podniesienie świadomości społeczeństwa na temat antybiotyków i zagrożenia dla zdrowia publicznego, jakim jest oporność na tę grupę leków. W ramach programu spotkano się z seniorami z Dziennego Domu „Senior - Wigor” w Bochni. Zadanie zrealizowano przy współpracy z SMP ZOZ Floris w Bochni. Połączone

zostało z wykładem dr Danuty Kępy na temat profilaktyki cukrzycy.

15. Tydzień dla bezpieczeństwa

W październiku PSSE w Bochni włączyła się w akcję organizowaną przez Państwową Inspekcję Pracy, która odbyła się w Zespole Szkół Gminnych w Proszówkach. W ramach akcji zorganizowano wykłady, pokazy ratownictwa, próbną ewakuację, quizy, konkursy, zagadki o zdrowiu. Bezpośrednim celem przedsięwzięcia było uświadomienie najmłodszym, jak ważna jest troska o siebie samych i najbliższe otoczenie.

16. Działania na rzecz obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym

Działając na rzecz obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym pracownicy PSSE w Bochni przez cały 2022 rok podejmowali działania edukacyjne i profilaktyczne. Przeprowadzono 7 wizji lokalnych w obiektach, w których zakwaterowani zostali obywatele

Ukrainy, tj.: w Schronisku Młodzieżowym w Rozdzielu, Centrum Edukacji Ekologicznej w Borównej, OSP w Nowym Wiśniczu, Hotelu Gospoda nad Rabą w Bochni. Skontaktowano się z zarządcami obiektów, sprawdzono warunki bytowe w obiektach. W trakcie spotkań nacisk położono na edukację. Uzyskano informacje na

WAŻLIWA INFORMACJA ЩОДО ВІЛ ТА СНІД
для громадян України, які прибувають до Польщі у зв'язку з військовою агресією Росії в Україні

АНТИРЕТРОВІРУСНА ТЕРАПІЯ (АРТ)
Через війну в Україні, Національний центр з питань СНІДу інформує, що всі особи, заражені ВІЛ, які не мають можливості продовжувати лікування в рамках АРТ, повинні звернутися до:
✓ консультативної пункти ВІЛ/СНІД (розділи НЦ/АIDS), які працюють при відповідних центрах – кабінети, що надають окремі послуги пошуку та фінансування лікування і під час надання АНТИРЕТРОВІРУСНОЇ ТЕРАПІЇ особі, що живе в ВІЛ в Польщі на 2022-2023 роки.
Технічний та номери телефонів доступні за цим посиланням: <https://aids.gov.pl/ukraine>
або Національний центр з питань СНІДу (Жидичин Селітінська АІДС), національний координаційний центр на адресу: ukraine@ncc.gov.pl

Під час консультації в кабінеті необхідно буде надати документацію про лікування – якщо вона доступна. АНТИРЕТРОВІРУСНА ТЕРАПІЯ є БЕЗОПАСНОЮ.

Комунікації в ВІЛ/СНІД, особливо для тих жінок та дітей, які поєднують про потребу в лікуванні та тривалість в іміграції, надають відповідну технічну допомогу.

У відповідності ситуації ризику інфекції ВІЛ (зокрема професійного, пов'язаного з наданням медичних, та/або не зв'язаного, управлінням само-опікою) в подорож або інші події, слід звертатися до спеціалізованого професійного ЦРП. Наслідок використання інфекцій протести: 48 годин з моменту отримання результату інфекції, що показує антиретровірусну терапію. Певні ризики пов'язані з інфекцією ВІЛ/СНІД. Слід звернутися до медичних кабінетів місцевої влади за адресою: ukraine@ncc.gov.pl

Важливо нагадати, що всі особи, які вже працюють у Польщі, з метою отримання медичних послуг (у тому числі антиретровірусної терапії), повинні мати медичну страховку.

ТЕСТИ НА ВІЛ
Якщо ви впевнені, що могли заразитися ВІЛ, зробіть тест! Найкращий час для консультативної діагностики – пункт для тестування: Борівська вулиця, 24, 24-25 номер кабінету на сайті Національного центру з питань СНІДу: <https://aids.gov.pl/ukraine>

У консультативній діагностиці пункту тесту використовують без маркування, анонімно, безкоштовно професійно організовані консультації, що у випадку підтвердження інфекції надають підтримку, інформацію та направлення до відповідних спеціалістів.

Тест на ВІЛ можна також зробити у будь-якій лабораторії, однак він у такому випадку не буде анонімною і безкоштовною. Висновок тесту в загальної лабораторії не надається тимчасово консультативним.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА І ДОПОМОГА
Не бітєтесь, лийте!
Ваші емоційні напруження будуть відкриті на всі види ситуації. Ви можете скористатися:
✓ онлайн консультативним ВІЛ/СНІД (Фінанси Інформаційна НЦ/АIDS) національного координаційного центру на адресу: ukraine@ncc.gov.pl
або телефонувати на номер телефонів:
Допомога ВІЛ/СНІД, Тел.Фін. Допомога НЦ/АIDS: 800 888 448 (безкоштовно з телефону)
22 692 82 26 (оплата за виклики до телефонів мобільних)

темат ілюції осіб перебуваючих в даному об'єкті, умов мешкання, доступу до базової опіки медичної, умов до призначення і споживання їжі, доступу до засобів захисту індивідуального. Пояснювано в аспекті просування щеплень захисних, правил правильного гігієни рук , о проведенні дій інформаційно-освітніх в контексті коронавірусу і інших захворювань. В межах дій профілактичних вказано, щоб звертати особливу увагу на безпеку здоров'я громадян України та кадрів, з чим пов'язаний є м.ін. доступ до засобів гігієни та миття рук, теплої, проточної води. Переказано на руки керівників об'єкту наступні матеріали освітні в мові польській та українській: Висновок для осіб, що готують їжу, Заборона куріння, П'ять кроків до безпечної їжі, Ізоляція вдома, Увага одра, Найважливіші правила безпечної поведінки під час епідемії коронавірусу. Заохочено керівників об'єкту до розміщення матеріалів освітніх в місцях загальнодоступних на території об'єкту.

Встановлено співпрацю з представниками місцевих органів влади в межах координації дій в зв'язку з збільшеною міграцією громадян України на території Польщі, в тому повіті боcheńського. Всі дії мали характер освітній, допоміжний, не створюючи додаткових навантажень для керівників об'єкту.

Протягом року в межах дій освітніх проведених через підрозділ Освіти, Здоров'я та Промоції Здоров'я ПСЗ в Боchni в садках, школах базових і школах вищих навчальних закладів зверталося увагу на потреби освітні дітей і молоді з України. Заявлено до керівників можливість підтримки матеріалами освітніми стосовно базових дій про здоров'я, щеплень захисних, гігієни особистої в мові польській та українській.

Під час зустрічей пленарних на майданку освітнім підготовленим через ПСЗ в Боchni були доступні матеріали профілактичні в мові українській. До Центрів Здоров'я

z terenu powiatu bocheńskiego przekazano ulotki i plakaty w języku polskim i ukraińskim dotyczące profilaktyki HIV i AIDS. W ciągu roku na stronie internetowej PSSE w Bochni oraz w social mediach (Facebook, Twitter) umieszczano informacje skierowane do obywateli Ukrainy, dotyczące: szczepień ochronnych, profilaktyki chorób zakaźnych, dostępu do opieki medycznej, higieny osobistej, bezpieczeństwa żywności itp.

Podsumowanie

Promocja zdrowia nie jest dziedziną ściśle medyczną, ale od niej zależy i blisko współdziała. W sytuacji, kiedy dominującym trendem epidemiologicznym stają się choroby przewlekłe, w tym choroby cywilizacyjne, promocja zdrowia, ukierunkowana na zachowanie przez nas zdrowia w dłuższej perspektywie poprzez zachowania pozostające w naszych rękach, zaczyna przybierać na znaczeniu. Współczesna epidemia chorób cywilizacyjnych jest wyzwaniem dla każdego systemu ochrony zdrowia. Tylko powszechna i racjonalna profilaktyka różnorodnych schorzeń, połączona z edukacją społeczną i promocją zdrowego stylu życia może skutecznie opanować tę epidemię.

Stosowanie odpowiedniego sposobu odżywiania się, dostosowanej aktywności fizycznej, umiejętności radzenia sobie ze stresem, umiar w spożywaniu alkoholu, powstrzymanie się od zażywania nikotyny i substancji psychoaktywnych w wielu sytuacjach życiowych często nie jest łatwe. Niejednokrotnie w celu określenia sposobu odżywiania, zdefiniowania prawidłowej aktywności fizycznej i radzenia sobie ze stresem potrzebna jest porada. Żeby prawidłowo stosować się do zaleceń specjalistów i właściwie podejmować prozdrowotne decyzje co do swojego stylu życia, konieczny jest pewien zasób wiedzy. Za przekazanie tej wiedzy o zdrowiu odpowiada edukacja zdrowotna, zdefiniowana przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) jako zbiór doświadczeń edukacyjnych mających na celu pomoc poszczególnym osobom lub społecznościom w poprawie ich stanu zdrowia poprzez zwiększanie ich wiedzy, lub wpływ na postawy prozdrowotne.

Edukacja zdrowotna to proces, w którym od najmłodszych lat uczymy się, jak prawidłowo dbać o własne zdrowie na wielu płaszczyznach. Pozwala nam stworzyć warunki zachęcające do prowadzenia prozdrowotnego stylu życia. Obecnie obok chorób zakaźnych duże zagrożenie dla zdrowia stanowią choroby niezakaźne. Skuteczną walkę z nimi można podjąć wdrażając i realizując różnego rodzaju programy zdrowotne i edukacyjne, skierowane do mieszkańców powiatu na różnych etapach ich życia. Państwowa Inspekcja Sanitarna

w Bochni od lat podejmuje liczne działania, których celem jest szeroko zakreślona edukacja i profilaktyka, zarówno w placówkach oświatowych, jak i w wielu innych instytucjach. Tylko wspólnie podjęte działania mogą bowiem przynieść oczekiwane rezultaty.

Przez cały 2022 rok prowadzone były także działania, których celem jest budowa pozytywnego wizerunku Państwowej Inspekcji Sanitarnej w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej. Na bieżąco umieszczane są informacje, mające służyć obywatelom, zwiększyć ich wiedzę na temat obowiązujących przepisów oraz wspomóc ich edukację w tematyce prozdrowotnej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni ocenił stan bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego w 2022 r. na terenie powiatu bocheńskiego jako dobry. Podstawowym celem naszej działalności była ochrona zdrowia poprzez działania kontrolne, badawcze, oświatowe prowadzone w środowisku pracy, zamieszkania, wychowania i wypoczynku realizowane zgodnie z Planem Zasadniczych Zamierzeń na rok 2022 zatwierdzonym przez Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Podejmowane działania wynikające z zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego przyniosły oczekiwane rezultaty.

Prowadzono skuteczny nadzór w przypadku chorób stanowiących zagrożenie dla zdrowia publicznego. Stan higieniczny obiektów, terenów użyteczności publicznej nie spowodował zagrożenia zdrowia publicznego. Podejmowano skuteczne działania w przypadku pozyskania informacji o zagrożeniach w ramach prowadzonych krajowych i unijnych systemów monitorowania oraz negatywnych informacji przekazanych przez obywateli.

Analiza danych z prowadzonych monitoringów, badań elementów środowiska oraz przeprowadzonych kontroli sanitarnych oraz działalności informacyjno-edukacyjnej wykazała, że prowadzone planowane i konsekwentne działania zapobiegawcze, naprawcze i informacyjno-edukacyjne przyczyniły się do zapewnienia bezpieczeństwa w zakresie zdrowia publicznego w powiecie bocheńskim oraz do zwiększenia świadomości i odpowiedzialności społeczeństwa. Rok ten był niewątpliwie kolejnym wymagającym poświęcenia i zaangażowania pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej w misji powstrzymania pandemii i działań na rzecz Uchodźców z Ukrainy.

Mam nadzieję, że lektura raportu dostarczyła Państwu istotnych informacji o sytuacji sanitarnej i epidemiologicznej oraz pozwoli na wytyczenie odpowiednich kierunków działań zmierzających do poprawy zdrowia publicznego mieszkańców Bocheńszczyzny.

Kierujący zespołem autorskim:

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni – Halina Bielec

Zespół autorski:

Małgorzata Białożył, Paulina Błoniarz, Renata Cholewa, Renata Chołda, Mariusz Dudek, Ewelina Kierońska, Ewa Koczanowska, Małgorzata Misina, Katarzyna Piekarczyk, Karolina Rypel, Iwona Świętek.

Opracowanie graficzne: Iwona Świętek

Źródła fotografii: pixabay.com, freepik.com, zdjęcia własne